

Aralık 2025/Sayı 7

TRÖCKİST

DOSYA KONUSU: FİLİSTİN

- Batı-Doğu eksenleri arasında salınan bir rejim fotoğrafı
- Gazze'nin enkazında yükselen rant
- "Laik, demokratik ve ırkçı olmayan bir Filistin" sloganının geçerliliği
- Görkem Duru ile Filistin ve Küresel Sumud Filosu üzerine söyleşi
- Çalınan Sudan'ı geri kazanmak
- Trump: rekabet için gümrük vergileri, sömürü için kemer sıkma ve baskı
- Suriye: ekmeksiz halk, istibdatla beslenen iktidar
- Arjantin: Milei'nin zaferi, Peronizmin yenilgisi ve Sol Cephe'ye 900 bin oy
- İşçilerin Uluslararası Birliği - Dördüncü Enternasyonal'in 30 yılı

Troçkist

Sosyalist Politika
Dergisi

trockist.dergi@gmail.com
<https://trockist.net>

x : trockist_net
fb: trockist.net

İçindekiler

- 1** Sunuş
- 2** Batı-Doğu eksenleri arasında salınan bir rejim fotoğrafı
Oktay Benol
- 4** İsrail'in uyguladığı soykırıma karşı küresel seferberlik büyüyor
Miguel Ángel Hernández
- 8** Gazze'nin enkazında yükselen rant
Enes Karakaş
- 10** Anti-Siyonist Yahudi Kongresi: "Bizim adımıza değil"
- 11** "Laik, demokratik ve ırkçı olmayan bir Filistin" sloganının geçerliliği
Miguel Sorans
- 16** Gökem Duru ile Filistin ve Küresel Sumud Filosu üzerine söyleşi
- 18** Giordano, Sirius Gemisi'nde Gazze'ye yol aldı
- 20** Fransız milletvekili Marie Mesmeur ile söyleşi
- 21** Çalınan Sudan'ı geri kazanmak
Maysam AbuHindi
- 24** Trump: rekabet için gümrük vergileri, sömürü için kemer sıkma ve baskı
Ezequiel Peressini
- 28** Suriye: ekmeksiz halk, istibdatla beslenen iktidar
Aisha Awdeh
- 31** Arjantin: Milei'nin zaferi, Peronizmin yenilgisi ve Sol Cephe'ye 900 bin oy
Juan Carlos Giordano
- 35** Mercedes Petit ile Zezé, Moreno ve Morenist Troçkizm üzerine
- 40** İşçilerin Uluslararası Birliği – Dördüncü Enternasyonal'in 30 yılı
Ezequiel Peressini

Siyonizmin Gazze’de uyguladığı soykırım ve buna karşı Filistin halkının kahramanca direnişi küresel sınıflar mücadelesinin merkezi konumunda yer almaya devam ediyor. Siyonist soykırım yalnızca Filistin halkının direnişiyle değil aynı zamanda giderek daha fazla büyüyen bir küresel dayanışma seferberliğiyle yüzleştirdi. Bu dayanışmanın zirve noktaları İtalya ve İspanya’da Filistin halkıyla dayanışma için gerçekleşen genel grevler ve Küresel Sumud Filosu’nun kampanyası oldu. Bu seferberliklerin basıncı Siyonizmi ve emperyalizmi, ekim ayında Filistin direnişiyle bir ateşkes anlaşması imzalamak zorunda bıraktı.

Bu ateşkesin içeriği, Filistin halkının taleplerini karşılamaktan çok uzak olduğu gibi fazlasıyla kırılmalı bir nitelik taşıyor. Siyonizmin ateşkesi şu ana dek yüzlerce kez ihlal etmesi; Gazze’ye dönük işgal ve ablukanın sürüyor olması; Gazze’nin yanı sıra Batı Şeria ve Doğu Kudüs’ün sömürgeleştirilmesi sürecinin hızlanarak devam etmesi, “nehirden denize özgür Filistin” mücadelesinin önümüzdeki dönemin de temel mücadele başlığı olacağını gösteriyor.

Bu bağlamda, *Troçkist*’in bu yeni sayısı, İşçilerin Uluslararası Birliği – Dördüncü Enternasyonal’in (İUB-DE) politik yayın organı *Uluslararası Haberleşme*’nin Ekim 2025’te çıkan 55. sayısındaki çeşitli makalelere de yer vererek Filistin’i odağına almaya devam ediyor. Bu çerçevede, Siyonizme karşı yükselen küresel seferberliklere, tek devletli çözümün neden bir zorunluluk olduğuna, ateşkesin bilançosu ve Türkiye hükümetinin politikalarına ilişkin analizlerin yanı sıra, İUB-DE olarak bileşeni olduğumuz Küresel Sumud Filosu’na ilişkin açıklamalar ve değerlendirmeler yer alıyor.

Dosya dışı başlıklarda, ilk olarak, Oktay Benol, Tek Adam rejiminin kırılma noktalarını dış politikadaki salınımları üzerinden inceliyor. İlk bakışta anlamlandırması zor görünen rejimin ani zikzaklarını, arka planda kalan politik ve ekonomik dinamiklerle çözümlüyor.

Maysam AbuHindi, bugün iç savaş ve katliamlarla gündeme gelen Sudan’daki politik durumu değerlendiriyor. 2019 devriminden bugüne yaşanan temel gelişmelerin bilançosunu, içsel ve dışsal aktörlerin tutumlarını Marksist bir perspektifle özetliyor.

Ezequiel Peressini, Trump yönetimindeki ABD’nin içinde bulunduğu hegemonya krizini, mevcut hükümetin kırılma noktalarını ve ülkede yükselen seferberlik dalgasını yorumluyor.

Aisha Awdeh, Suriye’de Esad diktatörlüğünün yıkılmasının ardından Ahmed Şara yönetimindeki geçici burjuva hükümet altındaki temel çelişkileri ve gelişimleri ele alıyor.

Juan Carlos Giordano, Arjantin’de aşırı sağcı Milei’nin sürpriz zaferiyle sonuçlanan seçimleri, gerek ulusal gerekse de küresel ekonomik ve politik dengeler ekseninde analiz ediyor.

Son olarak, bu sayımızda Troçkizmin geçmişi ve bugünü üzerine iki önemli metin yer alıyor. Peressini, İUB-DE’nin kuruluşunun 30. yıldönümü çerçevesinde, 1980’lerin sonunda krize giren Morenist Troçkizmin yeniden toparlanma sürecini ve günümüzde Dördüncü Enternasyonal’in yeniden inşa dinamiklerini tartışıyor. İUB-DE’nin önderlerinden Mercedes Petit ile yapılan söyleşi ise, hem Morenist Troçkizmin zengin deneyimi hem de bugün Morenizm içinde yaşanan teorik tartışmalara ilişkin çok değerli bir kaynak niteliği taşıyor.

Batı-Doğu eksenleri arasında salınan bir rejim fotoğrafı

Çok değil, sadece birkaç yıl öncesine kadar Erdoğan önderliğinde Türkiye geleceğini Shangay Beşlisi'nde arıyordu. Putin ve Xi Jinping ile dostluk görüntüleri ön plandaydı. Dünya beşten büyüktü. ABD ve AB liderleriyle ilişkiler hasmaneydi. Atlantik hattı karşısında Avrasyacılık geçer akçeydi. Perinçek'in, yüzünü Asya'ya dönmüş Türkiye'nin, adeta gayri resmi dış işleri bakanı gibi göründüğü o dönem ışık hızıyla esprisini yitirdi. Şimdi fotoğraflar Oval Ofis'ten geliyor. Putin ve Xi Jinping'in yerini Trump, Şansölye Merz, Starmer alıyor. Artık S-400 füzeleri değil Eurofighter savaş uçakları konuşuluyor. Türkiye kısa süreli bir eksen yoklamasının ardından yeniden 2. Dünya Savaşı sonrası ana dış politik hattı olan batı eksenine geri dönüşüyor.

Bu zorunlu dönüş 15 Temmuz sonrası pekişen yeni rejim ittifakının ekonomi-politik sınırlarını tayin etmesi açısından da önemli bir gösterge. Suriye ve Filistin başta olmak üzere Türkiye'nin Ortadoğu politikası geri dönülen bu eksene göre şekilleniyor. Madurolara kadar uzanan ticaret ve yeni politik ilişki arayışları, hevesi kursağında, kendi kıtasına rücu ediyor. Macera ve fetih arayışları güç duvarlarına çarparak rejimi kendi ekonomi-politik gerçeğine geri dönmeye mecbur bırakıyor. Bir dönem alt-emperyalizm teorilerine dek uzanan Türkiye'nin dünyada ve bölgesinde ekonomi-politik yeri ve gücü tartışmaları bu çerçevede bir kez daha ele alınmayı hak ediyor. Özellikle son birkaç yıl içinde dünyada ve bölgede yaşanan sert askeri-ekonomik rekabet ve gelişmeler politik eksen ve oyun kurucu olma meselesinin, ideolojik hamaset ve retoriğin ötesine geçen, kapitalist-emperyalist doğasına tüm çıplaklığıyla işaret ediyor.

Yeni rejimin alâmetifarikası olarak dik durma siyaseti

Oysa 2018'de resmîyet kazanan yeni rejim bütün meseleyi bir dik durma basireti olarak resmetmişti. Eski rejimin Ecevit gibi liderlerine yönelik, halen yürürlükte olan, karikatürize eleştiri hep dünyanın güç merkezlerinde o iki büküm durma hallerineydi. Yeni rejimin bir tek adam rejimi olarak tasviri dahi eskinin o "acınası" haline bir göndermeydi. İddia net ve basitti. Devlette güç çeşitli denetimsiz ellere dağılmayacak. Rejimde yıpratıcı çok başlılık bitecek. Yönetimde güç fonksiyonel şekilde tek elde toplanacak. Lideri halk seçecek. Meşruiyet zemininde sistem kudret, hız ve çeviklik kazanacaktı! Başarı da bu formülle içeride dışarıda kendiliğinden gelecekti.

Geride kalan sekiz yılda iddia sahipleri dahi bu hedeflere ulaşıldığını savunacak durumda değiller. Ne Türkiye ekonomisi dünyanın en büyük ilk on ekonomisinden biri oldu ne toplumsal huzur ve refah elde edildi ne de siyasi meşruiyet ve rejim tartışmaları son buldu. Aksine bütün bu alanlarda gerileme yaşandı. Kuşkusuz iktidara göre başarısızlığın nedeni kendisi dışındaki her şey. Bahaneler bir yana başlangıçta çözüm olarak davulla, zurnayla ilan edilen "yeni rejim - yeni eksen" paradigmasının şimdi sessiz bir eksen değişikliğiyle (eskiye rücu etmeyle) devre dışı kalması dahi tek başına durumu anlatıyor. Bu tabloda üç soru öne çıkıyor.

Bir; eksen değiştirme paradigması çöken yeni rejim, 80 yıllık batı eksenini yörüngesine ricat etmek zorunda kalırken, yeni olma iddiasını nasıl ve ne üzerinden sürdürecektir? Biliyoruz ki mevcudu devam ettirmek için büyük hikâyelere, kahramanlıklara ihtiyaç olmasa da yeni bir inşa için bunlar olmazsa olmaz gereklilikler. Ve yeni rejim, eksen anlamında, başladığı noktaya dönmüş görünmüyor.

İki; bu rücu hali yeni rejimin henüz içeride olmasa da dışarıda şekillenen mutlak güç ve rol paylaşımına gönül indirmesi anlamına geldiğine göre bu gelişmenin iktidar blokuna ve rejimin yapısına yansması ne olacak? Bağımlılığı derinleşen iktidarın ödeyeceği diyetlerden birinin de "alternatif" ekonomik kazanımların devre dışı kalması kaçınılmaz. Küçülen pastanın ve paylaşım geriliminin iktidar bileşenlerinde bir doğal seçim ve kavgaya yaratması bu açıdan mukadder görünüyor. Son dönemde, çoğu iktidara yakın büyük sermaye gruplarına yönelik tutuklama ve şirketlerine el koyma girişimleri bu meyanda anılmalı.

Üç; güç ve oyun kuruculuğa dayalı fetihçi dış politika yerini zoraki diplomasiye, barış ve istikrar arayışlarına dayalı yeni bir düzen arayışına bırakırken iç politikada halen uygulamada olan olağanüstü hal politikası nasıl sürdürülebilecek? Suriye ve Irak'a yönelik askeri harekâtlar son 10 yılın iç politik atmosferini ve toplumsal tansiyonu belirledi. Terör başlığı altında yaklaşık 40 yıldır iç politik alan alabildiğine daraltıldı. Eğer şimdi bunlar oldukları halleriyle sürdürül(e)meyecekse yeni rejim hangi temeller üzerine devam edecek, konsolide olacak? İç politik atmosfer neyin üzerinden şekillendirilecek? İktidarın kendi hikâyesinde toplumsal rıza üretmek ve siyasal devamlılık sağlamak için "İmamoğlu suç örgütü"nden daha fazlasına ihtiyaç duyduğu ortada.

Seçimler, beka ve Terörsüz Türkiye

Bütün bu soruların dönüp dolaşıp bizi getirdiği nokta eksen değişikliğinin yeni rejim için bir tercih değil zorunluluk olarak gündeme gelmesinde. Eksen değişikliği gücün değil güçsüzlüğün bir ifadesi olarak gerçekleşti. Kürt sorununda çözümün de tarihsel bir yanıltan dönüşülerek bir demokratik cumhuriyet yaratma arzusuyla gündeme gelmemiş olması gibi. İktidar bloku kazanmak zorunda olduğu bir seçimin yaklaştığını görüyor. Son genel ve yerel seçimlerin ve kamuoyu araştırmalarının gösterdiği üzere olası bir seçimde iktidar kazanmak ve yönetmek konusunda rahat değil. Dış politik atmosfer ve iç politik gelişmeler iktidar bloku adına 2023 seçimlerinin "CHP-PKK elele" kampanyasını muhtemel 2027 seçimlerinde tekrar etmesini imkânsız hale getiriyor.

Soruyu şöyle de sorabiliriz: Terör belasası ve beka sorunu söz konusu olmayacak ve batı eksenini daimi yörünge olacaksa Türkiye'nin neden bir tek adam rejimine ihtiyacı olsun? Çarşı-pazarın pahalılığından şikâyet eden halka "bir mermi kaç lira, biliyor musun?" denemeyecekse tatmin edici cevap ne olacak? Asgari ücretin açlık sınırı altında kalışı, emekli aylıklarının bayram harçlığı merte-

besinde olması, ödenemez hale gelmiş kiralardan yüksekliği terör belası ve beka sorunu yokluğunda neyle izah edilecek?

Terörsüz Türkiye yüzyılında Suriye'nin imarından ve bölgenin kalkınmasından Türk kapitalizminin alacağı olası pay sermaye için önemli bir motivasyon olacaktır. Batı ekseninin bağımlı konforunda sermaye için krediye ulaşma nispeten kolaylaşacaktır. Köprüler ve otoyollar gibi elde kalan kamu kaynaklarının özelleştirilmesi sermayeden destek bulacaktır. Nadir elementlerin göz kamaştırıcı cazibesiyle doğayı yok eden madencilik uygulamaları sermaye için yeni kaynaklar sağlayacaktır. Lakin bunlar bugüne dek sadece dış borçların daha da büyümesine, halkın daha da yoksullaşmasına yol açtı. Çünkü kazançlar emperyalist şirketlerle yerli sermaye grupları arasında pay edildi. Kaynaklar emekçiler için harcanmadı. Aksine emekçilerin vergi yükü daha da arttı.

Dolayısıyla olağanüstü hal rejimi üzerine yükselen iktidar bloğunun hem sermayeyi memnun etmeye hem yoksulluğu derinleştirmeye hem halktan en yüksek teveccühü alabilmeye hem de bir tek adam rejimi olarak var olmaya devam etmesi batı eksenini zemininde ve Terörsüz Türkiye koşullarında mümkün olamaz. Türkiye'nin olağanüstü hal rejimi, AKP'nin özellikle Fethullah Gülen hareketiyle girdiği iktidar savaşının ve buna eşlik eden Arap isyanlarının Türkiye'ye yansımalarının ve Suriye'de PKK'nin güç ve pozisyon kazanmasının engellenmesinin bir sonucu olarak gündeme gelmişti. Fethullah Gülen hareketi devletten ayıklanıp, rejimden sıyrılarak çöktü. Arap isyanları kimi gerici rejimleri yıksa da kısmi başarı ve yenilgilerle duruldu. Suriye'de Şam-SDG ortaklığı Türkiye'nin de dâhil olduğu sınırlarını ABD'nin çizdiği bir rotada ilerliyor.

Bütün bunlar tek adam rejiminin beka temalı varlık ve sürdürülebilirliğini zorlayan unsurlar. Türkiye'nin bu anlamda bütün bu gelişmeler eşliğinde ve yönünü batı eksenine çevirdiği koşullarda bir yarı Bonapartistleşme sürecinin basıncı altına girmesi olasılık dâhilinde. Bu

noktada batı ekseninin başta ABD-Trump olmak üzere Bonapartistleşme eğiliminde olması ile Macaristan, Polonya, Türkiye gibi ülkelerdeki Bonapartistizm uygulamalarını birbirine karıştırmamak gerekir. İlkinde aşılamayan 2008 dünya ekonomik krizinin emperyalist merkezlerde yarattığı kapitalizme özgü derin siyasi temsil krizi belirleyici iken ikincisinde yarı sömürge ülkelerin sınırlı sermaye birikimleriyle rejimlerine içkin yapısal sorunlar belirleyici durumda. Kuşkusuz bunlar birbirlerini doğrusal yönde besleyen unsurlar. Yine de Trumplı bir dünyada dahi mevcut dış ve iç politik gelişmelerin eşliğinde Türkiye yeniden pekâlâ bir yarı demokratik rejime doğru salınabilir. Kuşkusuz yeniden tam Bonapartist bir karakter kazanmanın tüm yapısal sorunları siyasal sistemde ve rejimin bağrında yaşamaya devam ederek.

Bu ihtimaller dizisi, (Türkiye'de rejimin doğasının emperyalizme sıkı sıkıya bağımlı olduğu gerçeğini bir an bile unutmadan) önümüzdeki süreçte iktidar blokunu bir arada tutan ideolojik-politik ve ekonomik-sosyal gerekçelerin gözden geçirilebileceğine işaret ediyor. İktidar bloku olduğu haliyle bir arada durmaya devam edebilir mi? Belki! Ama bu birlikteliğin gerekçeleri aynı kalmaz. Terörsüz Türkiye ilanı ve eksen değişikliği bunun somut ifadesi. Şimdi yaklaşan seçimler öncesinde iktidar halka ikna edici bir hikâye anlatmak zorunda. O hikâyenin rıza üretebilmesi mümkün olabilecek mi? İktidarın tüm çelişkileri ve ideolojik-politik bagajıyla birlikte kurucu cumhuriyet değerlerine ve Atatürk'e daha fazla meyiletmesinin nedeni belki de bu sıkışmışlıktandır. Ama sadece politik alanda değil kadrolar anlamında da iktidarın bir yenilenme, değişim eşiği/baskısı altında olduğu görülüyor. Bunun yarattığı tansiyon ve iç çatışma gizlenemiyor. Peki, buradan Türkiye için hayırlı bir sonuç çıkabilecek mi? Yaşadıklarımız yaşayacaklarımız için güçlü bir veri olsa gerek. Hep birlikte göreceğiz. Lakin iktidar hangi yolu izlerse izlesin o hikâyede emekçiler ve ezilenler için asli bir yer olmadığı ortada. İşçi sınıfı kendi hikâyesinin kahramanı olmak zorunda...

İsrail'in uyguladığı soykırıma karşı küresel seferberlik büyüyor

İsrail, Gazze'de açlığı bir savaş silahı olarak kullanarak soykırımı sürdürürken, Filistin halkını desteklemek ve Siyonist varlığa karşı çıkmak için dünya çapında seferberlik büyüyor. İsrail dahil, dünyanın dört bir yanında binlerce kişi sokağa çıkıyor. Sanatçılar, sporcular, entelektüeller, anti-Siyonist Yahudiler ve sendikalar İsrail'i kınıyor; bu da ülkenin uluslararası izolasyonu ve siyasi krizini derinleştiriyor.

İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırganlığının başlamasından neredeyse iki yıl sonra, soykırımın boyutlarını bütün çıplaklığıyla gözler önüne seren tüyler ürpertici rakamlar ortaya çıkıyor: 64 binden fazla Filistinli öldürüldü, 163 bini yaralandı. Yetersiz beslenme nedeniyle 382 Filistinli yaşamını yitirdi; bunların 130'dan fazlası çocuktü. Beş yaşın altındaki 43 binden fazla çocuk yetersiz beslenmeden mustarip; ayrıca 55 binden fazla hamile ve emziren kadın da aynı durumda. Hamile kadınların yüzde 67'si anemik ve 21 bin çocuk bombardımanlar sonucu sakat kaldı.

Dünyanın önde gelen soykırım araştırmacılarından oluşan Uluslararası Soykırım Uzmanları Derneği (IAGS), 1 Eylül'de, İsrail'in Gazze'de soykırım yaptığını resmen ilan etti.

Kıtlık ve etnik temizlik sürüyor

IAGS'nin bu kararından önce; Uluslararası Af Örgütü, İnsan Hakları İzleme Örgütü, Forensic Architecture (Adli Mimarlık) araştırma ajansının yanı sıra işgal altındaki Filistin topraklarındaki insan hakları özel rapor-törü Francesca Albanese ve hatta B'Tselem ile İsrail İnsan Hakları İçin Doktorlar gibi İsrailli insan hakları örgütleri bile Gazze'de bir soykırım yaşadığını kabul etmişti.

Öte yandan, Birleşmiş Milletler'e (BM) göre, işgal altındaki Batı Şeria ve Kudüs'te Ekim 2023'ten bu yana Siyonist ordu ve yerleşimciler yaklaşık 1000 Filistinliyi öldürdü. Cınayetler; binlerce zeytin ağacının yok edilmesi, evlerin yıkılması ve yeni yasadışı yerleşimlerin kurulmasıyla birlikte devam ediyor.

Hava, kara ve denizden ayırım gözet-

meksizin yapılan bombardımanlara ve 2023'te Gazze Şeridi'ni işgal eden ordunun saldırılarına ek olarak İsrail, yılbaşından bu yana Gazze halkına uyguladığı abluka ile gıda, ilaç, su ve yakıtın bölgeye girişini engelleyerek açlığı bilinçli biçimde bir savaş silahı olarak kullanıyor. Ağustos ayında BM tarafından tanınan gıda güvensizliği sınıflandırma sistemi, Gazze'nin bazı bölgelerinde kıtlık yaşandığını doğruladı. 20 Ağustos'ta Siyonist ordu, Gazze Şehri'ne -yani şeridin ortasında ordunun henüz girmedığı bölgeye- kara harekâtı başlattı. Aynı zamanda, kuzeydeki Cibaliye'de ve Gazze Şehri'nin en büyük mahallesi Zeytun'da bombardımanlar şiddetlendi. Siyonist ordu, Filistin halkını sürgüne zorlama politikasının bir parçası olarak bir milyondan fazla insana güneye göç etmelerini emretti.

Aynı zamanda, Kudüs'ün doğusundaki yeni yerleşim projelerinin inşasını hızlandırma planları onaylandı; bu da işgal altındaki Batı Şeria'ya erişimi fiilen engelleyecek. Bu kapsamda, aşırı sağcı Maliye Bakanı Bezalel Smotrich kararı onaylarken, bunun "iki devletli çözüm" illüzyonunu ortadan kaldırdığını ve Yahudi halkının İsrail topraklarının merkezindeki hâkimiyetini pekiştirdiğini söyledi. Smotrich ayrıca, "Her yerleşim, her mahalle, her ev, bu tehlikeli fikrin tabutuna çakılan yeni bir çividir," ifadelerini kullandı.

Proje, 1967'den bu yana işgal altındaki topraklarda sürdürülen apartheid rejiminin bir parçası olarak, Filistinlilerin İsrail'e giden trafiğini ayırarak yeni bir yolun inşasını da içeriyor.

Ancak bombardımanlar, Gazze Şehri'ne yönelik kara harekâtı ve Batı Şeria'daki yerleşimlerin ilerleyişinin ötesinde asıl dikkat çeken -niteliksel olarak öne çıkan- şey, Vietnam Savaşı yıllarındaki uluslararası dayanışmayı anımsatan ve tüm dünyada katlanarak büyüyen muazzam dayanışma hareketidir.

Filistin'le dayanışma için yükselen muazzam küresel hareket

Dünya halklarının Filistin'i destekle-

mek ve Siyonist soykırımı kınamak için ayağa kalkması, küresel dayanışma seferberliğinde yeni bir aşamayı temsil ediyor. Yürüyüşler, mitingler ve çeşitli dayanışma gösterileri yayılmaya devam ediyor. Gazze'deki soykırımı açıkça kınayan sanatçıların, sinemacıların, sporcuların, entelektüellerin, sendikacıların ve diğer ünlülerin sayısı giderek artıyor.

Futbol stadyumlarında veya sanatçıların sahneye çıktığı tiyatrolarda binlerce kişi "Filistin kazanacak" diye haykırıyor ya da İsrail aleyhine bayrak veya pankart dalgalandırıyor. Üniversitelerin mezuniyet törenlerinde öğrenciler Filistin bayrakları açıyor. Örneğin İtalya'da Filistin destekçisi bir aktivist, İsrail'i destekleyen bir mağazada alışveriş yapanlara satın aldıklarını iade etmelerini haykırıyor. Böylece bireylerin ya da binlerce kişinin kahraman Filistin halkına desteklerini ifade ettikleri yer ve durumlar çoğalıyor.

20 Ağustos'ta Berlin'de, Almanya'daki Arap ve Filistin topluluklarının yoğun katılımıyla büyük bir yürüyüş düzenlendi. Avrupa Birliği'nin en büyük ekonomisi olan ve İsrail'e silahların yüzde 30'unu sağlayan Almanya'da İsrail'e ve işlediği soykırıma karşı tepki artıyor. Ağustos ayında yapılan Politbarometer anketine göre Almanların yüzde 76'sı İsrail'in Gazze'deki eylemlerinin haklı olmadığını, yüzde 83'ü ise hükümetin İsrail'e silah ihracatını durdurması gerektiğini söylüyor.

23 Ağustos'ta Belçika'nın Brüksel kentinde binlerce kişi sokaklara dökülerek İsrail ile silah ticaretinin sona erdirilmesini talep etti. Finlandiya'nın Helsinki, Kanada'nın Ottawa ve İngiltere'nin Londra kentlerinde de binlerce kişi yürüyüş düzenledi.

24 Ağustos'ta İsrail, kendisine askeeri olarak karşı çıkan tek Arap ülkesi olan Yemen'in başkenti Sana'ya saldırdı. Aynı gün Melbourne, Brisbane, Sidney ve Güney Avustralya eyaleti başkenti Adelaide dahil olmak üzere Avustralya'nın 25 şehrinde 200 binden fazla kişinin katıldığı kitlesel gösteriler düzenlendi. Bu gösteriler,

Filistin halkını desteklemek için tüm dünyada milyonlar sokağa çıkıyor

Avustralya hükümetinin Filistin devletini tanıyacağını açıklamasından birkaç gün sonra gerçekleşti.

Senegal, Malezya, Yunanistan, Danimarka, Milano ve Güney Kore'de sokaklar protestocularla doldu. Sonraki günlerde Frankfurt ve İsveç'te de gösteriler düzenlendi. Güney Kore'nin Seul kentinde binlerce kişi İsrail'in Gazze'de gazetecileri öldürmesini protesto etti.

Yakın zamanda Buenos Aires'te iki büyük protesto düzenlendi. İlki ağustos başında "Hepimiz Gazze'nin çocuklarıyız" sloganıyla 10 binden fazla kişinin katılımıyla gerçekleşti. İkincisi ise 30 Ağustos Cumartesi günü "Soykırıma son" sloganıyla düzenlendi.

İsrail'in reddedilmesi ve Filistin halkıyla dayanışma, on yıllardır Filistin için seferber olan geleneksel örgütlerin ve aktivistlerin ötesine geçiyor. Hareket bugün, her gün televizyonda ve sosyal medyada yayımlanan, açıkça işlenen soykırıma tepki gösteren çeşitli kesimleri kapsıyor. Televizyon ve sosyal medya, Siyonizmin her gün uyguladığı bombardıman ve planlı açlık yüzünden ortaya çıkan açlık, çaresizlik, yıkım ve ölüm görüntülerini yayımlamak zorunda kalıyor.

Kısa süre önce İspanya'da düzenlenen bisiklet turunda Bilbao'da Filistin bayraklı yüzlerce protestocunun etabı kesmesi ve turun tamamlanmasını engellemesi şok ediciydi. Pro-

testocular, suçlu Başbakan Netanyahu ile yakın bağları olan Siyonist işadamı Sylvan Adams'ın sahibi olduğu Israel-Premier Tech takımının çekilmesini talep ediyordu. Asturias'ta da Filistin yanlısı protestocular bisikletçilerin yolunu kesti. Bu durum, Asturias başkanının İsrail takımından "İspanya Bisiklet Turu'ndan çekilmesini" talep etmesiyle sonuçlandı. Ayrıca Gazze'deki soykırımı protesto etmek için, hiçbir hükümet üyesinin Asturias'ta gerçekleştirilen tur etaplarına katılmayacağını bildirdi.

İtalyan Futbol Antrenörleri Derneği ise İtalya Futbol Federasyonu'na başvurarak İsrail'in UEFA ve FIFA'dan çıkarılmasını talep etti. Haziran ayında Münih'te Paris Saint Germain'in yüzlerce taraftarı, Şampiyonlar Ligi finalinin oynandığı Allianz Arena stadyumunda "Gazze'deki soykırıma son" yazılı dev bir pankart açtı. Maçın sonunda PSG taraftarlarının Filistin bayrağı taşıyarak ve İsrail aleyhine sloganlar atarak şehrin sokaklarında yürüyüş yapması çok etkileyici bir görüntüydü.

2 Eylül'de Marea Palestina: Educación contra el genocidio (Filistin Dalgası: Soykırıma Karşı Eğitim) hareketinden bir grup öğretmen kendilerini Madrid'deki *Círculo de Bellas Artes* kültür merkezine kapatarak bakanlardan İsrail'e silah satışına tam ambargo uygulamalarını talep etti.

Büyük bir grup İspanyol sanatçı, Gazze'deki soykırımı protesto ederek İspanyol hükümetinden İsrail ile tüm ilişkilerin kesilmesini talep eden *Artistas con Palestina* (@Artistas-conPalestina) adlı kolektif eylemin videolarında yer aldı. Bu sanatçılar arasında Pedro Almodóvar, Javier Bardem, şarkıcı-söz yazarı Rozalén ve daha birçokları sayılabilir.

Dünya çapında İsrail'i kınayan ve kahraman Filistin halkını destekleyen gösteriler devam ediyor ve Siyonist varlık giderek daha fazla izole ediliyor. Filistin lehine uzun bir aktivizm geleneği olan ünlü aktris Susan Sarandon, kısa süre önce Barselona'dan Gazze'ye insani yardım götürmek üzere yola çıkan Küresel Sumud Filosu'na destek verdi. 88 yaşındaki Vanessa Redgrave, tekerlekli sandalyesinde, elinde tencereyle, diğer aktivistlerle birlikte Londra'daki bir kamu binasında Gazze'deki açlığa karşı düzenlenen protestoya katıldı.

Liste uzayıp gidiyor: Dua Lipa, Roger Waters, Mark Ruffalo, Salma Hayek, Pedro Pascal, Liam Cunningham, Eric Clapton, Coldplay, İrlandalı Kneecap ve Fontaines D.C. gibi müzik grupları, yazarlar Laura Restrepo ve Rosa Montero, ressam Diana Dowek, Billie Eilish, Ariana Grande, temmuz ayında İspanya'nın Benicàssim kentindeki FIB festivaline ve La Coruña kentindeki Morriña Fest festivaline (her iki festival de İsrail'in askeri teknoloji,

gözetleme ve casusluk sistemleri şirketlerine finansal destek sağlayan ve işgal altındaki Filistin topraklarında gayrimenkul projelerini finanse eden KKR yatırım fonuyla bağlantılı olduğu için) katılımını iptal eden eski Calle 13 üyesi Residente...

Sumud: tarihin en büyük filosu

Filistin halkıyla dayanışmanın belki de en çarpıcı ifadesi, ağustos sonunda İspanya'nın Barselona kentinden yola çıkan Küresel Sumud Filosu'dur. Bu filo, 2008 yılında İsrail'in Gazze Şeridi'ne uyguladığı ablukayı kırmaya çalışan ilk gemi misyonunun düzenlendiği tarihten bu yana oluşturulan en büyük filo olma özelliğini taşıyor.

44 ülkeden aktivistlerin katılımıyla 30'dan fazla gemi ve yaklaşık 300 kişi, İsrail'in Gazze Şeridi'ne uyguladığı ablukayı kırmak amacıyla insani yardım malzemeleriyle Barselona limanından yola çıktı. 30 binden fazla kişi gemilere binmek ve lojistik ile organizasyon işlerinde yardımcı olmak için kayıt yaptırdı.

İtalya'nın Cenova limanından da dört gemi yola çıktı. Yaklaşık 50 bin kişi gemilerin kalkışına eşlik etti. 30 Ağustos'ta 700'den fazla kişi, ertesi gün Barselona'dan yola çıkacak olan Sumud filosuna destek olmak için Porto Marghera'dan Venedik'in Lido plajına kadar yelken açtı.

İsrail'in filo üyelerini "terörist" olarak suçlayarak yaptığı tehditler karşısında, her yıl İsrail'e 14 bin konteynerin sevk edildiği Cenova limanındaki işçiler, filo ile iletişim kesilirse veya

İsrail filoya saldırırsa limanı kapatacakları uyarısında bulundular.

Siyonizmin krizi derinleşiyor

Rehinelerin geri dönmesini talep eden hareket, son aylarda İsrail'de katlanarak büyüyor. Artık eylemler sadece cumartesi günleri değil, her gün yapılıyor. 17 Ağustos'ta İsrail'de şimdiye kadar yapılan en büyük gösterilerden biri gerçekleşti. Tel Aviv'de yaklaşık 300 bin kişi, savaşın sona ermesini ve rehinelerin geri dönüşünü garanti altına almak için Filistin direnişiyle bir anlaşma imzalanmasını talep ederek protesto düzenledi.

Savaşın sona ermesini ve Filistin direnişinin elindeki rehinelerin geri dön-

Daha yakın zamanda eski Başbakan Ehud Olmert, nisan ayında verdiği bir röportajda İsrail'in "tarihinin en ciddi krizini" yaşadığını söyledi. Ardından "İsrail'in şu anda Gazze'de yaptıkları savaş suçu sınırında" dedi (BBC News, 21/5/2025).

Emekli asker, milletvekili ve Demokratlar Partisi lideri Yair Golan da İsrail medyasına yaptığı açıklamada "Mantıklı bir ülke sivilere karşı savaşmaz, bebekleri eğlence için öldürmez ve bir halkı sürgün etmeyi hedeflemez," dedi. Golan, "İsrail, Güney Afrika'nın (apartheid döneminde) olduğu gibi bir parya devlet haline gelme yolunda ilerliyor," diye ekledi (www.europapress.com, 20/5/2025).

Bu açıklamalar Netanyahu kabinesinde soğuk duş etkisi yarattı ve İsrail kamuoyunda büyük yankı uyandırdı.

Olmert, Golan, Gantz, Eisenkot ve Netanyahu hükümetini eleştiren diğer liderler Siyonist olsalar da soykırıma karşı dünya çapındaki seferberlik ve İsrail hükümetine karşı devam eden protestolar, Siyonizm içinde büyük bir siyasi krize yol açıyor. Bu kriz kendini çelişkiler ve politik farklılıklar ile gösteriyor. İki devletli çözümlü savunan Golan, Olmert, Gantz gibi isimler, Filistin direnişiyle mücadele yöntemi ve hızı konusunda Netanyahu ve aşırı sağcı bakanlarla çatışmaktalar.

İsrail, hiç olmadığı kadar izole

İsrail, tarihinin hiçbir döneminde uluslararası alanda bu kadar izole olmamıştı. "Ortadoğu'nun tek demokrasisi" yalanı, Gazze'de işlenen soykırımın görüntüleri ve Batı Şeria'da yeni Yahudi yerleşimlerinin ilerlemesi karşısında yerle bir oldu. İsrail'in küçük, kuşatılmış ve kendini savunmak zorunda kalan bir ülkeymişçesine sahte imajı artık sürdürülemez ve uluslararası medya tarafından gizlenemez hale geldi. Uluslararası medya, İkinci Dünya Savaşı yıllarından beri görülmemiş bir şekilde her gün ölen çocukların ve Gazze'nin barbarca yıkımının korkunç görüntülerini göstermeye mecbur kaldı.

İzolasyonun belirtileri giderek daha belirgin hale geliyor. 29 Aralık 2023'te Güney Afrika hükümeti, Uluslararası Adalet Divanı'nda (ICJ) İsrail'i Gazze'deki Filistin halkına soykırım uygulamakla suçladı. Güney Afrika'nın talebine Mısır, İran, Irak ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu İslam İş-

birliğı Teşkilatı'na üye 57 ülke katıldı. Bolivya, Venezuela, Brezilya, Şili ve Kolombiya da bu talebe destek verdi.

Hollanda Dışişleri Bakanı ise İsrail'e karşı önlem alınması yönündeki önerilerinin reddedilmesi üzerine istifa etti.

Filistin direnişine destek için seferberliği büyütelim

İUB-DE olarak; Siyonizmi ve onun apartheid rejimini yenmek, İsrail'in emperyalistlerin desteğiyle gerçekleştirdiği bombardımanları ve etnik temizliği durdurmak için kahraman Filistin direnişine verilebilecek en iyi desteğin dünya halklarının seferberliğini artırmak ve yaygınlaştırmak olduğuna inanıyoruz. İsrail'i her alanda ve sektörde köşeye sıkıştırarak izo-

lasyonunu artırmak gerekir; bu da Siyonist varlığın içinde gelişen siyasi krizi daha da derinleştirmeye katkıda bulunacaktır.

Gıda, ilaç, yakıt ve su girişini garanti altına almak, ayrıca elektrik enerjisinin yeniden sağlanmasını talep etmek amacıyla, sınır kapılarının derhal açılması için dünya çapında ortak eylemler gerçekleştirilmesi çağrısında bulunuyoruz.

Tüm dünya hükümetlerinden -özellikle de Filistinliler için çok az şey yapan Arap ve Ortadoğu rejimlerinden- İsrail ile siyasi, diplomatik, ticari, kültürel ve akademik tüm ilişkilerini derhal kesmelerini istiyoruz. Ayrıca Gazze ve Batı Şeria'daki Filistin direnişine silah ve kaynaklarla destek

vermelerini talep ediyoruz.

Acil ateşkes, tüm İsrail birliklerinin Gazze, Batı Şeria, Suriye ve Lübnan'dan çekilmesi ve Yemen'e yönelik bombardımanların durdurulmasını talep ediyoruz. Filistin'deki etnik temizliği ve Trump ile Netanyahu'nun Gazze'yi dünyadaki milyonlar için bir tatil beldesi haline getirme planlarını reddediyoruz.

ABD, Almanya, Birleşik Krallık, Arjantin ve diğer yerlerde olduğu gibi, Filistin'in özgürlüğünü savunan aktivistlere yönelik yasadışı gözaltı ve sınır dışı edilme tehdidini kınıyoruz. Tek, laik, demokratik ve ırkçı olmayan bir Filistin için! Nehirden denize özgür Filistin!

On gün içinde üç intihar: İsrail ordusunda derinleşen psikolojik kriz

Gazeteci Ariel Schalit'in İsrail ordusunun Gazze'ye müdahalesinin ardından karşı karşıya kaldığı krize dikkat çeken bu makalesi 16 Temmuz 2025'te Euro-news'de yayımlanmıştır.

İsrail ordusu, savaşın başlangıcından bu yana ciddi bir ruh sağlığı kriziyle karşı karşıya. 44 asker intihar etti; bu intiharlardan üçü yalnızca on gün içinde yaşandı. Travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), uzun görev baskısı ve personel eksikliği moral üzerinde yıkıcı etki yaratıyor.

Tamamı Gazze'deki savaşa katılan askerlerden üçünün yalnızca on gün içinde intihar etmesiyle, İsraili askerlerin psikolojik durumunun kötüye gittiğini gösteren alarm verici işaretler devam ediyor. İsraili Kanal 12'ye göre, Golan Tepeleri'ndeki bir askeri üste Nahal Tugay'ndan bir askerin intiharı iki hafta içindeki üçüncü asker intiharı oldu.

İsrailli *Yediot Aharonot* gazetesi, bu askerin bir yıldan fazla süre Gazze'de görev yaptığını; Golani Tugay'ndan bir diğer askerin ise Necef Çölü'ndeki Sde Terman üssünde, askeri Polisin yürüttüğü bir soruşturmanın ardından silahına el konulmasına rağmen bir arkadaşının silahını kullanarak intihar ettiğini aktardı. *Walla* web sitesi ise, aynı hafta içinde bir başka askerin daha Gazze ve Lübnan'daki savaşın ve bunların sert görüntülerinin psikolojik etkileri nedeniyle intihar ettiğini bildirdi.

İsrail basınına göre, 7 Ekim 2023'te başlayan Gazze savaşından bu yana intihar eden asker sayısı en az 44'e ulaşmış durumda; hepsi de çatışmalara katılmalarından kaynaklı ciddi psikolojik rahatsızlıklar yaşıyordu.

İsrailli *Haaretz* gazetesi, asker intiharlarının önceki yıllara kıyasla arttığını bildirdi: 2025'in başından bu

yana 15 asker intihar ederken, 2024'te bu sayı tüm yıl boyunca 21 idi. (...)

Ayrıca personel yetersizliği nedeniyle İsrail ordusu, elit birlikleri ve komando timlerini kendi eğitimlerine uygun olmayan sahra görevlerinde kullanmaya başladı. Özellikle, komando birliklerinden oluşan 98. Paraşütçü Tugayı, gerekli eğitimi almamış olmasına rağmen piyade operasyonlarına yönlendirilmiş durumda; bu da sahada performansı olumsuz etkiliyor. (...)

Bir kurum araştırmasına göre İsraillilerin yüzde 71'i, Haredi Yahudilerinin (kendilerini yalnızca Tevrat incelemelerine adanmış aşırı Ortodoks Yahudiler) askerlikten muaf tutulmasının askerlik yapma motivasyonunu azalttığına, yüzde 42'si ise bu durumun çocuklarını orduya gönderme isteklerini düşürdüğüne inanıyor.

Kriz, askerlik hizmetinin yapısına da yansıyor. Güvenlik teşkilatı, askerlik sürelerini uzatmaya ve askerleri mümkün olduğunca uzun süre hizmette tutmaya çalışıyor. Bu durum, askerler arasında tükenmişlik ve memnuniyetsizlik duygularını daha da artırıyor.

Bu gerçeklik ışığında, İsrail ordusu sahada etkin kontrolünü sürdürmekte giderek daha fazla zorlanıyor. Özellikle, otoritesini genişletmek istediği geniş coğrafi alan ve bu kontrolü sağlamak için gerekli olan büyük kara konuşlanması göz önüne alındığında bu zorluk daha da belirgin hale geliyor. İsrail ordusu radyosuna göre, savaşın başlangıcından bu yana ölen asker sayısı 890'ı aştı, yaralı sayısı ise 10 bini geçti. Kanal 12, yaklaşık 20 bin askerin travma sonrası stres bozukluğu belirtileri gösterdiğini açıkladı; bu durum ordudaki psikolojik krizin boyutlarını gözler önüne seriyor.

Gazze'nin enkazında yükselen rant

AKP, iktidara geldiği tarihten itibaren Türkiye Cumhuriyeti'nin İsrail'e ilişkin temel yaklaşımlarını sürdürdü. İki devletli çözüm politikası çerçevesinde hareket eden ve İsrail ile ilişkileri geliştiren Tek Adam rejimi, bir yandan da Filistin davasının hamisi olmaya soyundu. Fakat gerçekte olan, rejimin sunmaya çalıştığı tablodan oldukça farklıydı. Türkiye Cumhuriyeti, İsrail ile en yüksek ticari hacmine Erdoğan hükümeti döneminde ulaştı. İsrail Merkez Bankası'nın verilerine göre Türkiye, ticaret kısıtlamaları öncesinde İsrail'in toplam ithalatının yaklaşık yüzde 6'sını karşılıyordu. Türkiye'den özellikle çimento, alçı, demir ve çelik gibi temel inşaat malzemeleri tedarik edilirken, İsrail'in Türkiye'ye ihracatı ise toplam ihracatının yüzde 2,5'ini oluştuyordu.

Ticari işbirliğinin açık verilerine rağmen, başta Erdoğan olmak üzere rejim ve sözcüleri hamasetle "peynir gemisini yürütmeye" devam etti. Bu süreç, Mavi Marmara katliamı ile kesintiye uğramış gibi görünse de bu kesinti, ilişkilerin gelişmesine pek de engel olmadı. Ticari ilişkilerin toparlanmasıyla sü-

reç sürdü ve 2022 Mart'ında Cumhurbaşkanı düzeyinde gerçekleşen bir görüşmeyle taçlandı. Korsan devletin Cumhurbaşkanı Herzog ile Erdoğan'ın görüşmesiyle kamuoyu önünde açıkça normalleşmeye girilmişken, 7 Ekim 2023'te Aksa Tufanı gerçekleşti.

Filistin direnişinin bu hamlesi, birçok Arap devletinin İsrail ile normalleşme sürecini engellediği gibi Türkiye-İsrail ilişkilerinde de tansiyonu yükseltti. Fakat yükselen tansiyonun sözlü atışma düzeyinde kaldığını ve asla somut bir eyleme dönüşmediğini belirtmek önemli. Tek Adam Rejimi, İsrail'in soykırımını kürsülerden eleştirerek ve kınayarak ortak olmayacağını düşünmüş olmalı ki Siyonist varlıkla ticaret alabildiğine hızla devam etti. Türkiye limanları İsrail'e çelik taşıırken, BOTAŞ petrol nakletti; İncirlik ve Kürecik üsleri ise İsrail'e kalkan oldu.

AB ve ABD emperyalizmi başta olmak üzere, bölgemizdeki işbirlikçi rejimlerin tüm desteğine rağmen Siyonist İsrail askeri ve politik hedeflerine ulaşamadı. Dünya ölçe-

ğindeki kitle seferberliklerinin yarattığı basıncın da etkisiyle ateşkes gerçekleşti. Bu kez ateşkesin ömrünün öncekilere göre daha uzun olabileceğine dair işaretler var. Bu elbette olumlu bir gelişme; fakat ateşkesle emperyalizmin temel hedefi gerçek bir barış sağlamak değil. Trump'ın planında, başta Hamas olmak üzere Filistin direnişinin silahsızlandırılması ve Gazze hükümetinin yerini bölgeyi sömürgeleştirecek bir yönetimin alması amaçlanıyor.

Tek Adam rejiminin bu planın gerçekleştirilmesindeki rolü, Hamas üzerinde yer yer baskı kurmak, yer yer ikna etmeye çalışmak oldu. Ateşkes görüşmeleri boyunca Türkiye'nin MİT aracılığıyla –Katar'ın rolünü de unutmamak gerekir– Hamas'a "bu son şansınız" mesajını güçlü biçimde verdiği medyaya da yansımıştı. Şu ana kadar ABD emperyalizminin üst düzey yöneticileri Türkiye'nin bu görevi yerine getirmesinden memnun olmalı ki, ABD'nin Türkiye Büyükelçisi Tom Barrack, "Gazze'deki ateşkes Türkiye olmadan gerçekleşmezdi." diyerek Türkiye'ye teşekkür etti. Yine

Barrack, ateşkes görüşmelerinin olumlu sonuçlanmasında “Türkiye'nin Hamas'la olan ilişkisinin” kritik rol oynadığını ifade etmişti.

Rejim açısından bu tebrik ve teşekkürler oldukça kıymetliydi. Erdoğan'ın Filistin'de devam eden soykırım boyunca temel hedefi, bu savaşın bitmesi yönünde somut adımlar atmak yerine masada güçlü bir pozisyon elde etmektir. Masada elde edilecek iyi bir pozisyonun anlamı sadece sembolik ve prestijle sınırlı değil. Tek Adam rejiminin olası bir arabulucu rolü oynaması, Gazze'nin yeniden inşasında Türk kapitalizminin başat sektörlerinden inşaat şirketleri için de oldukça kazançlı bir gelir kapısı anlamına geliyor. En azından 10 Ekim'de gerçekleşen ateşkesten bu yana Türkiye, son iki yılda isteyip de bulamadığı konuma hiç olmadığı kadar yaklaşmış görünüyor.

Trump'ın, Hamas'ı silahsızlandırmak ve Gazze'yi Hamas'tan arındırmak hedeflerini hayata geçirmek için bölgede konumlandırmayı düşündüğü Uluslararası İstikrar Gücü'nde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yer alması ihtimali bile masada konuşuluyor. Erdoğan, 9 Ekim'de yaptığı açıklamada, “Anlaşmanın sahadaki uygulamalarını takip edecek görev gücünde Türkiye olarak inşallah biz de yer alacağız.” demişti. Siyonist Netanyahu ise bu seçeneğin gerçekleşmemesi için elinden geleni yapacaktır.

Rejim, ön almak ve masadaki konumunu güçlendirmek için 3 Kasım'da Hakan Fidan'ın ev sahipliğinde Gazze'nin geleceğine ilişkin bir toplantı düzenledi. Endonezya, Pakistan, Suudi Arabistan ve Ürdün dışişleri bakanlarının yanı sıra Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ile Katar'ın temsilcilerinin katıldığı toplantının ardından Hakan Fidan şu açıklamayı yaptı: “Bizim prensibimiz, Filistinlilerin Filistinlileri yönetmesi ve kendi güvenliklerini sağlamasıdır. Uluslararası toplum da bunu diplomatik, kurumsal ve ekonomik olarak en iyi şekilde desteklemelidir.”

İlk bakışta olumlu gibi görülebilecek bu açıklama, aslında Mısır ve İsrail rejimlerinin Gazze ile sınırlarını güvenceye alma, Türkiye'nin ise Gazze'nin yeniden inşasında kazanç elde etme niyetinden başka

bir şeyi amaçlamıyor.

Tek Adam rejimi, Türk kapitalizminin çıkarları doğrultusunda hamlelerini gerçekleştirirken, Türkiye'nin Uluslararası İstikrar Gücü'nde yer almasına karşı çıkan tek taraf İsrail değil. Mısır da bu senaryonun gerçekleşmesini istemiyor. Mısır'ın toplantıya katılmamayı tercih etmesi de bu argümanı doğrular nitelikte. Hakan Fidan'a, Mısırlı mevkidaşının toplantıya neden katılmadığı sorulduğunda, Fidan mevkidaşının önemli bir toplantısı olduğu için orada bulunamadığını söylemişti. Fakat Mısır Dışişleri Bakanı Bedir Abdülati'nin o tarihlerde başka bir toplantısı olmadığı ortaya çıkmıştı.

Anlaşıldığı kadarıyla Türkiye ve Mısır hükümetleri, Trump'ın uluslararası gücünde yer alma konusunda yarış halindeler. Ancak bu yarış, Filistin halkının ve direnişinin çıkarları için gerçekleşen “tatlı bir rekabet” değil. Temel tartışma, Gazze'nin yeniden inşası sırasında elde edilecek milyarlarca doların, hangi inşaat şirketlerinin soykırımın enkazını kaldıracığı ve inşayı üstleneceği ekseninde dönüyor. Özetle Kahire, Ankara ile Gazze'nin yeniden inşası sırasında ticari bir rekabete girmek istemiyor; bu yüzden de Türkiye'nin uluslararası güçte yer almasını desteklemiyor.

Son kertede bu kararı ABD Başkanı Trump'ın vereceğini düşünmek hatalı olmayacaktır. Trump, Uluslararası İstikrar Gücü'nü, İsrail işgal ordusunun askeri olarak yemediği Filistin direnişini silahsızlandırmak için kullanacak ve silahları bir tür “sömürge valiliğine” teslim etmek üzere toplayacaktır. Bu hedef için Türkiye'nin işlevsel olacağını düşünürse bu yönde karar verebilir.

Emperyalistler ve gerici bölge rejimleri Filistin direnişini boğmak için planlar yaparken, Filistin direnişi ise silahlarını yalnızca Filistin devletine teslim edeceğini söyleyerek silahsızlanmayı reddettiğini açıkça ifade etmişti. Tek Adam rejimi, Trump'ın sözde barış planının taşeronluğuna soyunurken bir yandan da Filistin ile sahte dayanışma

gösterilerine devam ediyor. Bunun son örneği, Netanyahu ve 36 işgal devleti yöneticisi hakkında Türkiye'ye gelirlerse tutuklanmaları yönünde alınan karardır.

Soykırım iki senedir devam ederken ticari ilişkileri kesme yönünde hiçbir somut adım atmayan Tek Adam Rejimi, şimdi de zevahiri kurtarmak için göstermelik hamlelerde bulunuyor. Oysa BM Özel Raportörü Francesca Albanese'nin “Gazze Soykırımı: Kolektif Bir Suç” başlıklı ve 29 Ekim tarihli raporunda, Türkiye'nin İsrail ile devam eden ticari ilişkileri şüpheye yer bırakmayacak biçimde ortaya konmuş durumda. Raporda, Tek Adam Rejimi'nin limanlar yoluyla Siyonist rejime ikmal yaptığı, F-35 parçaları ve jet yakıtı gibi stratejik askeri cephaneleri naklettiği görülüyor. Ayrıca ticaretin askıya alınmasına rağmen tüm ilişkilerin sürdüğü de belirtiliyor.

Sonuç olarak, bölgemizde korsan devleti oldukça erken bir tarihte tanıyan Türkiye Cumhuriyeti'nin temel politikalarını sürdüren Tek Adam rejimi, iki devletli çözüm politikası ekseninde kendi sermayesinin çıkarları doğrultusunda Filistin davasını kullanmaya devam ediyor. “Nehirden denize özgür Filistin” için ihanet anlamına gelen bu politikalar karşısında, Filistin halkının tek ve gerçek dostu ise İtalya vb. örneklerde gördüğümüz üzere grevler ve blokajlarla Türkiyeli emekçilerin “İsrail'e tam ambargo” talebi ekseninde seferber olmasıdır.

Anti-Siyonist Yahudi Kongresi: “Bizim adımıza değil”

13-15 Haziran 2025 tarihleri arasında, Birinci Uluslararası Anti-Siyonist Yahudi Kongresi, beş kitadan 500'den fazla kişiyi bir araya getiren tarihi bir olay olarak Viyana'da düzenlendi. Bu sadece bir konferans değil, aynı zamanda siyasi, ruhani ve kültürel bir bildiriydi: “İsrail, Yahudiliği temsil etmiyor!”

Dünyanın dört bir yanından yüzlerce Yahudi, ilk kez açıkça İsrail Devleti'ne meydan okumak, anti-Siyonizmi Yahudiliğin etik ve moral bir ifadesi olarak haklı çıkarmak ve Filistin direnişiyle dayanışma göstermek için bir araya geldi.

Katılımcılar arasında tanınmış akademisyenler, Hasidik hahamlar, genç aktivistler, Holokost'tan kurtulanlar ve Nazizm tarafından zulüm görmüş ailelerin soyundan gelenler vardı. Hepsisi tek bir slogan altında birleşti: “Bizim adımıza değil.”

Kongre, Filistin direnişine her biçimiyle açık destek ifade etti, onu ırkçı bir sömürge sistemine karşı meşru bir mücadele olarak değerlendirdi ve İsrail liderliğinin insanlığa karşı işlediği suçlardan dolayı Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne çıkarılmasını talep etti.

Kongrenin sonucu iki devletli çözüm maskaralığı değil, tüm nüfus için tek bir demokratik devlet aracılığıyla nehirden denize Filistin'i özgürleştirmek oldu.

Kabul edilen bildirinin bir kısmını paylaşıyoruz:

Dünya, Siyonizmin Batı ile işbirliği içinde Filistin halkına karşı başlattığı soykırımı dehşetle izlemektedir. Yahudiler olarak, bunun bizim adımıza yapılıyor olması nedeniyle harekete geçme yükümlülüğümüz vardır. En karanlık zamanlarında Filistinli kardeşlerimizin yanında durmalı ve Filistin'in sömürgecilikten arındırılması için çalışmalıyız!

Dünyadaki Yahudiler ve Yahudi kökenli insanlar -Siyonist devletin temsil ettiğini iddia ettiği kişiler- Siyonizme karşı sarsılmaz muhalefetlerini ilan etmek için birleşiyorlar.

Yüzyılı aşkın bir süre önceki Birinci Siyonist Kongre'den bu yana, Siyonist liderler tüm dünya Yahudiliği adına konuştuklarını iddia etmiş, böylece Yahudileri ve Yahudiliği Siyonizme rehin tutarken, muhalefetimizi sürekli olarak susturmaya ve Yahudi dininin ruhani bütünlüğünü ayaklar altına almaya çalışmışlardır. Yahudi geleneği, tarihi ve kültürü soykırımı kesin olarak karşıdır.

Siyonizme karşı Yahudi direnişinin etkileyici tarihi, Siyonizmin kendisi kadar uzundur: Buna Yahudi dini cemaatlerinin yanı sıra Yahudi kökenli laik hareketler ve Siyonist devletin kuruluşuna yönelik Filistin'in bizzat içinden şiddetli Yahudi muhalefeti dahildir.

Siyonizm, Yahudiliğe ve Filistin'in yerli halkına karşı bir suçtur ve onu yok etmeye kararlıyız. Yıllar boyunca, Siyonizmin Yahudileri korumak yerine, Yahudiler ve Yahudilik adına iğrenç eylemler işleyerek büyük bir tehlike haline geldiği kanıtlanmıştır. Siyonizm, Yahudi üstünlüğünü iddia eder ve bu nedenle Yahudilerin “ötekiliğinde” ısrar eden, antisemitizmin doğasında var olan ırkçı varsayımı tamamen benimser.

Siyonist sömürgeci varlık, Filistinlilerin en temel haklarını bile inkâr etmektedir. Siyonizm, sekiz yılı aşkın bir süredir Batı Şeria ve Gazze'deki sömürgecilikten, apartheid'dan, etnik temizlikten ve soykırımdan sorumludur. Dünya çapındaki on dört milyon Filistinli bunun doğrudan mağdurdur.

Siyonizmin işlediği vahşetler karşısında kararlılıkla şunu söylüyoruz: “Bizim adımıza değil!” Filistinli müttetiklerimizle birlikte Siyonizmi sona erdirmeye ve Filistin'in sömürgecilikten arındırılmasına kararlıyız!

(...) İlk Yahudi Anti-Siyonist Kongresi'nde birlikte güçlerimizi birleştireceğiz ve birleşmiş bir şekilde, Filistin'i özgürleştirmek ve adil ve eşitlikçi bir toplum inşa etmek için Filistinlilere katılacağız!

Yahudilik Siyonizm değildir!

BM raporu, şirketlerin soykırımdaki suç ortaklığını ortaya koydu

3 Temmuz'da, Birleşmiş Milletler'in İşgal Altındaki Filistin Toprakları Özel Raportörü Francesca Albanese; ABD'li, Avrupalı, Asyalı, İsrailli ve diğer ülkelerden şirketlerin Gazze'deki soykırımı suç ortaklığı yaptığını ortaya koyan bir rapor yayımladı. Rapor medyada büyük yankı uyandırdı; hatta ABD, Albanese'ye yaptırım uyguladı.

Rapor, İsrail'in Gazze'de ve tüm Filistin'de yürüttüğü soykırımın finansmanı ve sürdürülmesinde büyük çokuluslu şirketlerin ve İsrailli firmaların yer aldığını ortaya koyuyor. Raporda adı geçen şirketler

arasında IBM, HP, Microsoft, Amazon, Google, Palantir, Lockheed Martin, Massachusetts Institute of Technology (MIT), FANUC Corporation (Japonya), Avrupa Komisyonu'nun Horizon Europe programı, Maersk, Caterpillar, Hyundai, Volvo, CAF (Construcciones y Auxiliars de Ferrocarriles), konaklama rezervasyonu platformları Booking ve Airbnb, Glencore, Drummond, BP, Chevron, BNP Paribas, Barclays, Allianz, Blackrock, Vanguard, ayrıca Tnuva ve Netafim (sırasıyla Çin ve Meksikalı çokuluslu şirketlerin sahip olduğu İsrail firmaları) ve su şirketi Mekorot yer alıyor.

“Laik, demokratik ve ırkçı olmayan bir Filistin” sloganının geçerliliği

Yüz binlerce, belki de milyonlarca insan, Siyonist İsrail Devleti tarafından gerçekleştirilen soykırıma karşı dünya çapında seferber olmakta. Bu kalabalıklar -sokaklarda, futbol stadyumlarında, müzik konserlerinde veya üniversitelerde- Filistin halkını desteklemekte ve “Nehirden denize özgür Filistin! Filistin kazanacak!” diye haykırıyor.

Bu slogan son yıllarda sıkça söylenmiştir ve ileri doğru büyük bir adımdır; çünkü, bilinçli olsun ya da olmasın, Filistin halkını destekleyen küresel hareketin büyük bir kısmı, Filistin halkının kendi toprakları üzerindeki haklarını geri kazanmasını ve 1947-1948'den beri İsrail Devleti tarafından gasp edilen bölgede özgür bir Filistin olmasını talep etmekte -veya bu talebe yaklaşmakta- ve işgalci devletin varlığını bilfiil sorgulamaktadır. Filistin halkının direnişini destekleyen küresel hareket içinde, “nehirden denize” ifadesinin anlamına dair çeşitli yorumlar olduğunu biliyoruz. Bazıları hâlâ “iki devlet” olasılığını savunurken, bazıları da Filistinli-Yahudi konfederasyonunu veya başka biçimleri desteklemekte.

Bizim akımımız içinse, Filistin direnişinin tarihi “laik, demokratik ve ırkçı olmayan bir Filistin” sloganı geçerliliğini korumaktadır. Yani, bir *apartheid* devleti değil, Filistin topraklarında yaşayan herkesin -Arap veya Yahudi- geniş demokratik haklarla beraber yaşayabileceği tek bir Filistin devleti. “Laik”, bu devletin hiçbir “resmi” dine -İslam, Yahudilik, Hristiyanlık- bağlı olmayacağı veya bunları desteklemeyeceği anlamına gelir. Bu ırkçı olmayan yeni ve demokratik devlette, bugün İsrail Devleti'nde var olan ayrıcalıkların, ayrımcılıkların ve ırksal zulümlerin hepsi ortadan kaldırılacak; Arap veya Yahudi kökenli olsun tüm vatandaşlar için anadillerini konuşma ve öğretme özgürlüğü, anadilinde basın ve kitap yayımlama hakkı ve inanç özgürlüğü dahil olmak üzere eşit demokratik haklar garanti edilecektir.

Laik, demokratik ve ırkçı olmayan bir Filistin: terk edilmiş doğru bir slogan

Bu slogan, Ocak 1969'da, Yaser Arafat liderliğindeki Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) tarafından ortaya atılmıştı. FKÖ, 1964'ten itibaren Siyonist ve emperyalist sömürgeci istilaya karşı silahlı mücadeleyi olumlu bir biçimde yürütmekteydi. 1969 Filistin Ulusal Sözleşmesi, İsrail'in yıkılması ve “laik, demokratik ve ırkçı olmayan bir Filistin devleti”nin kurulması için mücadele çağrısında bulunuyordu.

Ne yazık ki, sonraları bu slogan Arafat ve FKÖ önderliği tarafından terk edilmeye başlandı. 1982'de Arafat, İsrail'e karşı silahlı mücadeleyi bırakma yönünde ve işgalci anklavla bir arada var olacak bir Filistin “devleti” için diplomatik yollara başvurmaya yönelik açıklamalar yapmaya başladı ve Siyonist devleti meşurlaştıran 242 ve 338 sayılı BM kararlarını kabul etti. Arafat ve FKÖ'nün ihaneti, 1993 yılında Norveç'te FKÖ ve İsrail arasında “karşılıklı tanıma”-yı resmiyete döken tarihi Oslo Anlaşması'nın imzalanmasıyla zirveye ulaştı. Anlaşma İsrail Başbakanı İzak Rabin, FKÖ adına Yaser Arafat ve ABD Başkanı Bill Clinton tarafından imzalandı. Önemli Filistinli örgütlerin (Hamas, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi [FHKC] ve diğerleri) yanı sıra Libya, Sudan, İran ve Irak hükümetleri bu anlaşmayı reddetti.

Başkenti Ramallah olan, Batı Şeria ve Gazze'de gelecekteki bir “Filistin devleti” tuzağı, Filistin Ulusal Yönetimi adı altında kurulmuş oldu. Böylece FKÖ, Siyonizm ve emperyalizm için kabul edilemez olduğu 30 yıl sonra ortaya çıkan, İsrail'in yanında bir Filistin devleti ütopyasını kabul etti. Bu fikir, İsrail'i tanıyan sayılı Arap ülkelerinden biri olan Mısır hükümeti gibi burjuva Arap kesimleri (Ürdün ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi) tarafından da desteklendi.

Bu gerici ütopya, aslında Filistin'in bölünmesiyle zaten formüle edilmişti. 29 Kasım 1947'de yapılan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 181 sayılı kararı, Filistin'in zorla kurulmuş

bir Yahudi devleti ve bir Arap devleti olarak bölünmesini tesis ediyordu. İsrail Devleti, ABD ve İngiliz emperyalizminin Siyonizm ile anlaşmasıyla ve SSCB'nin de onayıyla kuruldu. İsrail, en başından beri BM'nin “iki devlet” planını reddetti ve 1948'de yüz binlerce Filistinliyi topraklarından ve evlerinden kovdu. Filistin halkının olarak kitlesel yerinden edildiği bu olay, Arapçada “felaket” anlamına gelen Nakba olarak bilinir.

Bugün ise Trump'ın da desteğiyle aşırı sağcı Siyonist lider Benjamin Netanyahu hükümeti, “iki devletli çözüm”ü reddettiğini açıkça ilan etmekte ve soykırım yoluyla Gazze'deki ve Batı Şeria'daki milyonlarca Filistinliyi öldürerek veya yerinden ederek “Büyük İsrail” hedefine doğru ilerlemekte.

Arafat ve FKÖ'nün teslimiyetine rağmen, Filistin halkı savaşımayı bırakmadı

9 Aralık 1987'de Gazze'de aylarca süren Birinci İntifada (ayaklanma) patlak verdi, 21 Aralık'ta ise İsrail Araplarının ilk grevi gerçekleşti. 1987'deki Birinci İntifada'nın sıcak atmosferinde, burjuva yanlısı bir İslami akım olan ve Gazze'nin kontrolünü ele geçiren Hamas gibi bir Filistin muhalefet hareketi ortaya çıktı. Hamas, Oslo Anlaşmalarına karşı çıkarak İsrail Devleti'nin sona ermesini talep etmek amacıyla ortaya çıktı. Binlerce Filistinli Hamas'ı bir alternatif olarak gördü. Ocak 2006'da yapılan seçimleri Hamas kazandı ve El Fetih/FKÖ ilk kez azınlıkta kaldı. ABD ve İsrail bu hükümeti tanımadı ve 2008'de İsrail “Dökme Kurşun Operasyonu” adı verilen bir askeri saldırı gerçekleştirdi. Her ne kadar İsrail bu saldırıda başarıya ulaşamamış olsa da Filistinlileri bölmeyi başardı. Hamas, Gazze Şeridi'nde tecrit edildi ve El Fetih/FKÖ, Mahmud Abbas liderliğinde Filistin Ulusal Yönetimi'nin başkanlığını sürdürdü.

Hamas bir dönem burjuva Arap İslamcı akımı olan Müslüman Kardeşler ile ittifak yapmış, daha sonra İran ve Katar'ın burjuva hükümetleriyle

Birinci İntifada, Ramallah, 1989

ittifak kurmuştu. Hatalı bir biçimde, demokratik ve laik bir Filistin'e karşıydı ve bunun yerine İslami bir dini devletin kurulmasını tercih ediyordu. Şubat 2017'de Hamas liderliği, kuruluş tüzüklerinde bir değişikliğe giderek tarihi sloganlarına yaklaşmaya daha açık bir tutum benimsedi. Tüzüğünde artık Siyonist devletin yerini alacak bir İslami devlet kurulması gerektiği açıkça ifade edilmemişti. Ancak İsrail'i resmi olarak tanımadan silahlı mücadeleyi sürdürürken, bir geri adım olarak 1967 sınırlarına (iki devlet) dayalı bir Filistin devletini kabul etme isteğini ifade etti. İsrail'e karşı silahlı mücadele noktası, Hamas'ın ve FHKC de dahil olmak üzere diğer müttefik Filistin örgütlerinin ilerici yönü olmaya devam ediyor. Dolayısıyla, Hamas ile politik farklılıklarımız olmasına rağmen, onu Filistin halkının direnişinin mevcut önderliği olarak kabul ediyoruz.

Emperyalizmin hizmetindeki Nazi-Siyonist devlete karşı sömürgecilik karşıtı bir savaş

Laik, demokratik ve ırkçı olmayan bir Filistin sloganını seferberlik çağrısının merkezine yerleştirmenin önemi, mücadelenin karakterinde yatmakta. Bu; sömürgecilik karşıtı ve demokratik bir mücadeledir çünkü bir nüfusun tamamı (küçük ve büyük toprak sahipleri, burjuvazi,

esnaf, kent ve kır işçileri, dindarlar, sekülerler vb.) askeri bir işgal tarafından sürülmüş ve ezilmiştir. Diasporada, topraklarına dönme hakkını talep eden 5 milyondan fazla Filistinli var.

1947 yılında İsrail'in emperyalist sömürge kolonyal anklavının kurulmasından bu yana bir askeri işgal savaşıyla karşı karşıyayız. Bu, Ortadoğu'da, Filistin halkının öncüsü olduğu, Arap halklarının İsrail'e karşı savaşı. Burjuva basını 7 Ekim 2023'ten beri "savaş"tan bahsetse de gerçekte savaş 70 yıldan fazladır sürmekte ve farklı biçimlerde sürekli kendini göstermektedir: Arap devletleri ve İsrail arasındaki doğrudan savaşlar (1947-1948, 1967'deki Altı Gün Savaşı, 1973'teki Yom Kippur Savaşı), Lübnan'a defalarca açılan savaşlar ve İran, Suriye, Yemen ve başka ülkelere sürekli saldırılardan İsrail ordusunun yeni toprakların (Batı Şeria) ve şimdi de Gazze'nin sömürgeleştirilmesini ilerletmek için Filistin halkına uyguladığı sürekli katliamlara kadar savaşın her türlü biçimi, İsrail kurulduğundan beri hiç durmadan sürmekte.

77 yıldır, Nazi-Siyonist devlet tarafından yürütülen emperyalist bir sömürgeleştirmeye karşı karşıyayız. İsrail bir ülke değil, kolonyal bir anklavdır. Esas Filistin nüfusunun sürülmesine, ırksal ayrımcılığa, top-

raklarının gasp edilmesine ve tüm demokratik hakların ortadan kaldırılmasına dayanan, emperyalizm ve Siyonizm tarafından yapay olarak yaratılan bir apartheid devletidir. Emperyalizmin Afrika'da kurduğu ve 1990'larda kitlelerin ortadan kaldırdığı ırkçı "beyaz" devletlere (*apartheid* Güney Afrika) benzemektedir. 1948'den bu yana milyonlarca Filistinli topraklarından kovulmuş; emperyalizm ve Siyonizm, sömürgeleştirme sürecinde dünyanın her yerinden milyonlarca yerleşimci getirmiştir. İsrail, ABD tarafından da "dişine kadar" silahlandırılmıştır.

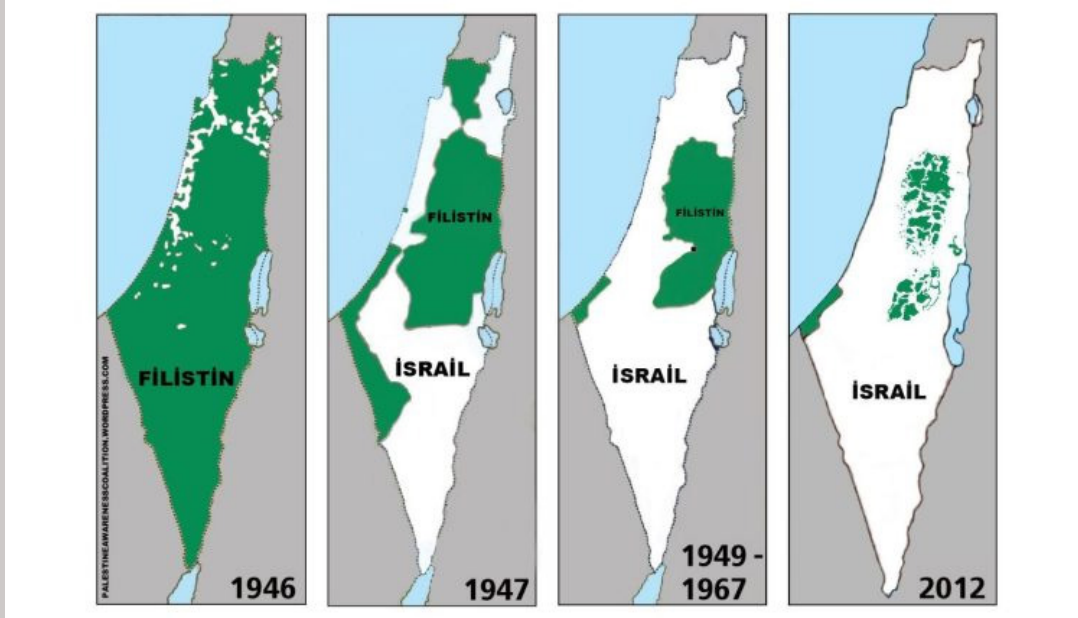
1985 yılına kadar, Troçkist sol akımımız İsrail'i sömürgeci, ırkçı ve faşist bir devlet olarak tanımlıyordu. O yıl, liderimiz Nahuel Moreno bir özeleştiri yaparak ve şu gerekçeyle tanımı "Nazi devleti" olarak değiştirmeyi önerdi: "Bütün bir ırka karşı iç savaş yöntemleri uygulanmakta. Bir ırkın iç savaş yöntemleriyle zulüm gördüğü yerlerde Nazi yöntemleri vardır" (Bkz. *Filistin: Bir Sömürgeleştirme Tarihi*, s. 105-106, nahuelmoreno.org). Kırk yıl sonra, bu tanım dünya çapında çeşitli siyasi liderler, tarihçiler tarafından benimsenmiş ve Filistin halkını destekleyen gösterilerde slogan olarak dile getirilmeye başlanmıştır. Bazı Yahudi figürler bile bunu dile getirmeye başlamıştır.

Filistin'de "iki devlet" in var olması neden imkânsız?

İsrail'in yaşamakta olduğu izolasyonun bir parçası olarak Fransa, Kanada ve Avustralya'nın öncülüğünde 15 ülke, Birleşmiş Milletler'de Filistin devletini tanıyacaklarını açıkladı. Diğer imzacı ülkeler Andorra, Finlandiya, İzlanda, İrlanda, Lüksemburg, Malta, Yeni Zelanda, Norveç, Portekiz, San Marino, Slovenya ve İspanya. Birleşik Krallık da bu girişime katılma ihtimalini açık bıraktı.

Birleşmiş Milletler'in 193 tam üye devletinden 147'si, şu anda BM'de üye olmayan gözlemci statüsündeki "Filistin Devleti"ni halihazırda tanımış durumda. Bu statü, çoğu BM sürecine katılabilmeyi mümkün kılmakla birlikte, Genel Kurulda oy hakkına ve BM'nin çeşitli organlarına katılmaya izin vermemekte. Bu durum, tanınmanın büyük ölçüde sembolik olduğunu ve gerçek bir Filistin devletinin mevcut olmadığını göstermektedir.

bir devlettir ve çıkarlarını savunmak için (nükleer silahlar da dahil olmak üzere) büyük bir askeri güce sahiptir. Kendi kadim toprakları ve en temel demokratik hakları ellerinden alınmış ezilen bir halkla barış içinde bir arada yaşaması mümkün değildir. Siyonizm, sadece ele geçirilmiş toprakların bir kısmında dahi olsa, kendi ordusu, hava kuvvetleri ve helikopterleriyle gerçekten bağımsız ve egemen bir Filistin devletinin varlığını kabul edemeyeceği için iki devletin var olması mümkün değildir. Kendi kıyılarını ve denizini özgürce kullanabilen bir Filistin devleti fikrini de kabul edemez. Bunun sebebi, Siyonizmin binlerce yıldır o toprakların "asıl sahipleri" oldukları ve "geri dönüş hakkına" sahip bulundukları anlayışını esas almasıdır. Bu; Filistin'in "topraksız bir halk için, halksız bir toprak" olduğu gibi İncil'e dayalı argümanlarla ya da "Yahudi halkı" diye bir şey olduğu

Bu tutumlar, Siyonist İsrail devletini tanıyan -hatta çoğu askeri destek de sağlayan- kapitalist hükümetlerden gelmiş olsa da tanıma kararlarının açıklanması, Filistin halkını destekleyen küresel seferberliğin siyasal bir zaferidir.

İsrail'in 1948'deki zoraki ve yapay kuruluşundan bu yana, bizzat emperyalizm, Siyonizm ile anlaşarak sömürgeciliği meşrulaştırmak amacıyla -aslında bir yalan olduğunu tamamen bilerek- "iki devlet" şeklindeki ütopyayı öne sürmüştü.

Dünyanın her yerinde, Yahudi olsun ya da olmasın milyonlarca insan, bunun "barış içinde bir arada yaşamının" çözümü olabileceğine samimiyetle inanmakta. Peki neden 77 yıl geçmesine rağmen bu hedefe ulaşılmadı?

Basitçe açıklamak gerekirse İsrail ve Siyonizm herhangi bir Filistin devletinin var olmasını istememektedir. İsrail; ABD ve diğer emperyalist güçler tarafından desteklenen ve sübvans edilen, işgalci ve baskıcı

yönündeki ırkçı bir kurguyla desteklenmektedir. Bu iddiaların asılsız olduğu, İlan Pappé (bkz. *İsrail-Filistin Çatışmasının Kısa Tarihi*) ve Shlomo Sand (bkz. *Yahudi Halkının İcadı*) gibi önde gelen Yahudi tarihçiler tarafından ortaya konmuştur.

"İki devletli çözüm" gerici bir ütopyadır çünkü Siyonizm 1948'den bu yana -yalnızca bugün Netanyahu döneminde değil- İlan Pappé'nin ifadesiyle bir "yerleşimci-sömürgeci hareket"tir ve durmaksızın yeni topraklar ele geçirip Filistinlileri sürmek üzere onlarca yıldır silahlanmış durumdadır. Batı Şeria'da yerleşimciler, İsrail ordusunun desteğiyle silahlar ve buldozerlerle girerek Filistinli aileleri yerinden etmekte. İsrail'de yaşayan Araplar ikinci sınıf vatandaş konumunda. İsrail'in emperyalist bir anklav olarak tasarlanan projesi başarısız olmuştur. Bu krizi her gün canlı ve doğrudan biçimde izlemekteyiz.

Miguel Sorans

Biz devrimci sosyalistler, 1948'den beri bu savaşta Filistin direnişini koşulsuz olarak destekledik. Sömürgecilik karşıtı bir savaşta, ezenlere karşı her zaman ezilen halkın tarafındayız. Bu, yerlerinden edilmiş milyonlarca insanın topraklarına dönme demokratik hakkı için bir mücadeledir. Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkını destekliyoruz, bu da el koyulan topraklarını geri almak ve ülkelerine sahip olmak adına Siyonist, ırkçı, Nazi İsrail devletini yok etmek için demokratik mücadelelerini desteklemek anlamına geliyor. Nazizm ile müzakere etmek mümkün değildir. Nazizmi, Filistin halkının ve dünya halklarının seferberliğiyle yok etmekten başka bir yol yoktur.

Bu nedenle, bu seferberlikte ve sömürgecilik karşıtı savaşta, İşçilerin Uluslararası Birliği- Dördüncü Enternasyonal (İUB-DE), "tüm tarihi Filistin topraklarında laik, ırkçı olmayan ve demokratik bir Filistin" şeklindeki demokratik sloganı yükseltmektedir.

Devrimci seferberliği yönlendirmek ve Siyonist *apartheid*'i sona erdirmek için demokratik bir slogan

Filistin: Bir Sömürgeleştirilmenin Tarihi (bkz. nahuelforeno.org) kitabında belirtildiği gibi, Dördüncü Enternasyonal, İsrail anklavının yaratılmasına karşı çıkan tek sol eğilimdi. Stalinizm ve sosyal demokrasi Siyonizmi ve İsrail'in yapay yaratılışını hararetli bir şekilde desteklerken, Troçkistler şunları öne sürmüştür: "Filistin'in bölünmesine hayır! Yahudi toplumuna tam ulusal azınlık hakları tanına, birleşik ve bağımsız bir Arap Filistin! Filistin'e emperyalist müdahaleye hayır! Bütün yabancı birlikler, BM'nin 'arabulucuları' ve 'gözlemcileri' ülkeden dışarı! Arap kitlelerinin kendi kaderlerini tayin hakkı için! Genel ve gizli oy ile seçilecek bir kurucu meclis için! Toprak devrimi için!" (*Quatrième Internationale*, Haziran 1948, s. 30)

Kuşkusuz, kurucu meclis sloganı kısa sürede geçerliliğini yitirdi; çünkü Filistin halkının büyük bir kısmının kitlesel olarak sürülmesi ve Avrupa, ABD ve Latin Amerika'dan getirilen milyonlarca yerleşimcinin gelmesiyle Siyonist nüfus çoğunluğuna sahip bir anklav kuruldu. "Laik, ırkçı olmayan ve demokratik Filis-

tin" biçimindeki demokratik slogan, kurucu meclisin o dönemde sahip olduğu işleve benzer bir rol oynamaktadır. Bazı akımlar bu sloganı yanlış bir biçimde kullanmaya uzun süre devam etmiştir. Bizim akımımız ise 1973'ten beri bu "laik, ırkçı olmayan ve demokratik Filistin" sloganını kendi sloganı olarak benimsemiş, ancak FKÖ liderliğine politik destek vermemiştir (bkz. *Avanzada Socialista*, 24/10/1973, nahuelforeno.org).

Günümüzde, solda ve Troçkizm içinde bu sloganı "aşamacı" olduğu için reddeden bazı akımlar vardır. Onlar, bu sloganı sosyalizm mücadelesiyle karşılaştırarak "Nehirden denize özgür Filistin, işçi ve sosyalist bir Filistin" sloganını merkezi olarak benimsiyorlar. Biz bu görüşü hatalı buluyoruz. Troçki, *Geçiş Programı*'nda yaptığı formülasyonda demokratik sloganların -özellikle ulusal bağımsızlık görevlerinin, yani Filistin'de olduğu gibi halkların kendi kaderini tayin hakkının- önemini zaten vurgulamıştır; bu durum Filistin için geçerlidir.

Troçki şöyle demiştir: "Sömürge ve yarı sömürge ülkelerin temel görevi, feodal mirasların tasfiyesi anlamına gelen toprak devrimi ve emperyalist boyunduruğun devrilmesi anlamına gelen ulusal bağımsızlıktır. (...) Demokratik programı basitçe reddetmek imkânsızdır, kitlelerin mücadele içinde onu aşması gerekir." (*Geri Ülkeler ve Geçiş Talepleri Programı, Geçiş Programı*, s. 31, *El Socialista* baskısı)

Bu nedenle, 1934 yılında Güney Afrika örneğinde Troçki, "siyah bir cumhuriyet" için mücadeleyi merkezi slogan olarak benimsemiştir. O zamanlar Güney Afrika bir İngiliz kolonisiydi. Troçki şöyle yazmıştır: "Güney Afrika Cumhuriyeti her şeyden önce 'siyah' bir cumhuriyet olarak ortaya çıkacak (...) Sorunun bu yönüne gözlerimizi kapamak veya önemini küçümsemek için en ufak bir sebebimiz yok (...) Biz proleter devrimciler, ezilen ulusların kendi kaderini tayin hakkını asla unutmamalıyız." (*Güney Afrika Tezleri Üzerine, Yazılar*, Cilt VI-1934-35, Cilt 2, s. 380-390) Troçki, "Siyah Cumhuriyet" sloganını, bu cumhuriyetin sosyalist olması şartını koşmadan, seferber edici bir slogan olarak önermiştir.

Troçki, öngörüsünde parlak biçim-

de haklı çıkmıştır: Daha sonra bir *apartheid* rejimine dönüşen Güney Afrika'daki siyah halkın mücadele dinamiğinin nasıl ortaya çıkacağını öngörmüştür. Bu dinamik 1990'da, ülke içindeki büyük işçi ve halk mücadelelerinin küresel dayanışma ve *apartheid* boykotu hareketiyle birleşmesiyle gün yüzüne çıkmıştır. Bu, bugün İsrail'e yönelik gelişen tepkiyle benzerlikler taşımakla birlikte elbette her sürecin kendine özgü koşulları vardır ve hiçbir birebir tekrarlanamaz. Güney Afrika'da Nelson Mandela'nın önderliği, devrimci bir önderliğin yokluğundan da yararlanarak, Güney Afrika devrimci sürecinin kapitalizmle bağına koparmasını ve sosyalizme doğru ilerlemesini önlemiştir.

Troçki "aşamacı" değildi. Demokratik görevleri devrimci programdan ve sosyalizm mücadelesinden ayrı olarak almak yanlıştır. Tam tersine, *Geçiş Programı* yöntemi "günlük mücadele sürecinde kitlelerin mevcut talepleri ile sosyalist devrim programı arasında köprü kurmalarına yardımcı olmayı" amaçlamaktadır. Bu "mevcut talepler" asgari düzeyde ve demokratik niteliktedir.

Üstatlarımızın bize bıraktığı yöntem, her mücadele için politikamızın ve sloganlarımızın, somut ve "geçişsel" programımızın inşasında, asgari, demokratik ve geçiş taleplerinin birleştirilmesini ve bunun sosyalist devrimlerin nihai zaferi perspektifiyle yapılmasını öngörür.

"Laik, demokratik ve ırkçı olmayan Filistin" sloganı, Troçki'nin Güney Afrika için savunduğu "Siyah Cumhuriyet" sloganına benzer. Her iki slogan da kurucu meclis veya ulusların kendi kaderini tayin hakkı gibi demokratik, çok sınıflı ve halkçı niteliktedir. Doğru kullanımları bağlama bağlıdır; önemli olan, seferberliğe yardımcı olmalarıdır.

Tam da bu nedenle, "laik, demokratik ve ırkçı olmayan Filistin" sloganı soykırıma karşı birleştiren, Filistin topraklarını savunan, Nazi-Siyonist anklavın sona ermesi için küresel boykota çağıran, sosyalist bir Filistin'e doğru, Filistin direnişiyle köprü kurabilecek başlıca birleştirici ve seferber edici slogandır.

Siyonist İsrail devletinin devrimci yıkımı ve tarihi topraklarda tek bir Filistin devletinin kurulması, Orta-

doğu ve Kuzey Afrika'da sosyalist devletler federasyonunun bir parçası olarak işçi ve sosyalist bir Filistin için mücadeleye giden yolu açacaktır.

Filistin halkının nihai zaferi, devrimci sürecin mevcut ve gelişmekte olan çeşitli mücadelelerinin birliğinden ortaya çıkacaktır. Filistin silahlı mücadelesi; İsrail'de yaşayan "48 Filistinlileri"nin grevleri veya isyanlarıyla, Arap halklarının işçi ve halk kesimleriyle birlikte yeni intifadaların (Filistin halk ayaklanmalarının) ortaya çıkmasıyla birleşecektir. Bir diğer önemli faktör ise, Vietnam örneğinde de belirleyici bir rol oynayan, uluslararası dayanışma hareketinin sürdürülmesidir.

Kahraman Filistin halkının zaferi için verilen mücadele, aynı zamanda yeni bir devrimci sosyalist önderliğin inşası için de zor ve çetin bir görevdir; yani laik, İslami, burjuva yanlısı vb. tüm farklı Filistinli akımlara karşı bir program ortaya koyan devrimci bir Filistin partisinin inşası görevidir. Bu nedenle, İUB-DE olarak bizler "laik, demokratik ve ırkçı olmayan Filistin" sloganını, hain FKÖ/Filistin Ulusal Yönetimi tarafından terk edilmiş olmasına rağmen, savunmaya devam ediyoruz. Bu slogan aracılığıyla, bu sloganla şekillenmiş, tarihsel hafızalarının bir parçası haline gelmiş ve Filistin davası uğruna binlerce şehit vermiş binlerce Filistinli savaşçıyla diyalog kuruyor, onlarla bir "köprü" inşa ediyoruz. Programımızın ve tarihsel stratejimizin bir parçası olarak bizler, sosyalist bir Ortadoğu'da sosyalist bir Filistin ve sosyalist bir dünya için mücadele ediyoruz.

Nehirden denize özgür bir Filistin için dünya çapındaki hareketin bir parçasıyız

Filistin mücadelesinde olumlu olan, Filistin davasını destekleyen ve Siyonist soykırımı reddeden birleşik ve kitlesel bir hareketin dünya çapında büyüyor olmasıdır. Bu hareket, geçen yüzyılın 1960'lı ve 1970'li yıllarındaki Vietnam Savaşı'na karşı antiemperyalist seferberlikle benzer boyutlara halihazırda ulaşmıştır.

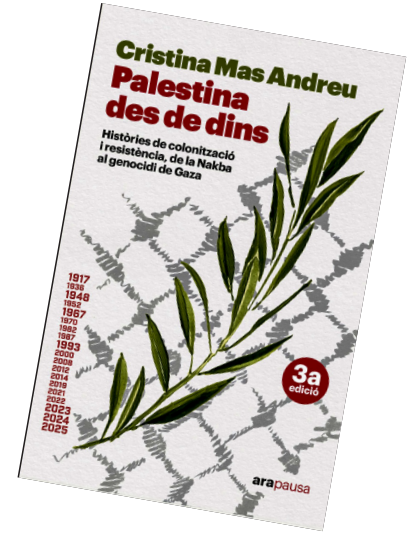
Avrupa'da, ABD'de ve dünyanın dört bir yanında kitlesel seferberliklerin artması son derece ilerici bir gelişmedir. Konserlerde ya da etkinliklerde sanatçıların desteği artmakta; İsrail'in sportif veya sanatsal etkinliklerden dışlanması yönündeki talepler yaygınlaşmaktadır. İsveçli çevre aktivisti Greta Thunberg, siyasetçiler, burjuva liderler ve demokratik figürler, BM üyeleri, STK'lar, Sınır Tanımayan Doktorlar, Filistin Ulusal Yönetimi konsoloslukları ve elçilikleri ile solun tüm kesimlerinden çeşitli aktörler bu harekete katılmakta. Troçkist sol olarak İUB-DE; Filistin için bu geniş, demokratik ve çok sınıflı hareketin bir parçasıdır. Bizler, kendi politik bağımsızlığımızla müdahale eden devrimci sosyalist kanadız.

Bu birleştirici hareketin büyümesini ve genişlemesini teşvik ediyoruz; çünkü bu hareket, Siyonist soykırımın yenilgisini amaçlayan açık bir karakter taşımakta ve fiilen Nazizm karşıtı bir nitelik taşımaktadır. Bu hareket, hükümetler üzerinde büyük baskı oluşturmakta; ilişkilerin kesilmesini, Siyonizme silah gönderiminin veya finansmanının durdurulmasını, ekonomik, sportif ve kül-

türel boykot uygulanmasını talep etmektedir.

Genel olarak, bu seferberlik "Nehirden denize özgür Filistin" sloganı etrafında birleşmekte ancak içinde "nehirden denize özgür" ifadesinin anlamı konusunda farklı pozisyonlar bulunmakta. Bazı kesimler hâlâ "iki devletli" çözümü savunurken, bazıları bir Filistin-Yahudi konfederasyonu, barış ya da başka varyantları öne sürmekte.

İUB-DE; Siyonist devleti ortadan kaldırma, soykırımı sona erdirmeye ve tek, laik, demokratik ve ırkçı olmayan bir Filistin kurma temel hedefiyle Filistin direnişini -silahlı mücadelesi de dahil olmak üzere- koşulsuz biçimde destekleyerek bu harekete dahil olmaktadır.

Enternasyonalist Mücadele önderlerinden Cristina Mas Andreu'nun kitabı Palestina desde adentro (İçeriden Filistin), Katalanca üçüncü baskısını yaptı

İsraili Yahudilerin yüzde 82'si Gazze'de yaşayanların yerinden edilmesini destekliyor

İsraili Yahudiler arasında yapılan bir anket, Filistinlilerin hem Gazze'den hem de İsrail sınırları içinden zorla çıkarılması fikrine yönelik artan kabulü (yüze 82) ortaya koyuyor. Anket, 28 Mayıs 2025 tarihinde İsrail gazetesi *Haaretz* tarafından yayımlandı. Ayrıca, katılımcıların yüzde 56'sı İsrail'de yaşayan Arap vatandaşların zorla sürülmesini de destekledi.

Anket, İsrail ordusu tarafından ele geçirilen düşman şehirlerinde sivillerin toplu şekilde öldürülmesini destekleyen kayda değer bir azınlığın da bulunduğunu gösterdi. *Haaretz*'de yayımlanan anket, *Quds*

News Network'ün (QNN) aktardığına göre, ABD'deki Pennsylvania Eyalet Üniversitesi tarafından İsrail genelindeki katılımcılarla gerçekleştirildi.

İsrail'in 2025 yılı nüfusunun yaklaşık 10,1 milyon olduğu tahmin ediliyor. Bu, ülkenin 1948'de sahip olduğu 800 bin kişilik nüfusa kıyasla önemli bir artışa işaret etmekte olup nüfusun 7,7 milyonu Yahudi (yüzde 77,6) ve 2,1 milyonu Arap (yüzde 20,9).

Ne yazık ki bu veriler, İsraili Yahudi nüfusun çoğunluğunun Siyonist ve ırkçı karakterini yansıtır.

Görkem Duru ile Filistin ve Küresel Sumud Filosu üzerine söyleşi

Gazete Nisan, *İşçi Demokrasisi Partisi Merkez Komite, İşçilerin Uluslararası Birliği – Dördüncü Enternasyonal Uluslararası Yürütme Kurulu üyesi ve Küresel Sumud Filosu gönüllüsü Görkem Duru ile Gazze’deki soykırım ikinci yılını doldururken Filistin mücadelesini, emperyalizmin ve kapitalist hükümetlerin ikiye bölünmüş politikalarını, uluslararası dayanışmayı ve Küresel Sumud Filosu’nu konuştu. 1 Ekim 2025 tarihli söyleşiyi paylaşıyoruz.*

Gazete Nisan: Gazze’de Siyonist devletin soykırımı neredeyse iki yılı geride bıraktı. Son iki yılı politik açıdan nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu dönemde belirleyici kırılma anları nelerdi?

Görkem Duru: Dünya kamuoyunun gözleri önünde iki yıldır canlı canlı bir soykırıma tanıklık ediyoruz. Siyonist-Nazi devleti İsrail’in kuruluşu Filistin halkının sürgünü, katli ve topraklarının işgali üzerine bina edilmiş durumda. Ancak 7 Ekim 2023’ten bu yana niteliksel olarak daha ağır bir durumla karşı karşıyayız. Nakba’dan Karitha’ya diye adlandırabileceğimiz bir süreç bu, yani felaketten soykırıma. Netanyahu hükümeti Gazze’yi yerle bir etme planını fütursuzca dillendirmekten bir beis duymadığı gibi Gazze’den sonra hedefinin Batı Şeria olduğunu da söylemekten çekinmiyor.

Ancak bu iki yıllık sürece baktığımızda temel belirleyenlerden bir tanesinin de Filistin halkının onurlu direnişi olduğunu belirtmemiz gerekiyor. Siyonist devletin hedeflerine ulaşamamasının temel belirleyeni bu. Ve aşırı sağcı Netanyahu hükümeti hedeflerine ulaşamadıkça “en iyi savunma saldırıdır” düşüncesiyle her seferinde Gazze üzerindeki katliamlarını artırıyor. Ayrıca tüm bu süreç Siyonist rejim içerisinde de politik krizlerin derinleşmesinin emarelerini de açığa çıkarttı. Kendisini bu krizden çıkartmanın bir yolu olarak da Netanyahu’nun sürekli olarak savaşı genişletmesine, Lübnan, Yemen, Suriye ve İran’a yönelik saldırılar düzenlemesine ve bu yolla iktidarını konsolide etme çabasına tanıklık ettik.

Bugüne geldiğimizdeyse soykırımın, ablukanın, işgalin ulaştığı boyut karşısında Filistin halkıyla dayanışmanın uluslararası ölçekteki kitleselliği önemli bir etki yaratıyor. Emperyalizmin ve kapitalist hükümetlerin ikiye bölünmüş politikalarına rağmen bu seferberlikler Siyonist devletin kurulduğu günden bu yana ilk defa bu denli izole olmasının yolunu aralıyor.

Gazete Nisan: Uluslararası destek, dayanışma ve görünürlük açısından bu süre boyunca ne ölçüde mesafe alınabildi? Nerelerde eksikler oldu?

Görkem Duru: 7 Ekim 2023’ten bu yana hemen her kıtada ve birçok ülkede Filistin mücadelesiyle dayanışma için kitlesel seferberliklerin sayısında, örgütlenen kampanyalarda oldukça önemli bir yükseliş mevcut ve bu da aslında geçtiğimiz iki yılın belirleyici unsurlarından bir tanesi. İşçi Demokrasisi Partisi (İDP) olarak Türkiye’de, biz de bu süreçte birçok kampanyanın, seferberliğin içerisinde yer aldık. Keza bileşeni olduğumuz Filistin Eylem Komitesi olarak birçok kampanyanın örgütlen-

mesine öncülük ettik. Yine enternasyonalimiz, İşçilerin Uluslararası Birliği – Dördüncü Enternasyonal (İÜB-DE) olarak uluslararası arenada da bu seferberliğin içerisindeyiz ve olmaya da devam edeceğiz. Çünkü Filistin şu anda dünya sınıflar mücadelesinin belirleyici noktası.

Ancak tüm bu seferberliklerde, son bir ayı dışarıda bırakırsak – bunu ayrıca konuşuruz diye düşünüyorum – kapitalist devletlerin Siyonist devletle askeri, diplomatik, ticari ilişkilerini kesmesi, İsrail’e tam ambargo uygulanması gibi talepler üzerinden çok ciddi bir mesafe katedilememiştik. Burada da asıl belirleyen kitlesellikle örgütlülük arasındaki temel çelişki. Yani kitlelerin sokakları doldurması hükümetler üzerinde baskıyı artırsa da hükümetleri bir tutum almaya zorlayan kırılmayı örgütlülük yaratabiliyor. İşçi sınıfının, sendikaların örgütlü bir şekilde sokağa çıkabilmesi yani. Örneğin İtalya işçi sınıfının 22 Eylül günü üretimden gelen gücünü kullanarak genel greve gitmesi önemli ve geliştirilmesi gereken asıl örnek Filistin mücadelesi adına.

Gazete Nisan: Bugün kitle hareketinin tepkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Görkem Duru: İtalya örneğini tam da bunun için vermiştim aslında. Hem Siyonist devletin soykırım ve ablukasının ulaştığı boyut hem insani krizin gitgide derinleşmesi hem de 31 Ağustos’ta Küresel Sumud Filosu’nun Barcelona limanından Gazze’ye doğru yola çıkışı kitle hareketinde olumlu anlamda bir kırılma yarattı bence. Biz bu röportajı yaparken Filo Gazze’ye doğru ilerleyişini sürdürüyor ve yola çıkışları tam bir ay oldu. Son bir aydaki seferberliklerin niteliklerine baktığımızda da kapitalist hükümetlerin ikiye bölünmüş politikalarının teşhiri ve buna

karşı mücadelenin ilerletilmesi anlamında belli mevziler kazanılmış gibi görünüyor. İtalya'da genel grev dışında liman işçileri İsrail'e yük taşıyan gemilerin yüklenmesini engelledi, Brezilya'da petrol işçileri sendikası tankerlerin yola çıkışını durdurdu. Yunanistan'da, İspanya'da yine işçiler Siyonist devlete mal taşınmasının önüne geçti. İşçi sınıfı dışında birçok ülkede on binler sokakları doldurdu.

Aslında tüm bu seferberlikler son dönemde kapitalist hükümetlerin Siyonist devlet karşısında yeterli olmasa da belli pozisyonlar almasını, kısmi yaptırımlar açıklamasının yolunu açtı. İspanya'da Pedro Sanchez ya da İtalya'da aşırı sağcı Meloni hükümetlerinin Küresel Sumud Filosu'ndaki katılımcıların güvenliğini takip etmek adına birer donanma gemisi göndermek zorunda kalması ya da birçok devletin peşi sıra Filistin Devleti'ni tanıma çağrısı yapmaya zorlanmasının bu seferberliklerin bir sonucu olduğunu görmemiz gerekiyor.

Gazete Nisan: "Tanıma" süreci ne anlam ifade ediyor? Bu sadece diplomatik bir mesele mi?

Sidi Bousaid Limanı, Tunus

Görkem Duru: Açıklamadan önce iki cümleyle özetlemek isterim. Asıl mevzu Filistin Devleti'nin tanınması değil, Siyonist devletle tüm ilişkilerin kesilmesi ve tam ambargo uygulanması. Bir diğeri, kitle hareketinin emperyalizmin ve kapitalist hükümetlerin demokratik gerici taktiklerine karşı teyakkuzda ve uyanık olması gerekliliği.

Evet, tanınma kararlarının peşi sıra açıklanması kitle hareketinin basıncının bir sonucu. Ama olayı tanınma kararına sıkıştırmaya çalışmak da kapitalizmin bir taktiği. Birincisi, tanınma kararıyla birlikte emperyalizm yeniden "iki devletli çözüm" maskaralığına tutunmaya çalışıyor. Ama şunu açıklıkla söylememiz lazım: Siyonizmin varlığı iki devletli bir çözümün bırakın mümkünlüğünü, dile getirilmesini dahi abesle iştigal kılıyor. Keza geçtiğimiz günlerde basına sızan Trump'ın yeni 21 maddelik Gazze planını da bu zaviyeden ele almak gerekli. Emperyalizm Oslo Anlaşmaları'nın da gerisinde bir "iki

devletli çözüm" önerisini gündemde tutmaya çalışıyor. Oslo'nun da gerisinde diyorum çünkü açıktan Filistin halkının kendisini savunma hakkını elinden alan ve Filistinleştirilmiş bir Filistin hükümeti öneren bir plan bu.

Tam da bu nedenle demokratik gerici bir taktik olarak değerlendirilebileceğini düşünüyorum tanınma kararlarının. Kitle hareketinin radikalleşmesi hükümetleri bir şey yapmaya zorluyor, aksi takdirde bu seferberliklerin kendi hükümetlerine de dönmesi korkusunu taşıyorlar. Ama yapmak istedikleri şey Siyonist devletle ilişkilerin kesilmesi, ambargo uygulanması ya da Filistin halkının ve topraklarının özgürlüğüne kavuşması değil. Kitlelere ufak da olsa bir şey verip seferberliklerin dizginlenmesini istiyorlar. Siyonizm'e dedikleri de özetle şu aslında: "Soykırım ve ablukanın ulaştığı boyut bizi de zor duruma sokuyor. Biraz dur, geri çekil, kontrolü kaybetmeyelim, kitle hareketini 'iki devletli çözüm' önerileriyle dizginleyelim, zaten senin varlığın işgalin devam etmesinin garantörü olacak."

Bu yüzden de nehirde denize özgür bir Filistin uğruna mücadele eden hepimizin uyanık olması gerekiyor. Konunun Filistin devletinin tanınması değil, Siyonist devletin yıkılması olduğu gerçeğiyle, tüm ilişkilerin kesilmesi, tam ambargo uygulanması talepleriyle mücadeleden bir adım olsun geri atmak zorundayız.

Gazete Nisan: Filo sürecinin bu mücadeledeki yeri/anlamı nedir? Nasıl örgütlendi? Neyi amaçlıyor?

Görkem Duru: Sondan başlayacak olursak, tam da yukarıda konuştuklarımızdan hareketle, Küresel Sumud Filosu'nun Gazze'ye ulaşarak ulaşamayacağından, Siyonist devletin filoya dönük nasıl bir müdahale çizgisi izleyeceğinden bağımsız olarak, ben filonun bu mücadelenin ilerletilmesindeki yerinin oldukça önemli olduğunu ve

tamamlanmamış bilançosunun da bu anlamıyla olumlu olduğunu düşünüyorum. 31 Ağustos tarihinden bu yana gelişen seferberlikler de bunu kanıtlıyor.

Örgütlenmesine ve taleplerine gelecek olursak. Karşımızda dünya tarihinin en büyük sivil dayanışma filosu hareketi var. 44 ülkeden yüzlerce katılımcı, elliye yakın gemiyle, beraberlerinde insani yardım malzemeleri taşıyarak Gazze'deki ablukayı yıkmaya ve soykırımı sona erdirmeye çalışıyor.

Bildiğiniz üzere Mayıs ve Haziran aylarında da uluslararası kampanyalar örgütlenmişti. Özgürlük Filosu, Küresel Gazze Yürüyüşü, Magrib Sumud Konvoyu, yine Güneydoğu Asya'da örgütlenen Sumud Nusantara gibi. Aslında bu deneyimlerin dersleri ışığında bu organizasyonlar bir koalisyon oluşturmaya çalışarak Küresel Sumud Filosu'nu örgütledi. Bu bakımdan oldukça büyük ve zorlu bir organizasyon. Hem hükümetlerin baskısına

hem Siyonizmin tehditlerine hem de bazen olumsuz hava koşullarına göğüs germeniz gerekiyor. Son kerte- de İspanya Devleti, Tunus, İtalya ve Yunanistan'dan yola çıkan gemiler şu anda Akdeniz açıklarında ve önümüz- deki 1-2 gün içerisinde Gazze yakınlarına varacaklar.

Böylesi önemli bir uluslararası kampanyanın örgütlenmeye başlamasıyla birlikte biz de hem İDP hem de İUB-DE olarak bu sürecin parçası olmak gerektiğine kanaat getirdik. Arjantin kardeş partimiz Sosyalist Sol'un ulusal milletvekili yoldaşımız Juan Carlos Giordano ve yine Sosyalist Sol'un önderliğinden Ezequiel Peressini yoldaşımız Barcelona'dan kalkan gemilerde yerlerini aldılar. Bense gemilerde yer alamam da yirmi gün Tunus'ta kalarak yereldeki organizasyona destek oldum, gemilerin hazırlık sürecine ve insani yardım malzemelerinin gemilere yüklenmesine katkı sundum. Öncelikle böylesi bir kampanyanın parçası olmak

üzümüz için de bir onur kaynağı.

Ama meselenin bir diğer boyutu, herkesin gemilerde olamayacağı gerçeğinden hareketle karadan filonun desteklenmesi mücadelesinin büyütülmesi. Hepimizin aynı gemide olduğu düşüncesiyle. Şu ana kadar kitle hareketinin bu sınavda önemli adımlar attığını görüyo-ruz. Şimdi izlememiz gereken 1-2 gün içerisinde Siyonist devletin filoya karşı nasıl bir reaksiyon vereceği. Ve bu- nun karşısında, yani olası bir saldırı, engelleme girişimi karşısında, Küresel Sumud Filosu'yla dayanışma, ab- lukayı yıkma, soykırımı sona erdirmeye, Siyonist devletle tüm ilişkilerin kesilmesi ve tam ambargo uygulanması talepleriyle seferberlikleri büyütmemiz gerekiyor. De- vamındaysa nehirde denize özgür bir Filistin inşa olana dek bu mücadeleyi nasıl daha da ileriye taşıyacağımızı hep birlikte konuşmalıyız.

Giordano, Sirius Gemisi'nde Gazze'ye yol aldı

Akdeniz'de Sirius gemisine katılan Juan Carlos Giordano ile yapılan söyleşinin bir kısmını paylaşıyoruz. Söyleşi, Arjantin Alternatif Hareketi adına Santa Fe, Las Parejas'ta gerçek- leştirilmiştir.

Arjantin Alternatif Hareketi adı- na sizinle söyleşi yapabilmek bir onur. Ezequiel Peressini'nin de si- zinle birlikte olduğunu biliyoruz; lütfen ona selamlarımızı iletin. Sizi destekliyoruz. Sizin ve bu ge- midenkilerin duygularını paylaşır mısınız? Bazıları bu insani görevi yerine getirmek için işlerinden

bile vazgeçtiler. İnsanlara ne söy- lemek istersiniz?

Amacımız, bu insani görevi duyur- mak ve İsrail hükümetinin açıkla- malarına göre bizi terörist olarak göstermeye çalışan İsrail bağlantılı haber kuruluşları tarafından başla- tılan medya kampanyasını bozmak. Daha önce müze olan 107 yaşındaki Sirius gemimizde başka milletve- killeri de bulunuyor. Valencia'dan Milletvekili Juan Bordera ve Meclisi eski milletvekili, Madrid Sokak Satı- cıları Sendikası sözcüsü olan Sene- galli Serigne Mbayé Diouf da ara-

mızda. En büyüğümüz San Pablo Üniversitesi İşçileri Sendikası'ndan, CSP-Conlutas lideri 78 yaşındaki bir yoldaşımız ve en gencimiz Yeni Ze- landa'dan Greenpeace destekçisi 18 yaşında bir genç (...).

Sirius gemisinde Brezilya, Mısır, İs- panya, Bask Bölgesi, ABD, Finlandi- ya, Fransa, İrlanda, Malezya, Tunus, Türkiye ve Arjantin dahil olmak üze- re 13 ülkeden katılımcılar yer alıyor. Tunus'ta başka mürettebat üyeleri de katıldı ve sayı 33'e ulaştı. Bunla- rın arasında Fransa'dan *La France Insoumise* Milletvekili Marie Mes-

meur, Tunus'tan bir yoldaşıyla birlikte Mariana Conti, Brezilya'dan PSOL partili bir belediye meclis üyesi, bir *Al Jazeera* gazetecisi ve Türkiye'den İslam çalışmaları alanında uzmanlaşan araştırmacı bir kadın da bulunmakta.

Dil bariyeri nedeniyle herkes hakkında detayları öğrenmemiz çok zor oluyor, ancak her şey İngilizceden İspanyolcaya ve Türkçeye çevriliyor. Her geminin kendi kuralları, protokolü ve disiplini var. Yemek, temizlik ve nöbetler için ekipler bulunuyor. Kaptan ve mürettebatına ek olarak her gemide bir doktor var; bizim gemimizdeki doktor Türkiye'den.

Filoya katılmak için ailesini geride bırakmış bir itfaiyeci aramızda. Bize şunları söyledi: "İki yaşındaki oğlumun ileride filo hakkında bir şey öğrenip bana neden katılmadığımı sorduğunda cevap verememektense 15-20 gün boyunca yanında olmayacağımı anlamamasını tercih ederim."

Ayrıca birkaç yıldır Barcelona'da yaşayan Arjantinli bir denizci aramızda. Bir iş bulmuş ama bu gemide olabilmek için işinden ayrılmış. Aynıısı kaptan için de geçerli; onun da başka görevleri vardı ve hepimiz gibi, bir gemide bir şeyler yapabileceklerini öğrendiklerinde kişisel işleri bir kenara bırakarak, soykırıma uğrayan bir halk için insani yardım çağrısına öncelik verdiler.

Gazze'ye tam olarak ne götürdüğünüzü anlatabilir misiniz?

Uzun ömürlü gıda maddeleri, süt tozu, hastaneler için tıbbi malzemeler var. Ayrıca tonlarca insani yardım malzemesi ve su da bulunuyor. Gazze'de neredeyse hiçbir şey yok çünkü soykırımcı İsrail her şeyi alıyor.

Örneğin, BM, Gazze halkının günde 100 litre su alması gerektiğini açıkladı. Oysa Gazze halkı şu anda yalnızca 20 litre suya erişebiliyor, o da erişebilirlerse. Mısır sınırında yiyecek yüklü kamyonlar var, ancak İsrail bu kamyonların geçişine izin vermiyor.

Filoya geri dönersek, bu filo 44 ülkenin temsilcilerini içeriyor. Biz, 300 gönüllü Barcelona'dan yola çıktık. (...) Yolculuğun organizasyonu gerçekten etkileyici. Bazılarında yalnızca dört ya da beş mürettebat bulunan tekneler var, yola çıkmadan önce birkaç gün boyunca hazırlandılar. Deniz konusuna ginceyse hiç de kolay değil; çünkü kaptanımızın dediği gibi, bu sıradan bir ulaşım aracı değil. Denize çıkıyorsunuz ve işlerin nasıl gideceğini bilmiyorsunuz. Durmanız gerekecek mi, rüzgâr çıkacak mı? Çoğu zaman, gece saat 3 veya 4'te kalktığınızda ve dalgaları gördüğünüzde korkutucu olabiliyor.

Bu yaptığımız bir ayrıcalık çünkü tüm dünyada binlerce kişi katılmak istiyordu (30 bin gönüllü filo için başvurdu). Bu filo, devletlerin desteği olmadan, yalnızca bireysel bağışlarla finanse edilen bir sivil toplum girişiminden doğuyor. Biz kahraman değiliz, Gazze'ye destek amacıyla yükselen küresel çığlığın sesiyiz.

Gazze'nin kuzeyinde 18. yardım dağıtımı

Eylül ayında Gazze'nin kuzeyindeki Eş Şati Mülteci Kampı'nın çeşitli kısımlarında 18. yardım dağıtımı gerçekleştirildi. Yardımlar, kampın yanı sıra liman bölgesi, Şeyh Ajlin, El-Nasır ve Şeyh Rıdvan mahalleleri dahil çevredeki bölgelere de ulaştı. Toplam 57.925 şekel tutarındaki bağışlarla hazır gıda paketleri, gıda sepetleri ve her birinde 5.500 litre su olan 18 su tankeri dağıtıldı.

İspanya'daki Uluslararası İşçi Yardımı (*Ayuda Obrera Internacional*) ve İşçilerin Uluslararası Birliği – Dördüncü Enternasyonal'in (İUB-DE) İspanya Devleti seksiyonu Enternasyonalist Mücadele (*Lucha Internacionalista*), İsrail'in Gazze işgalinin başından bu yana, Gazze Şeridi'nin kuzeyindeki Cibaliye halkına tüm zorluklara rağmen gıda ve içme suyu dağıtım yapan Filistinli Bağımsız İşçi Komiteleri Birliği için bağış kampanyası yürütüyor.

Dokunaklı bir sahne ortaya koyan gıda ve içme suyu dağıtımı görüntüleri, Filistin halkının direnişinin gücünü gösteriyor. Siyonizmin bombardımanlarının yol açtığı yıkımın ortasında hayatın devam ettiğini gözler önüne seriyor. Filistin halkı, hayatta kalmak ve mücadeleyi büyütmek için örgütleniyor.

Gazze'de tam bir kuşatma var; soykırımcı İsrail'in ablukası yüzünden insani yardım girişi engellenmiş durumda. Açlık ve yoksulluk her gün onlarca Filistinlinin ölümüne yol açıyor. Bağımsız Filistinli İşçi Komiteleri Birliği'nden yoldaşlarımız buna rağmen

tüm imkânlarıyla yardımı ulaştırmaya devam ediyor.

Hayatlarını garanti altına almak için mücadele eden Filistinli yoldaşlarımızla omuz omuza durmaktan gurur duyuyoruz. Şu ana kadar yapılan katkılar için minnettarız. Sonraki sevkiyatlar için bağış kampanyası devam ediyor.

Soykırıma karşı durmak için politik ve maddi dayanışmayı sürdürmeye devam ediyoruz. Katkılarınızı aşağıdaki hesap numarasına yapabilirsiniz:

Ayuda Obrera Internacional – ES83 2100 0614 3402 0043 0991

İnisiyatifin web sitesine göz atabilirsiniz:

<https://gaza-solidaridad.org/>

Fransız Milletvekili Marie Mesmeur ile söyleşi

Filoya Sirius gemisiyle Tunus'tan katılan Fransız sol parti La France Insoumise Milletvekili Marie Mesmeur ile 16 Eylül'de yapılan söyleşiyi paylaşıyoruz. Mesmeur, Bretonya'daki Rennes şehrinin temsilcisi.

Filoya neden katıldınız?

Filoya katılmamın birçok nedeni var. İlki ve en önemlisi insan haklarına dair inançlarım. Her insanın yaşama hakkı var ve bu hakkı korumalıyız. Her yaşam kutsaldır; işte eşitlik budur. Her halkın kendi kaderini tayin etme hakkı vardır; bu da özgürlüktür. Ve kardeşlik, var olan en güzel kelimelerden biridir; yani bir insanı, teninin rengi, inancı ya da milliyeti ne olursa olsun, insan olarak görmek demektir. Bu filoda bulunma hedefim, Gazze'ye ulaşmak ve yıllardır süren bu şiddetli, yasadışı ve insanlık dışı bu ablukayı kırmak; tıpkı bizden önce diğer gemilerin yaptığı gibi. Ayrıca, hız kazanmış ve yoğunlaşmış bu soykırım bağlamında; herkesin gözleri önünde canlı canlı gerçekleşen, sömürgeci ve ırkçı bir amaç taşıyan bu katliam sırasında insanları bilinçlendirmek, dünyanın dikkatini Gazze'ye çevirmek ve böylece Filistin halkıyla dayanışmak da hedeflerim arasında. Bu şekilde, vatandaşlar ve gemilerimiz aracılığıyla, somut adımlar atarak bu utanç verici soykırımı sona erdirmeleri için hükümetler üzerinde baskı kurabiliriz.

Macron'un İsrail'e ve Filistin'deki soykırıma yönelik politikaları neler ve ülkedeki işçi sınıfı, gençlik ve halk kesimlerinin bu politikalara nasıl bir tepkisi oldu?

Başlangıçta protestolar yasaktı. Filistin halkını desteklemeye gelen ve katliamların sona ermesini isteyenlere yönelik büyük bir baskı vardı. Öyle bir noktaya geldik ki tüm protestolar, özellikle gençlerin, lise ve üniversite öğrencilerinin düzenlediği protestolar çok sert şekilde bastırıldı.

Ve birçok kişi yargılandı. Örneğin, sadece Filistin halkıyla dayanışmak için bildiri yazan bir sendikacı yargılandı ve ertelenmiş bir yıl hapis cezasına mahkûm edildi. Ben de "suçu övmek" suçlamasıyla yargılanıyorum. Kısacası, bu duruma maruz kalan çok kişiyiz. Barıştan yana olan tüm sesler, ki oldukça fazlaydılar, bastırılıyordu.

Yakın zamanda bazı lise öğrencileri, öğretmenlerinden Gazze'de öldürülen çocuklar için bir dakikalık saygı duruşu istemişti ve öğretmen cezalandırıldı. Bu baskı ortamı nedeniyle meslektaşlarını ihbar eden kişiler de oldu. Protestolar çevik kuvvet tarafından bazen aşırı şiddetle abluka altına alınıyordu. Ve Macron hem vicdan özgürlüğünü bastırarak hem de kurumsal bir pozisyonundan bugün hâlâ "soykırım" kelimesini kullanmayı reddediyor. Uluslararası hukuku savunmuyor. Mesela Netanyahu'nun hiçbir yaptırım olmadan Fransız hava sahasını kullanmasına izin veriyor.

Ama bugün, tüm o söylemlerin ve tüm o baskının artık bir etkisinin kalmadığı hissediliyor. Ve Fransız medyasından ziyade daha çok sosyal medya ve Instagram sayesinde görebildiğimiz tüm görüntüler, çok sayıda Fransız'da bir farkındalık ve Gazze'deki soykırıma yönelik bir karşı duruş oluşturuyor. Bize hakaret eden faşistler hâlâ var, ancak Macron ve hükümeti giderek daha az baskı uyguluyor; sokaklarda giderek daha kalabalığız ve halktan giderek daha fazla destek alıyoruz. Bu yüzden umudumu koruyorum ve bugün Emmanuel Macron'un hükümeti gibi suç ortaklığı yapan, pasif hükümetlerin sona ereceğine inanıyorum. Onlar halk tarafından seçildiler ve halk ne savaş ne de acı istiyor. Halk barış ve bu dünyadaki herkesin özgür olabilmesini istiyor. La France Insoumise olarak; Filistin'in kurtuluşu, herkesin kendi kaderini tayin hakkı ve kolektif özgürleşme için başından sonuna dek mücadele edeceğiz.

Soldan sağa: Görkem Duru, Juan Carlos Giordano, Marie Mesmeur, Ezequiel Peressini

Çalınan Sudan'ı geri kazanmak

Bugün Sudan'ı parçalayan acımasız çatışma, Sudan'ın kapitalist sistemindeki derin yapısal krizin bir yansımasıdır. Ülkenin zenginliğini uzun süredir yağmalayan egemen sınıfın fraksiyonları arasındaki silahlı bir hesaplaşma yaşanıyor ve ülke rekabet halindeki emperyalist güçlerin bir sahnesine çevrilmek isteniyor. Fiilen Sudan, etki alanı kazanmak kaynakları kontrol etmek için savaştan "kapitalizmin asalak kanatlarının" savaş alanına dönüşmüştür; bunun bedelini ise sıradan Sudanlılar ödemektedir. Generaller ve milis liderleri, devleti ellerinde bulundurmanın getirdiği gücü ticari imparatorluklara dönüştürmüş, şiddeti özelleştirmiş, toprakları, madenleri ve limanları kendilerine kapmışlardır. Ordu ve Hızlı Destek Kuvvetleri (RSF), birikim araçlarına dönüşmüştür: üst düzey subayların sahip olduğu bankalar, çiftlikler ve fabrikalar, işçilerden ve köylülerden zor yoluyla "aşırı kâr" elde etmenin araçları haline gelmiştir. Bu çarpık düzende güvenlik, en yüksek teklifi verene satılır; kamu kurumlarının içi boşaltılmıştır; Sudan halkının gündelik yaşamı, en büyük ateş gücüne sahip silahlı grubun iradesine bağlı hale gelmiştir.

Sudan Silahlı Kuvvetleri'nin (SAF) lideri General Abdülfettah el Burhan da RSF'nin önderi General Mu-

hammed Hamdan Dagalo (Hemedti) da otoriter ve askeri yönetim geleneğinden gelmektedir. 1989'da iktidara gelen İslamcı rejim altında yetişmişler ve onun içinde böl-yönet mekanizmasının dişlileri olarak hizmet etmişlerdir. Bugün, yıllarca sömürü düzeninin ganimetlerini paylaştıktan sonra birbirlerine karşı dönmüşler ve Sudan'ı gerçek anlamda bir savaş alanına çevirmişlerdir. 2019'daki kitlesel ayaklanmada işçiler, öğrenciler, kadınlar ve gençler sokağa dökülüp sivil yönetim, hesap verebilirlik ve toplumsal adalet talep ettiklerinde, Sudan halkının askeri yönetime meydan okuma potansiyeli güçlü biçimde ortaya çıkmıştı. Ancak o hareket, elit pazarlıklarla ihanete uğradı: müzakerede edilmiş uzlaşmalar, yalnızca generaller ve teknokratlar arasındaki bayrak değişimiydi; baskı yapıları yerinde kaldı. Sonunda aynı köklü çıkar çevreleri yeniden kontrolü ele geçirdi; dün silahsız protestocuları katledenlerin dokunulmazlıkları, bugünün generallerini yeni vahşetler düzenlemeye yalnızca daha da cesaretlendirdi.

El Faşir, Darfur ve dış güçler

Kuzey Darfur'un tarihi başkenti El Faşir, uzun zamandır Darfur'un stratejik merkezi ve önceki soykırım savaşının mağdurları için bir sığınak olmuştur. 26 Ekim 2025'te BAE

destekli RSF'nin kente girmesi bir dönüm noktası oldu: 18 ay süren kuşatma, kitlesel katliamlar ve zorla tahliyelerle son buldu; yaklaşık 260 bin sivil saldırı sırasında mahsur kaldı. Horn Enstitüsü analistleri El Faşir'i "Darfur'un sinir sistemi" olarak nitelendiriyor; siyasi açıdan da Darfur Bölgesel Hükümeti'ne ve orduyla müttefik Cuba Barış Anlaşması imzacılarına ev sahipliği yapıyordu. Bu sembolik başkentin düşmesi, o Darfur'lu isyancı grupları etkisiz hale getirdi ve RSF'ye Darfur'un beş eyaletinin tümünde tam askerî kontrol sağladı; Batı Sudan fiilen Hemedti'nin milislerine terk edildi. Kısacası El Faşir'i tutmak hem jeostratejik (Orta Afrika'ya, ticaret yollarına, petrole ve Kızıldeniz'e açılan kapı) hem de sembolik (Darfur'un sömürge karşıtı geleneğinin mirası ve savaş mağdurlarının sığınağı) bir anlam taşıyordu; bu yüzden kentin düşüşü, felaket boyutunda bir tırmanma olarak yankılandı.

Yıllardır Sudan, bölgesel ve küresel güçler için bir oyun alanı haline getirildi. Bugün Sudan'daki savaş fiilen bir vekâlet savaşıdır: Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Hemedti'nin RSF'sini silah, para ve hatta Çad'da ileri bir üs sağlayarak finanse ederken; Mısır, Suudi Arabistan ve İran, Kızıldeniz ve Afrika Boynuzu çevresindeki çıkarlarını koruma amacıyla

el Burhan'ın SAF'ını desteklemektedir. Rus emperyalizmi de süreçte derinden dâhildir: Wagner paralı askerleri (bir zamanlar RSF'yle müttefikti) artık hangi taraf daha çok öderse onun için stratejik maden ve liman projelerini güvence altına almaya çalışmakta, Sudan altınını Moskova'nın savaş makinesine aktarmaktadır. Batı da bu oyunda rol oynamaktadır: ABD ve AB kendilerini "tarafsız" arabulucular gibi sunar ama gerçekte yarım yamalak yaptırımları ve anlaşmaları, kan dökülmesini durdurmak yerine şirketlerin ve diplomatların nüfuzunu pekiştirmeye yaramaktadır.

Kaynak zenginliği ve yağma ekonomisi

Bu mücadelenin özünde, Sudan'ın savaş ekonomisini besleyen olağanüstü doğal zenginlikleri yatmaktadır. Sudan, Afrika'nın üçüncü büyük altın üreticisidir; bu altınların tonlarcası generaller ve onların yabancı müttefiklerince yağmalanmıştır. Yalnızca 2022'de BAE, yaklaşık 3 milyar dolar değerinde Sudan altını ithal etti. Öte yandan Körfez monarşileri Sudan'ın tarım arazilerini yutmakta, milyonlarca köylüyü yerinden etmekte ve kendi gıda güvenliklerini yüzlerce mil ötede kiraladıkları topraklara bağlamaktadır. Stratejik Kızıldeniz limanları ve altyapı projeleri de aynı şekilde tartışmalıdır: BAE'nin Suakin'deki 6 milyar dolarlık limanı, Mısır ve Türkiye yatırımları, Suudi projeleri... Hepsisi, küresel deniz taşımacılığının yaklaşık %15'inin geçtiği Port Sudan'dan geçen ticaret yollarını kontrol etme amacına yöneliktir. Madenler, plantasyonlar, petrol terminalleri, de-

miryolları ve limanlar gibi stratejik noktalara silahlı fraksiyonlarca fiziken tahkim edilmiş ve küresel emtia zincirlerine bağlanmıştır. Her savaş günü, her bombalanan hastane, bu "komuta tepeleri"nin militarize olmuş vurguncuların elinde kalmasını sağlar. Kısacası, Sudan'da savaş ve kapitalizm birbirlerine kopmaz bir biçimde bağlıdır: Mermiler çılgınca altın külçelere dönüştürülür.

Bu savaş ekonomisinin toplumsal bedeli akıl almaz boyuttadır. Sudan'ın 45 milyonluk nüfusunun neredeyse yarısı artık acil gıda, su ve ilaca ihtiyaç duymaktadır. 12 milyon üzerinde insan evlerini terk etmek zorunda kalmış, bu da tarihte kayda geçmiş en büyük yerinden edilme krizlerinden birine dönüşmüştür. Kıtık geniş bölgelere yayılmış, çocuklar Darfur'da ve Hartum'da her gün açlıktan ölmektedir. Bütün semtler harabeye dönmüştür: okullar ve hastaneler yıkılmış ya da milis kontrolüne geçmiş, tarlalar yanmış, kuyular zehirlenmiştir. Kadınlar ve kızlar, milislerin uyguladığı vahşi toplu tecavüz kampanyalarının kurbanı olmaktadır; bu, korku ve tahakküm taktiğidir. Toplumsal yaşamın dokusu parçalanmıştır: aileleri ayakta tutan dayanışma ağları ve yardımlaşma biçimleri travma ve yoksullukla dağılmıştır. Bir raporda belirtildiği gibi, bu "toplumsal alt yapının yıkımı", yaşamın temel ihtiyaçlarının yalnızca silahlı müşteriler üzerinden aktığı militarize bir sistemi kökleştirmiştir.

Bu kâbus, Sudan'ın iç savaş kapitalizminin kaçınılmaz sonucudur. Ulusal ordu ve müttefik milisler artık klasik biçimde devlet kurumu-

ları değildir; bankalara, fabrikalara, çiftliklere ve madenlere sahip olan yapılara dönüşmüşlerdir. Ordu generalleri, kapitalist derebeylikleri yöneten savaş ağalarına dönüşmüş, emeği şiddetle kontrol altında tutarken, sadakati ganimetle satın almışlardır. Bugün Sudan'da tek yasa silahtır, tek piyasa savaş vurgunculuğudur. Sınıf iktidarı ile şiddetin bu biçimde kaynaşması, ekonominin tamamen savaş temelinde örgütlendiği anlamına gelir. Fiyatlar ablukalar ve karaborsalarla yükselmekte, temel mallar kontrol silahına dönüştürülmekte, direnişin her kıvılcımı silahla ezilmektedir. Bu yurttaş yaşamının çözülüşü, şu gerçeği pekiştirir: Sudan'daki savaş "eşitler arası bir iç savaş" değil, emperyalizmle beslenen bir sınıf savaşidir.

Sahte barış görüşmeleri ve gerçek çözüm

Generaller arasında yapılan hiçbir diplomatik toplantı bu gerçeği değiştirmeyecektir. Geçmişteki tüm "barış anlaşmaları" ve "güç paylaşımı uzlaşmaları" yalnızca generallerin ayrıcalıklarını sağlamlaştırmıştır. Uluslararası arabulucular defalarca askerî üst kadro ile pazarlık yapmış, Sudan halkına sadece geçici ateşkes vaatlerinden ibaret kâğıt parçaları bırakmıştır; yağmanın yapısal nedenleri ise yerinde kalmıştır. Aslında bu tür elit anlaşmaları çoğu kez savaş zenginlerini hesap vermekten korur ve krizi yaratan çıkar ağlarını güçlendirir. Bu koşullarda her ateşkesin hızla çökmesi ya da "geçiş hükümetlerinin" en temel ihtiyaçları bile karşılayamaması şaşırtıcı değildir. "İstikrar", adaletin önüne konmakta; dış aktörler gene-

ralleri meşrulaştırmakta; taban hareketleri dışlanmaktadır. Sudan'ın 2019 ayaklanması zaten acı bir ders vermişti: işçiler ve gençler gerçek demokrasi ve toplumsal değişim talebiyle ayağa kalktığında, eski askerî klik çeşitli biçimsel değişikliklerle devrimin taleplerini sönmümlendirmek için tüm hünerlerini sergiledi.

Bu uçurumdan çıkış yolu, Sudan'ın savaş ağalarının bir kanadının zafarıyla değil, onların koruduğu sistemi kökten devirmede yatmaktadır. Çözüm, aşağıdan örgütlü, işçilerin, köylülerin, kadınların ve gençlerin öncülüğünde kitlesel bir mücadeledir. Sudan emekçi halkı, politik iktidarın ve ekonominin kontrolünü kendi ellerine almalı; generallerin altın madenleri, çiftlikler ve limanlar üzerindeki hâkimiyetini kırmalı ve bütün bu kaynaklar emekçi halkın acil ihtiyaçları için kullanılmalıdır. Bu, savaşın finansmanını kesmek anlamına gelir. Bu şekilde savaş ağalarına gerçek bir silah ambargosu uygulanabilir, silah ve patronajı satın alan kayıt dışı altın ve para akışlarının durdurulması mümkün hale gelir. İnsani yardım, askerî kanallar aracılığıyla değil, halk denetimi altında dağıtılmalı; yerel toplulukları güçlendirmeli, onları bağımlı hale getirmemelidir. Yağmalanmış kamu kurumları ve kaynakları (çiftlikler, demiryolları, fabrikalar) işçi denetimi altında, halkın ihtiyaçları temelinde, demokratik ve merkezi bir planlama temelinde işletilmelidir. Topraklarına el konulan köylülere arazileri geri verilmeli, güven içerisinde tarım yapabilecekleri koşullar sağlanmalıdır. Madenler, limanlar,

bankalar kamulaştırılmalı, İsviçre bankalarına değil, ülkenin zenginlikleri hastanelere, okullara ve evlere akmalıdır.

Böyle bir dönüşüm, mevcut sistemden devrimci bir kopuşu ve bir işçi ve halk hükümetinin inşasını gerektirir. Bununla birlikte, bu gerçekleşmesi imkansız bir hayal değil. Sudanlı devrimciler zaten 2019'da bunun yolunu göstermişti: mahalle komiteleri ve meslek birlikleri kurarak grevleri ve öz savunmayı koordine etmiş, köy meclislerinde kararları kolektif biçimde almışlardı. Taban konseyleri, kadınların önderlik ettiği komiteler, köylü meclisleri gibi doğrudan demokrasi biçimleri yeni bir işçi ve halk yönetiminin çekirdeği haline gelmelidir. İşçi, kadın ve çiftçi konseyleri belediye hizmetlerini devralmalı, gıda dağıtımını örgütlemeli, yerel güvenliği sağlamalıdır. Halk meclisleri, bölgesel ve ulusal konseylere delege seçip geri çağırabilmeli, böylece dayatılmış "teknokratlar" yerine gerçek hesap verebilirlik kurulmalıdır. Ekonomik olarak hayatta kalabilmek için milis örgütlerine katılmış kişiler için ekonomik ve sosyal boyutları olan bir rehabilitasyon programı hayata geçirilmelidir.

Sudan'daki bu mücadele, emperyalizm ve neoliberal kapitalizme karşı daha geniş mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır. Dayanışma hayırsızlıkla sınırlı olamaz: Dünya çapında işçiler ve aktivistler, bu yıkımı sürdüren küresel ağları ifşa etmeli ve kesintiye uğratmalıdır. Kampanyalar, Sudan altınını taşıyan ban-

kalrı ve nakliye şirketlerini, Sudan toprağını sömüren tarım tekellerini ve Kızıldeniz limanlarını inşa eden şirketleri hedef almalıdır. Sudan sendikaları ve köylü federasyonlarıyla Afrika, Ortadoğu ve ötesindeki partnerleri arasında kurulacak uluslararası işçi dayanışması, yabancı hükümetler üzerinde baskı kurabilir ve dezenformasyon kuşatmasını kırabilir. Amaç, dayanışmayı eyleme dönüştürmektir: savaş ağalarının ve emperyalistlerin Sudan'ı yağmalamasını reddeden birleşik bir hareket. Bir çağrının belirttiği gibi, "Afrika ve Ortadoğu'da militarize yönetimin her biçimini reddeden enternasyonalist bir dayanışma hareketi" ancak "eşitlik, işçi iktidarı ve toplumsal mülkiyet" temelinde Sudan'ı yeniden inşa edebilir.

Sudan'ın trajedisi, kapitalizmin iflasının en son kanıtıdır: Vurguncular çıkarlarını korumak için kan dökerken, çocuklar açlıktan ölür, doğa yağmalanır. Bu sistemin insancıl bir versiyonu yoktur. Sudan emekçi halkının geleceğini geri almasının tek yolu, kendi örgütlü gücüyle generalleri devirmek, emperyalizmin zincirlerini kırmak ve azınlığın çıkarları yerine çoğunluğun ihtiyaçlarıyla yönetilen bir toplum inşa etmektir. Görev zordur, zalimler acımasızdır, ancak tarih göstermiştir ki emekçi halk sınırları aşarak birleştiğinde, en derin yıkımı bile özgürlüğün temeline dönüştürebilir. Bugün Sudan'da olduğu gibi militarize kapitalizme karşı verilen her mücadelede, devrimci yol adaletin, onurun ve barışın tek yoludur.

Trump: rekabet için gümrük vergileri, sömürü için kemer sıkma ve baskı

Gümrük vergilerinin yarattığı dep-rem, Trump'ın artan otoriterliği ve baskısının ortasında ABD'yi ka-sıp kavuran büyük seferberlikler, dünya çapında antiemperyalist ya da demokratik binlerce mücadeleci kişinin sempatisini kazanıyor. Aşırı sağla karşı karşıya kalma ve Trump'ın yürüttüğü karşı saldırı, devrimci sol için büyük zorluklar yaratıyor.

Trump yönetiminin ilk altı ayı çal-kantılı geçti. Trump'ın gümrük ver-gisi politikası ve yeni müttefiki Putin ile Ukrayna'yı parçalama konusun-daki ısrarı, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan emperyalistler arası anlaşma çerçevesini sarstı. Yeni bir dünya düzeninin doğuşundan söz etmek bir yana dursun, küresel ka-pitalist kaos ve kriz derinleşmekte. Toplumsal kriz, Gazze'de uygulanan soykırımda İsrail'e sunulan koşulsuz destek ve baskıcı, militarist ve anti-demokratik politikalar yeni bir se-ferberlik dalgasını tetikliyor.

Demokrat Parti'nin pasifliği karşısın-da siyasi kriz Trump'a ve hükümeti-ne darbe indiriyor. Yeni koalisyonlar ve örgütler harekete geçmeye ça-lışıyor ve binlerce kişi Trump'ı yen-mek için siyasi bir alternatif arıyor.

Gümrük vergileri küresel ekono-mik krizi derinleştiriyor

ABD emperyalizminin hasarlı hege-monyasını geri kazanmayı ve "altın çağ"ın geri dönüşünü sağlamayı amaçlayan Trump, "Kurtuluş Günü" konuşmasında zikzaklı bir "gümrük vergisi savaşı" başlattı. Bu git gel-li politika, Trump'ın zayıflığını ve ilk başta ilan edilen gümrük vergilerin-den 7 Ağustos itibarıyla uygulanan-lara doğru belirgin bir geri çekilme olduğunu ortaya çıkardı.¹ Şu an için, ABD ile en büyük sürtüşme ve re-kabet içinde olan emperyalist ülke Çin'e uygulanan gümrük vergileri 7 Ağustos'ta yüzde 149'dan yüzde 25'e düştü.² Hindistan ve Brezilya gibi ül-keler ise yüzde 50'lik zorlayıcı bir gümrük vergisi artışı ile karşı karşıya kaldı. Avrupa Birliği ile karşılıklı satın alma ve yatırım planı karşılığında yüzde 15'lik bir gümrük vergisi an-laşmasında uzlaşıldı. Onlarca ülke

yüzde 10 ile yüzde 35 arasında gü-mrük vergisine tabi olacak. Çelik ve alüminyum üzerindeki yüzde 50'lik gümrük vergisi yürürlükte kalmaya devam ediyor ve Meksika, mikro-çiplere uygulanan süper gümrük vergisi tehdidi gibi araçlarla sürekli gözetim altında tutuluyor.

Trump varılan anlaşmaları, gümrük vergisi gelirlerindeki artışı ve bazı çokuluslu şirketlerin ABD'ye yatırım yapma kararını tarihi bir zafer ola-rak sunsa da durumun sınırlılıkları yadsınamaz. Trump'ın böbürlen-melerine rağmen ABD, işgücü ma-liyetlerinin ABD'den önemli ölçüde daha düşük olduğu Çin, Hindistan, Vietnam ve Bangladeş gibi çeşitli ülkelerdeki denizaşırı tedarik zincir-lerine bağımlı olmaya devam ediyor. Yalancı Tim Cook'un yönetimindeki Apple, Trump'ı memnun etmek için ABD'de yatırım yapacağını duyurdu. Ancak bu tür vaatler nadiren ger-çekleşir. Cook, Biden'a da aynı sözü vermişti ancak hiçbir yatırım olma-dı. Apple, üretim ortağı Hon Hai Te-chnology Group (Foxconn) tarafın-dan işletilen, Çengçou'da bulunan ve 300 binden fazla işçi istihdam eden en büyük fabrikasını Çin'de tutmaya devam edecek. Ford, Mek-sika ve Kanada'daki üretimini sür-

dürecek. Target ve Walmart gibi perakende mağazaları, Çin'de 195 fabrikası bulunan Levi Strauss ve Nike gibi markalarla birlikte Güney-doğu Asya'da üretimlerini sürdü-recek. Giyim ve ayakkabı, oyuncak ve ilaçlar ile kahve ve gıda gibi diğer ürünler daha yüksek maliyetle ithal edilmeye devam edecek ve bu da krizi, küresel kargaşayı, rekabeti ve kapitalistler arasındaki sürtüşmeyi derinleştirecek.

Durgunluk, istihdamda düşüş ve sürekli enflasyon

Trump'ın gümrük vergisi politikası ABD üzerinde ciddi bir etki yarata-caktır. Yale Üniversitesi Bütçe Labo-ratuvarı, bu politikanın sonuçlarını analiz eden bir rapor yayımladı.² Şu an için genel ortalama efektif gümrük vergisi oranı yüzde 18,3 ile 1934'ten bu yana en yüksek seviye-de. Bunun sonucu olarak maliyet seviyesinin yüzde 1,8 artması ve hanehalklarının 2025 yılında 2.400 ABD doları gelir kaybetmesi ön-görülüyor. Buna ek olarak 2025 ve 2026 yıllarında ABD'nin reel GSYİH büyümesinin her yıl 0,5 puan düş-mesi ve işsizlik oranının 2025 so-nunda yüzde 0,3, 2026 sonunda ise yüzde 0,7 artması bekleniyor.

New York, Haziran 2025: Trump karşıtı kitlesel protesto

Resmi kurumlar tarafından yayımlanan istatistikler de bu eğilimi doğrulamakta. 2025 yılının ikinci yarısında yıllık GSYİH büyümesi yüzde 3,0 oldu. Bu, önceki tahminlerden biraz daha yüksek. Ancak bu büyüme, gümrük vergisindeki git gelli politikaların yarattığı güvensizliğin sonucu olarak ithalatta yaşanan yüzde 30'luk keskin bir düşüşle açığa çıktı. Bu nedenle, göstergeler revize edildikten sonra, ABD ekonomisi reel olarak yüzde 2,0 büyüdü ve durgunluğun devam ettiğini ortaya koydu.

Gümrük vergisi politikası istihdam yaratılmasında da keskin bir düşüşe yol açtı. ABD Çalışma İstatistikleri Bürosu, temmuz ayında yalnızca 73 bin yeni iş yaratıldığını bildirdi.³ Mayıs ve haziran ayları arasında, tahmin edilenden 258 bin daha az iş yaratılmış ve sadece 106 bin iş eklenmiş; bu, önceki üç ayda eklenen 380 bin işe kıyasla keskin bir düşüş anlamına geliyor. Bu ekonomik felaketin belgelenmesi Trump'ın öfkesini ateşledi ve Trump, "Trump yönetiminde ekonomi patlama yaşıyor" diyerek Çalışma İstatistikleri Bürosu Direktörü Erika McEntarfer'ı kovdu. Bu, işçi sınıfının evlerine yansımayan ve birçok kapitalistin dahi güvenmediği bir slogan.

Çeşitli ekonomistlere göre, gümrük vergilerinin enflasyonist etkisi kaçınılmaz.⁴ Şimdiye kadar şirket-

ler, hükümetle yapılan müzakereler sırasında gümrük vergilerinin bir kısmını üstlendi ve Trump'ın verdiği vergi ve ekonomik ayrıcalıklar karşılığında bunları kabul etti. Ancak fiyatların yapısı gereği, gümrük vergisi yükünün büyük kısmı çoğu temel ihtiyaç olan ürünlerin nihai fiyatına yansımaya ve enflasyonu şu anki yüzde 2,7'nin veya Federal Rezerv'in tahmin ettiği yüzde 2'lik eşiğin üzerine çıkaracaktır.

Trump yönetiminde ABD'nin sosyal krizi derinleşiyor

İşsizliğin yüzde 4,2'lik "normal" aralıkta kalmasına rağmen, dünyanın bu önde gelen ekonomisinde milyonlarca insan işsiz ve iş bulanlar da giderek daha güvencesiz hale geliyor. Siyah ve Afrika kökenli nüfus, yapısal ırkçılık nedeniyle yıllardır yüzde 7'nin üzerinde seyreden işsizlik rakamlarıyla boğuşuyor. Toplu baskınlar ve sınır dışı edilmeler sonucunda, tarım işçileri tarımsal üretimin durmasından mustarip. Tarım üretiminin yüzde 19'u yasal statüye sahip göçmen işçiler ve yüzde 42'si kayıtsız göçmenler tarafından sürdürülüyordu ve bunların çoğu güvencesiz.⁵

Ortada Amerikan rüyasının çöküşünü gizlemek için bir şekilde örtbas edilebilecek basit bir hata yok. Bahsettiğimiz sosyal kriz uzun süredir devam ediyor ve kapitalist sistemin ekonomisinin yapısal çöküşünün bir

yansıması olarak karşımızda. Resmi verilere göre, yoksulluk nüfusun yüzde 11'ini etkilemekte ve bu oran çocuklar arasında yüzde 13,6'ya çıkmakta.⁶ Konut krizi, yaklaşık 650 bin kişinin sokaklarda yaşamasına ve 26,4 milyon kişinin sağlık sigortasından yoksun olmasına sebep oluyor. Yaklaşık 61 milyon çocuk, açlıkla mücadele için merkezi bir yardım programı olan "Çocuk Vergi Kredisini"ne bağımlı, ancak her gelen hükümet bu programı kesintiye uğrattı ve program şu anda ortadan kalkma riskiyle karşı karşıya.

Bu vahim tablo göz önüne alındığında, Trump'ın Kongre'de sadece bir oy farkla kabul edilen "büyük ve güzel" bütçe yasası, en zenginlere devasa bir servet transferi ve işletmelere büyük sübvansiyonlar sağlayarak sosyal krizi derinleştirecektir. Diğer yandan sosyal harcamalarda keskin kesintiler uygulayarak, Ek Beslenme Yardım Programı (SNAP) gibi sosyal yardımları ortadan kaldıracak ve Medicare, Medicaid ve Çocuk Vergi Kredisini gibi sağlık planlarını tamamen kesecek.

Trump yıpranmaya başlıyor

Elon Musk'ın skandal bir hareketle görevden ayrılması, hükümetin en üst kademelerinde bir siyasi krizin başlangıcını işaret etti. Marco Rubio ile Dışişleri Bakanlığındaki işten çıkarmalar ve Tesla satışlarındaki düşüş konusunda yaşanan iç an-

laşmazlığın ardından Musk, bütçe tasarısını reddederek hükümetten ayrıldı. Trump, onu Güney Afrika'ya sınır dışı etmekle tehdit etti ve iki- li, çocuğa yönelik cinsel istismar ve pedofil Jeffrey Epstein ile bağlantıları üzerinden suçlamalarla karşı karşıya kaldı.

Trump'ın adaylığını güçlü bir şekilde destekleyen çokuluslu şirketlerin çeşitli sektörleriyle de çatışmalar yaşandı. Milyarder yatırımcı Bill Ackman, yeni gümrük vergileri uygulamasının "ekonomik nükleer savaş" başlatmakla eşdeğer olduğu uyarısında bulundu.⁷ Tahmini serveti 11 milyar dolar olan ve bir yatırım şirketinin kurucusu olan Stanley Druckenmiller, "yüzde 10'un üzerindeki gümrük vergilerini desteklemediğini" açıkladı. Diğer faktörlerle birlikte bu basınçlar Trump'ı gümrük vergilerini düşürmeye zorladı.

Trump, ABD yargısının bazı kesimleriyle de sanal bir savaş yürütüyor. Bazı yargıçlar, stratejik sınır dışı etme politikası da dahil olmak üzere en tartışmalı girişimlerini engelliyor. Washington DC'den Federal Yargıç James E. Boasberg, El Salvador'daki hapishanelere yapılacak sınır dışı uygulamalarını iptal etti. Boasberg, Trump ve göçmenlik bürosu yet-

kililerini mahkemeye itaatsizlikle suçladı; ancak Yüksek Mahkeme muhafazakâr, gerici ve Trump yanlısı yapısını ortaya koyarak bu davayı bozdu. Uygun bulmadığı yargı kararlarını susturmak amacıyla hükümet, 106'dan fazla yargıcı görevden aldı, cezalandırdı veya sınır dışı etti ve yargı sisteminin çeşitli kollarını kendi yandaşlarıyla doldurmaya çalışıyor.

Tabandan başlayan kırılma, Trump'ın olumlu imajındaki keskin düşüşle kendini gösterdi. Bu düşüş, yüzde 37'ye ulaşarak bu dönemdeki en düşük seviyeye geriledi ve ilk döneminin sonunda aldığı en kötü puan olan yüzde 34'ün biraz üzerinde kaldı.⁸ Trump'ın göçmen karşıtı politikalarına verilen destek de 2024'teki yüzde 55 oranından yüzde 30'a düştü. ABD'deki yetişkinlerin yüzde 79'u artık göçün ülke için olumlu olduğunu söylüyor. Trump'tan bu kopuş, hükümetin politikalarının seçim kampanyasında vaat ettiği gibi acil sosyal sorunları çözmek bir yana, aslında daha da kötüleştirdiğini fark eden işçi sınıfı ve orta sınıf kesimlerinin hayal kırıklığı ve öfkesinden kaynaklanıyor.

Yeni bir seferberlik dalgası

Grevler, yürüyüşler ve mitingler

aracılığıyla gelişen ilk protestolar, istifasına kadar Elon Musk'ın yönettiği DOGE'de (Hükümet Verimlilik Departmanı) başlayan işten çıkarılmalara karşı mücadele eden kamu görevlileri sendikaları tarafından yürütüldü. 5 Şubat'ta on binlerce kişi çeşitli eyaletlerde düzenlenen 80 gösteride sokaklara döküldü ve 50501 Hareketi'nin çağrısı ile ilk eylem gerçekleştirildi. 50501, Trump'ın saldırılarına yanıt olarak sosyal medya platformu Reddit'te ortaya çıkan ve çeşitli örgütlerin oluşturduğu bir koalisyon. Bu koalisyon yoksul işçi sınıfı, kadınlar ve gençlerin yanı sıra göçmen nüfus ve siyah ve Afrika kökenli topluluklar arasında da mücadeleye yönelik muazzam bir istekliliği açığa çıkarıp hızla güçlü bir ağ haline geldi. 5 Nisan'da, "Ellerinizi Çekin" sloganıyla çağrılan eylemler, baskıcı politikaları ve demokratik özgürlükler ile sosyal haklara yönelik saldırıları reddetmek için 1.500 protesto gösterisinde milyonlarca insanı harekete geçirdi ve yeni bir protesto dalgasını başlattı.

14 Haziran'da, ABD tarihinin en büyük seferberliklerinden biri gerçekleşti. "Krallara Hayır" sloganı altında, milyonlarca insan 2 binden fazla şehirde sokaklara döküldü ve Trump'ın doğum günü için kendine düzen-

1 Eylül, ABD'de İşçi Bayramı: Kaliforniya, Los Angeles'ta "İşçiler Milyardarlara Karşı" sloganıyla sendika seferberliği

lediği askeri geçit törenine yönelen tepkiyle Los Angeles'ta sınır dışı edilmelere ve askeri müdahaleye karşı ulusal çapta yayılan isyanı birleştirdi. 2 Ağustos'ta, "Rejime Karşı Öfke" sloganı altında bir seferberlik ve müzik festivali günü düzenlendi. 1 Eylül'de, İşçi Bayramı'nda yeni eylemler düzenlendi ve işçiler, sendikal önderliklerin pasifliğine rağmen taleplerini ve mücadele etme iradelerini ortaya koydular.

Trump'ın otoriterliği seferberliği tetikledi

Kitle seferberliklerinin zirvesi, Los Angeles'ı kasıp kavuran öfke günlerinde yaşandı. Haziran başında binlerce kişi sokağa döküldü ve göçmenlerin gözetimine alınıp sınır dışı edilmesini sağlamak için Trump'ın şehre gönderdiği polis güçleri, ICE (Göç ve Gümrük Muhafaza Teşkilatı), Ulusal Muhafızlar ve Deniz Piyadeleri ile karşı karşıya geldi. Seferberlik yayıldı ve gözetimine alınan ve yaralananların sayısına rağmen, "Krallara Hayır" protestolarıyla birlikte yaygınlaştı. Bu, ordunun şehirden çekilmesine yol açtı ancak göçmenleri işyerlerinde, alışveriş merkezlerinde ve hatta evlerinde taciz eden ve daha sonra sınır dışı eden politikaların sona ermesini sağlayamadı.

11 Ağustos'ta Donald Trump, Washington DC'nin militarize edildiğini ilan ederek Ulusal Muhafızları ve FBI'ı görevlendirdi ve yerel polisi

kendi kontrolü altına aldı. Aynı gün mitingler ve yürüyüşlerle başlayan gösteriler, Trump'ın yangına körüklenip gittiğini ve baskıcı politikalarının ABD işçi sınıfında kitlesel bir tepkiyi tetiklediğini ortaya koydu.

Bağımsız sol siyasi alternatif arayışı

Artan seferberlikler ve toplumsal kutuplaşma ortamında ve Demokrat Parti'nin şaşkın ve hayret dolu bakışları altında, binlerce aktivist Trump ve aşırı sağla yüzleşmek için bağımsız bir alternatif arıyor. Yeni sendikalar, Filistin dayanışma örgütleri, 5051 koalisyonu, Kaliforniya'daki Union del Barrio (ed.n. Meksika kökenli topluluk için mücadele etmeyi hedefleyen bağımsız siyasi örgüt) ve 4 Kasım'da Demokrat Parti ön seçimlerini kazanan, Amerika Demokratik Sosyalistleri (DSA) hareketinden Filistin yanlısı sosyalist Zohran Mamdani'yi (ed.n. Mamdani, 4 Kasım'da New York belediye başkanlığı seçimlerini kazandı) destekleyen hareket gibi yeni ve ilerici siyasi fenomenler ortaya çıkıyor ve güçleniyor.

Bu süreç, milyonlarca gencin ve işçinin sola doğru siyasi arayışını ifade ediyor. McCarthyici antikomünizmin doğduğu ülkede sosyalizm kelimesi artık bir küfür değil. "Özgür Filistin" sloganı, Siyonizmle yapısal olarak bağlantılı ve İsrail'in siyasi, ekonomik ve askeri destekçisi olan bir ülkede yaygınlaşıyor. Bu olumlu

değişiklikler, burjuva karakterli Demokrat ve Cumhuriyetçi partilerden bağımsız bir sol siyasi alternatifin ortaya çıkmasını teşvik etme görevinde tüm sol örgütler için bir sınavı önümüze getiriyor. Trump ve aşırı sağla mücadele etmek ve ABD'nin kapitalist krizine işçi sınıfından yana ve sosyalist bir çözüm bulmak için en geniş birliği sağlayabilecek yeni bir siyasi alternatife ihtiyaç var.

26 Ağustos 2025

1 "Trump'ın yeni gümrük vergileri 90 ülkede yürürlüğe girdi", BBC, 7 Ağustos 2025.

2 "ABD Gümrük Vergilerinin Durumu: 7 Ağustos 2025", www.budget-lab.yale.edu

3 2025 İkinci Çeyrek İstihdam Raporu, www.bls.gov

4 "Gümrük savaşı ve ABD ekonomisi", Michael Roberts, 5 Ağustos 2025.

5 "Tarım İşçiliği", Ekonomik Araştırma Servisi, ABD Tarım Bakanlığı, 7 Temmuz 2025.

6 <https://www.census.gov/>

7 "Milyarderler Trump'a sırt çeviriyor", Anna Cooban, CNN, 7 Nisan.

8 Gallup.com

Trump, Washington'ı militarize ediyor

13 Ağustos'ta Donald Trump, 800 Ulusal Muhafız askerinin konuşlandırılacağını, Washington yerel polisinin müdahale edeceğini ve FBI'ın yardım edeceğini duyurdu. Sözde bir güvenlik krizi nedeniyle "kanun, düzen ve kamu güvenliğini yeniden tesis etmek" amacıyla Trump, şehri militarize etti ve baskı aygıtlarının merkezi kontrolünü eline aldı. Şehrin son 30 yılda en düşük suç oranına sahip olması nedeniyle, suç oranındaki sözde artış gibi sahte argümanı kâğıttan bir kule gibi çöktü.

Trump'ın bu otoriter eğiliminin vatandaşların güvenliğiyle hiçbir ilgisi yok. Asıl amacı, politikalarını kontrolsüz ve mümkün olan en büyük cezasızlıkla uygulamak için devletin gücünü mümkün olduğunca merkezileştirmek. Trump, büyük kapitalist müttefiklerini korumak ve kendisine karşı olan her türlü sosyal ve siyasi tepkiyi bastırmak için kurumları elinin altında toplamaya çalışıyor.

Ulusal Muhafızlar, şehrin en yoksullarını hedef alarak, sokaklarda uyuyan evsizleri tutuklayıp hapse atarak harekete geçti bile. Trump, Mamdani'nin 4 Kasım'daki belediye başkanlığı seçimlerini kazanması halinde, sahte güvenlik argümanını kullanarak Kaliforniya, Chicago ve New York gibi Demokratların kontrolündeki diğer bölgelere ve eyaletlere de müdahale etme tehdidinde bulundu.

Baskıcı ve otoriter siyaset, Trump'ın kimliğinin bir parçası. Kitle seferberliğini bastırmak için tercih ettiği yöntem, Amerikan burjuva demokrasisinin kanunlarına bile karşı gelerek, sopaya sarılmak. Bu nedenle Columbia Bölgesi Başsavcısı Brian Schwab, bu "önlemi" durdurmak için dava açtı. Washington'da eylemler başladı ve bu uygulamaya yönelik kınamalar ülke çapında artıyor. Seferberlikler bir kez daha "Ulusal Muhafızlar Washington DC'den defolsun!" talebinde bulunacak.

Suriye: ekmeksiz halk, istibdatla beslenen iktidar

Suriye’de Esad rejiminin düşmesinin ardından geçici hükümetin kurulmasının üzerinden on ay geçtikten sonra, bu hükümetin şimdiye kadarki en zayıf döneminden geçtiği açıkça görülmektedir. Kanlı Esad diktatörlüğünden kurtulmanın ardından toplumun geniş kesimlerinde hâkim olan ilk iyimser hava, mart ayında Lazkiye’de yaşanan katliamlarının ardından derin bir kuşkuya dönüştü. Süveyda’daki katliamların ardından ise mevcut hükümete yönelik eleştiriler büyük ölçüde arttı. Bu tablonun oluşmasında, geçici hükümetin politik arenayı kendi tekeline alma çabasının yanı sıra, ekonomik yıkımdan çıkabilmek adına hiçbir önemli adımın atılmaması da belirleyici oldu.

Şara yönetimi iktidarını iki temel politikayla sağlamlaştırmaya çalışıyor. İlki, Esad rejiminden miras kalan mezhepçi bölünmeleri kullanarak ülkenin Sünni Arap çoğunluğunu kendi mahkûm etmek. Bu temelde ülkedeki ulusal ve dinsel azınlıkları bir tehdit, dış güçlerin uzantısı olarak göstermekten çekinmiyor. İkincisi ise, bölgesel ve küresel güçlerin desteğini arkasına almak. Uluslararası tanınırlıkla meşruiyetini sağlamaya çalışan geçici hükümet, bu yönde her türlü tavizi vermeye hazır bir politika izliyor. Bu çerçevede, Şara’nın çok konuşulan BM ziyaretinden başlayarak geçici hükümetin içeriye ve dışarıya dönük politikalarını ve güncel durumu değerlendireceğiz.

Geçici Başkan Ahmed Şara’nın New York ziyareti

Geçici Başkan Ahmed Şara’nın New York’a yaptığı ziyaret ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu çalışmalarına katılımı, geçici hükümetin uluslararası meşruiyetini sağlamaya yönelik çabalarının yeni bir durağıydı. Bu ziyaret, Şara yönetiminin resmî söylemini uluslararası topluma sunmak için bir platform işlevi gördü. Ancak dikkat çeken husus, “geçici başkan” sıfatını taşıyan Şara’nın Suriye’deki siyasal, ekonomik ve toplumsal sorunlara dair hiçbir yeni çözüm önermemiş olmasıydı.

Şara konuşmasında, Suriye’nin yeniden ayağa kalkması ve yaptırımların kaldırılması için “uluslararası işbirliği” çağrısı yapmaya odaklandı; fakat artan iç talepleri, özellikle de siyasal ve anayasal reform taleplerini tamamen göz ardı etti. Gerçekte bu ziyaret, iktidarın uluslararası arenadaki varlığını meşrulaştırma girişimlerinin uzun zincirindeki bir başka halkaydı. Oysa içeride devasa zorluklarla karşı karşıya: halk derin yoksulluk, işsizlik ve açlık içinde yaşıyor; sahildeki katliamların dosyası hesap verilmeden kapatılmış durumda; Temmuz ayından bu yana süren Süveyda kuşatması hâlâ devam ediyor; ayrıca 10 Mart’ta Kuzey ve Doğu Suriye’deki özerk yönetimle yapılan anlaşma hâlâ hayata geçmiş değil.

Üstelik Esad döneminden miras kalan ağır ekonomik enkaz hâlâ yerinde duruyor. İşsizlik ve düşük ücretler ülkenin en temel sorunları olmaya devam ediyor. Evleri yıkılan ve yerinden edilen milyonlar lehine somut hiçbir adım atılmış değil; ülkede milyonlarca insan hâlâ çadırlarda veya yarı yıkık binalarda hayatta kalmaya çalışıyor. Bu tablodan ötürü ülke dışındaki milyonlarca mülteci de ülkeye dönüş yapmakta tereddüt ediyor. Ülkenin pek çok kentine halen günde 2 saat elektrik verilebiliyor. İn-

ternet altyapısı çökmüş halde durmaya devam ediyor.

Şara yönetimi bu krizleri son dönemde Körfez ülkeleri, Türkiye, İsrail ve Rusya gibi emperyalist güçlerle uzlaşarak ve yabancı yatırım beklentileriyle çözmeyi umuyor. Ancak bu yönde yapılan yüzlerce toplantı ve onlarca anlaşmaya rağmen elle tutulur hiçbir ilerleme kaydedilmedi.

İsrail ile güvenlik anlaşması: belirsizlikle dolu yeni bir cephe

Suriye siyaset sahnesinde kaygı ve belirsizlik yaratan başlıklardan biri de, detayları henüz tam açığa çıkmamış olan İsrail’le muhtemel güvenlik anlaşmasıdır. Hükümet uluslararası meşruiyetini BM gibi kurumlar üzerinden sağlamaya çalışırken şu soru öne çıkıyor: Yirmi birinci yüzyılın en korkunç soykırımını Gazze’de işleyen işgal devletiyle yapılan bu anlaşma neyi gizliyor?

Bazıları bölgenin istikrarına yönelik “olumlu” adımlar olarak sunmaya çalışsa da, bu anlaşmanın kapsamı hâlâ sis perdesiyle örtülü. Bu, daha büyük bir bölgesel uzlaşının parçası mı olacak? Yoksa hükümet, uluslararası destek uğruna Suriye halkının çıkarlarını tamamen göz ardı ederek ciddi tavizler mi vermeyi planlıyor?

Bu tür adımlar, ülkeyi yalnızca savaşı finanse eden ve yıkımı derinleştiren emperyalist bölgesel ve küresel güçlerle ittifakların devamı olarak görülebilir. Eğer bu güvenlik anlaşması uygulanırsa, hâlâ İsrail işgali altındaki Suriye Golanı’nda ve 8 Aralık’tan sonraki Dara vilayetindeki son İsrail ilerlemeleri altında ezilen Suriye halkı açısından tam bir ihanet anlamına gelecektir.

Görüşmelere yakın kaynaklara göre, Suriye ile İsrail arasında güvenlik anlaşmasına varma çabaları, İsrail’in Suriye’nin güneyindeki Süveyda vilayetine “insani koridor” açma talebi nedeniyle son anda tıkanıp kaldı. Suriye ve İsrail, ABD arabuluculuğunda Bakü, Paris ve Londra’da aylardır süren görüşmelerin ardından genel hatlar üzerinde anlaşmaya yaklaşmıştı; bu görüşmeler, BM Genel Kurulu’nun toplanmasından hemen önce hız kazanmıştı. Anlaşmanın amacı, Temmuz ayında binlerce Dürzinin ölümüne yol açan mezhepsel şiddet olaylarının yaşandığı Süveyda vilayetini de kapsayan bir “askerden arındırılmış bölge” kurmaktır. İsrail’in “Dürzileri savunduğu” yönündeki propagandanın ötesinde, Siyonist devletin asıl hedefi Suriye’nin güneyini kendi hedefleri ve çıkarları doğrultusunda “askerden arındırılmış bölgeye” dönüştürmektir.

SDG ile 10 Mart Anlaşması: hükümetin oyalama politikası

10 Mart 2025’te geçici Suriye hükümeti ile SDG (Suriye Demokratik Güçleri) arasında imzalanan anlaşma hâlâ uygulanmadı. Bu durum, iktidarın yerel taraflar karşısında bile taahhütlerine sadık kalmaktaki zafiyetini açıkça göstermektedir. Bu oyalama, rejimin Kuzey ve Doğu Suriye’deki çatışmayı sona erdirmeye yönünde gerçek bir iradede yoksun olduğunu ortaya koymaktadır. Hükümet ciddi müzakere yürütmek, politik çözümler üretmek yerine askeri güç kullanarak amaçlarına ulaşmaya çalışıyor.

Öte yandan SDG, Süveyda'daki kan gölünden yararlanarak taleplerini yükseltme ve gelecekteki müzakere masalarında daha güçlü bir konuma gelme fırsatı buldu. Nitekim şu anda Şam yönetimiyle yapılan görüşmelerde SDG güçlerinin ordu ve polis içine entegrasyonu gündemdedir; bu temas, Halep'teki Şeyh Maksud mahallesinde saatler süren çatışmaların ardından ABD Suriye özel temsilcisi Tom Barrack'ın açık talebiyle gerçekleşmiştir. Mevcut tablo, 10 Mart'ta Mazlum Abdi ile Şara arasında yapılan anlaşmanın, Fırat'ın doğusundaki Kürt, Arap, Süryani ve diğer tüm bileşenlerin temel siyasal ve toplumsal sorunlarını yansıtmadığının açık bir kanıtıdır.

Peki Kürtlere kendi kaderini tayin hakkını kim garanti edecek? Gerçekten de tüm bu karmaşık sorunların çözümü için "adem-i merkezîyetçilik" yeterli mi? Yoksa, Suriye'deki tüm toplulukların ve siyasi partilerin demokratik bir çerçeve içinde temsil edilmesi mi bu anlaşmanın eksik halkası? Ve nihayet, SDG veya Şam hükümeti emekçi yoksul halkta yana adil ekonomik politikalar uygulayabilecek durumda mı? Buradan çıkan sonuç açıktır: Kurtuluşun yolu, tüm halkların haklarını gözeten, eşitlik, özgürlük ve toplumsal adaleti sağlayan bir siyasal sistemin inşasından geçmektedir.

Seçim tiyatrosu: siyasi baskı ve halk iradesinin gaspı

Bu karmaşık siyasi tablo içinde, Suriye'de yakın zamanda yapılan parlamento seçimleri Şara yönetiminin dışlayıcı zihniyetinin çarpıcı bir örneği olmuştur. Bu seçimler, halkın gerçek temsilcilerini özgürce seçmesine olanak tanımayan, iktidarın otoritesini teyit eden bir siyasi tiyatrodan ibarettir.

Milletvekilleri halk tarafından değil, iktidarcı belirlenen bir seçici kurul tarafından atanmakta; sandalyelerin üçte ikisi bu kurul tarafından, geri kalan üçte biri ise doğrudan Şara tarafından belirlenmektedir.

Seçimlerden hemen önce Kuneytra vilayetinde Halk

Meclisi seçici kurulundan peş peşe istifalar yaşandı. Vilayet sakinleri, "iradelerinin çalındığını" ve "devrimcilerin dışlandığını" öne sürerek Yüksek Seçim Komitesi'ni protesto etti. Yedi üye görevlerinden ayrılarak, makam peşinde olmadıklarını, fakat "komploya, dışlamaya ve devrim sembollerine karşı açık önyargıya" itiraz ettiklerini açıkladılar.

Bu göstermelik seçimlerle Şara hükümeti, siyasal özgürlükleri tırpanlamaya ve iktidarı tekelleştirmeye dönük çabalarına devam etmektedir. Ülkedeki her türlü demokratik veya siyasal değişim girişimi bastırılmakta; seçimler yalnızca iktidarın siyasal denetimini genişletme aracı işlevi görmektedir. Ancak aynı zamanda bu seçimler, halkına hiçbir ciddi çözüm sunamayan bu yönetimin başarısızlığını da gözler önüne sermektedir.

Süveyda'daki abluka derhal son bulmalıdır!

Süveyda meselesine çözüm bulmak için uluslararası ve bölgesel düzeyde çeşitli görüşmeler gerçekleşti. Ürdün arabuluculuğunda Dışişleri Bakanı Şeybani'nin Tom Barrack ile yaptığı görüşmenin ardından bir yol haritası açıklandı. Bununla birlikte, bütün bu görüşmeler ve açıklamalar krizin temelinde geçici hükümetin dışlayıcı, anti-demokratik politikaları olduğunu örtme işlevi görüyordu.

Süveyda'da yaşanan kriz tamamen siyasidir: iktidar kendisini "geçici" değil "istikrarlı" bir yönetim olarak görmekte, devleti kendi mülkü saymakta ve vizyonunu tüm Suriyelilere dayatmaktadır. Heyet Tahrir el-Şam'ın hegemonyasını reddeden herkesin payına ise marjinalleşme, dışlanma ve nihayet katliam düşmektedir.

Öte yandan bu süreçte Süveyda'nın en önemli politik figürüne dönüşen Şeyh Hikmet el-Hicrî, Şam hükümetiyle herhangi bir anlaşmayı kesin bir dille reddetti; uluslararası müdahale, insani koridor ve hatta ayrılık talebinde bulundu. Ancak Dürzi topluluğun çeşitli kesimleri ve önderleri bu öneriye katılmadı.

Bu süreçte, Hicrî eski rejim subaylarının da dahil olduğu bir “askeri konsey” kurdu; bu adımla vilayet halkını tek bir bayrak altında birleştirmeyi ve kendisini bölgenin tek lideri olarak konumlandırmayı hedefliyor. Ayrıca, Şam yönetimine karşı SDG ile ittifak kurduğunu açıkladı. Son konuşmasında ise, yüzyıllardır “Cebel el-Arab” olarak bilinen bölge için “Cebel Başan” adını kullandı. “Başan” kelimesi, Tevrat ve kutsal kitaplarda geçen eski krallıklardan birine atıfta bulunur. Hicrî’nin bu isimlendirmeye hem hükümete hem dış dünyaya hangi mesajı vermek istediği sorusu önemlidir. Ancak asıl soru şudur: Bu siyasi proje gerçekten Süveyda halkının desteğine sahip mi?

Son günlerde vilayet içinden karşı sesler yükselmeye başladı. Dürzî dinî liderlerinden oluşan bir grup, yayımladıkları ortak bildiride “Cebel Başan” adını reddettiklerini ve Arap kimliklerini koruduklarını açıkladı. Aynı zamanda Temmuz ayında işlenen katliamların esas sorumlusunun Şara hükümeti olduğunun altını çizdiler.

Bugüne dek Süveyda için siyasal bir çözüm yönünde yeni bir gelişme yaşanmadı; fakat acı gerçek şu ki vilayette iki haftadır un bulunmuyor ve halkın insani durumu günden güne kötüleşiyor. Bu da yaklaşan bir insani felakete işaret ediyor. Süveyda’dan gelen son bilgilere göre, hükümetin kontrol noktaları vilayete girişleri sıkı biçimde kısıtlayarak, her tür malzemenin içeri sokulmasını engelliyor.

Tek çözüm, kuşatmanın derhal ve koşulsuz olarak kaldırılması, Süveyda halkının demokratik haklarının güven-

ce altına alınmasıdır. Siyonist devlete karşı bölgede set çekilmesi, Dürziler ve Suriye halkının tüm bileşenlerinin siyasi sürece dahil edilmesiyle mümkün olabilir.

Dış güçlerin desteğine oynamak

Tüm bu gelişmeler ışığında, geçici başkan Şara liderliğindeki hükümetin iç krizleri çözme peşinde olmadığı, ülkenin kaderini dış güçlerin nüfuzuna rehin bıraktığı net biçimde görülmektedir.

ABD, Suudi Arabistan ve Türkiye gibi büyük güçlerle kurulan ilişkiler ve İsrail’le yapılan şüpheli güvenlik anlaşmaları, hükümetin meşruiyetini ve iktidarını halk değil, dış destek üzerinden sağlamaya çalıştığını açıkça göstermektedir. Bu da Suriye halkının süregiden baskı, yoksulluk ve yıkım döngüsünün bedelini ödemeye devam etmesi anlamına gelmektedir.

Dış güçlere bel bağlamak ve halkın taleplerine kulak tıkamak, Suriye’yi sürekli bir tükeniş hâline mahkûm etmek demektir. Suriye halkı, demokratik hak ve toplumsal adalet özlemlerini hiçe sayan bu yıkıcı politikaların bedelini ödemeye devam ediyor.

Halkın özgürlük ve onur taleplerini temsil etmeyen bu geçici hükümetten gerçek bir çözüm beklenemez. Esad rejimini devirmiş olan halkın acil sorunlarının çözümü ancak kendi seferberliği ve siyasi mücadelesiyle mümkündür. Bu bağlamda, emekçi halkın özörgütlenme organlarının geliştirilmesi ve öte yandan geçici hükümete alternatif gerçek bir sosyalist siyasi seçeneğin inşası, içinde bulunduğumuz dönemin acil gereklilikleri olmaya devam etmektedir.

Juan Carlos Giordano

Arjantin: Milei'nin zaferi, Peronizmin yenilgisi ve Sol Cephe'ye 900 bin oy

Arjantin'de 26 Ekim'de gerçekleşen seçimler bir yandan aşırı sağcı Milei hükümetinin şaşırtıcı zaferini, Peronist Fuerza Patria'nın açık bir yenilgisini ve valilerin oluşturduğu Provincias Unidas (Birleşik Eyaletler) ittifakının tam bir fiyasko olduğunu gösterdi. Öte yandan, iki ana gücün toplamda oyların yüzde 74'ünü (üçte ikiden fazlasını) aldığı bu kutuplaşmış ortamda, Sol Cephe-Birlik (Frente de Izquierda Unidad) öne çıktı. Ülke genelinde 900 bine yakın (tam olarak 897.063) oy alarak kilit bölgelerde önemli başarılar elde etti ve Ulusal Kongre'de üç sandalye kazandı. Bu gücü Milei'nin "elektrikli testeresine", valilere, IMF'ye, Donald Trump'a ve hazırlanan emek yasası reformuna karşı mücadele çağrısı yapmak için kullanacağız.

"Şaşırtıcı, beklenmedik." Medya, *La Libertad Avanza*'nın (Özgürlük Gelişimi-LLA) özellikle Buenos Aires eyaletindeki zaferini böyle yansıttı. Hatta Milei'nin kendisi bile bunu öngörmemişti: "Buenos Aires eyaletini kazanabileceğimiz kimin aklına gelirdi?" (Clarín, 28/10). Tüm bunlar, 1983'ten bu yana rekor düzeyde bir seçim katılım düşüklüğü zemininde gerçekleşti: 11.459.149 kişi sandığa gitmedi, 664.994 kişi boş oy kullandı ve 597.938 oy geçersiz sayıldı. Bu durum, halkın egemen sınıfların demokrasisine olan güvensizliğini ortaya koydu.

LLA ittifakı ve PRO oyların yüzde 40,65'ini (9.341.798 oy) kazandı. Her ne kadar bu oran 2023'te iki partinin toplamından 3.789.496 oy daha az olsa da, 16 eyalette zafer kazanmaya ve Kongre'nin her iki kanadında da yaklaşık üçte birlik bir temsil gücüne ulaşmaya yetti. Bu durum Milei'ye, olası bir azil girişimini engelleme veya vetolarını koruma imkânı taniyor.

Şimdi bu konumunu, işbirlikçi patron partileriyle anlaşarak; büyük sermayenin, emperyalizmin, Trump'ın ve IMF'nin talep ettiği yasalari- işçi düşmanı emek reformunu, büyük şirketler için vergi indirimlerini, daha sert ceza reformunu ve yaşlılara yönelik yeni bir emeklilik

saldırısını- geçirmek için kullanmaya çalışacak.

Trump'ın kurtarma operasyonu, kaos korkusu ve "utanç oyu"

Milei bu kadar kötü bir durumda olmasına rağmen neden kazandı? İşte milyon dolarlık soru bu.

Hükümet, 7 Eylül'de Buenos Aires'te yapılan eyalet seçimlerinde neredeyse 14 puan farkla ağır bir yenilgi almıştı; uyuşturucu bağlantılı adayı José Luis Espert'in çöküşüyle sarsılmıştı; Dışişleri Bakanı Werthein ve Adalet Bakanı Cúneo Libarona'nın (sonradan geri alınan) istifalarıyla sonuçlanan bir siyasi kriz yaşamıştı; Milei'nin kız kardeşi Karina'ya yönelik rüşvet skandalı patlamıştı; milyonlarca insan yoksulluk sınırındaki gelirleriyle çaresiz bir yaşam sürüyordu; işten çıkarmalar ve durgunluk toplumu vurmuştu. Peki o halde bu zaferin nedenleri nelerdi? Birkaç etken öne çıkıyor.

Hükümet, "geçmişe dönmek gerek" fikrini yerleştirmeyi başardı ve bu da, kendisinden önceki felaket niteliğindeki Peronist hükümette karşı süregelen doğal tepkiyle birleşti. O dönem ülke yüzde 42 yoksulluk ve yüzde 211 enflasyonla bırakılmıştı. Hükümetin sloganı "Ya Özgürlük İlerler" ya da Arjantin geriye gider"di. Ayrıca Milei yönetimi "elektrikli testere"yi (keskin kemer sıkma politikasını) göstermemeye özen gösterdi; hatta durumun kötü olduğunu kabul edip "ama yolun yarısında her şeyi çöpe atamayız" mesajı verdi.

Verdiği temel mesaj şuydu: "Ya bu ya da istikrarsızlık ve kaos." Bu mesaj, Donald Trump tarafından da desteklendi; Trump, "Arjantinliler ölmek istemiyorsa Milei'ye oy vermelidir" dedi. ABD, yalnızca iktidar partisinin kazanması halinde Arjantin'e "yardım etmeye" hazır olduğunu belirtti ve Milei için milyarlarca dolarlık bir kurtarma paketi uygulamaya koydu. Bu paket, hükümetin 26 Ekim'e kadar dolarda patlama yaşanmadan ve ekonominin tamamen çökmeden seçime ulaşmasını sağladı. Bizim de defalarca vurgula-

dığımız gibi, bu kurtarma operasyonu, yaşanan kritik durum karşısında bir cankurtaran simidi olarak görülse de, çalışan halk için değil, bankalar ve uluslararası tefeciler içindi.

Kimse 2001'deki gibi bir sosyal kriz istemiyor; bankaların küçük tasarruf sahiplerinin elindekini aldığı, toplumsal çöküşle sarsılan o dönem yeniden yaşansın istenmiyor. Hükümet, bu korkuyu da kışkırtarak kendi lehine kullandı. Örneğin, eylül ayında Buenos Aires eyalet seçimlerine katılmamış yoksul kesimlerin bir bölümü bu kez "daha büyük bir kaos"u önlemek için Milei'ye oy verdi ve Milei önceki seçimlere göre 850 bin oy daha kazandı. Bir siyasal analistin dediği gibi: "Seçmenler cüzdanlarına göre oy verdi ama bu, kişisel veya ailevi ekonomilerinin iyi olmasından dolayı değil; daha da kötüleşmesinden korktukları içindi."

Böylece anketlerde görünmeyen sessiz bir oy, bir "utanç oyu" ortaya çıktı: Milei'ye coşkusuz, gönülsüz bir destek. Ne yazık ki bu yanlış bir oydu; çünkü hükümet bu desteği işçi halkına karşı kendi "testere planını" uygulamak için kullanacak.

Son olarak, hükümetin yeniden toparlanmasının, yalanlarına devam etmesinin ve bu zaferi kazanmasının nedeni "halkın suçu" değildir. Asıl neden UCR (Radikal Yurttaş Birliği), Pichetto, valiler ve Peronizmin bir kısmı dahil olmak üzere burjuva muhalefetin Milei'ye verdiği açık destektir. Bu kesimler Milei'nin yasalarına ve kararnamelerine defalarca oy verdi. Özellikle de Peronist CGT sendikasının rolü belirleyiciydi: CGT, hükümetle bir anlaşma içinde; oysa hükümetin politikalarına karşı bir mücadele planının başını çekmesi gerekirdi.

Peronizmin yenilgisi kendi politikasının sonucu, Provincias Unidas ise tam bir fiyasko oldu

Fuerza Patria'nın temsil ettiği Peronizm ağır bir yenilgi aldı. 2023 seçimlerine kıyasla iki milyon oy kaybederek yüzde 31'de kaldı (7.268.611 oy). En stratejik bölgesi olan Buenos Aires eyaletinde de kaybetti. 7 Ey-

lül'de açık farkla kazandığı bu eyaleti yalnızca bir buçuk ay içinde yitirdi. 2027 başkanlık seçimlerinin doğal adayı olarak görülen Kicillof bu sonuçla ciddi bir darbe aldı. Pazar akşamı seçim merkezinde Máximo Kirchner'in yüzündeki şok ifadesi her şeyi anlatıyordu: Yenilen liste, annesi Cristina Fernández de Kirchner'in hazırladığı ve Buenos Aires listesinin başına 35 yaş altındaki seçmenlerin çoğunun tanımadığı Taiana'yı koyduğu listeden başkası değildi. Bu sözde "birlik listesi"; Massa, Grabois ve sendika bürokratlarını da kapsayan tüm Peronist kesimleri bir araya getiriyordu.

Seçimden sonra suçlamalar gecikmedi. Üstüne üstlük Cristina'nın yenilgiden sonra balkonda dans etmesi, kendi tabanı içinde büyük tepki yarattı. Quilmes'li Camporist² Mayra Mendoza fitili ilk ateşleyen oldu: "Cristina seçimleri bölmekte haklıydı." Karşı tarafta Kicillof'a yakın isimler hemen yanıt verdi: "Kazansaydık bu Cristina'nın listesi olacaktı; kaybettik diye şimdi suç Axel'in mi?" Önceden var olan kriz, bu yenilgiyle birlikte daha da derinleşti.

Bazıları kaybı şu nedenlerle açıklamaya çalıştı: eylülde Peronizme daha yakın yabancı seçmenlerin oy kullanmış olması, belediye başkanlarının 7 Eylül'de kendi koltukları için mücadele ederken şimdi aynı motivasyonu göstermemesi vb. Ancak gizleyemedikleri gerçek şu ki, Mile-

i'nin aşırı sağ, eyaleti ellerinden aldı ve bunun bir açıklaması olmalı.

Sosyal medyada Peronist kesimler, 2023'te olduğu gibi yine aynı bahaneyeye sığındı: "Suç, onu (Milei'yi) seçen halkta." Bu argüman, son iki yılda Milei'nin önünü açan kendi teslimiyetlerini örtbas etme biçimi. Oysa gerçek şu: Peronizm, Alberto Fernández ve Cristina Kirchner döneminde ülkeyi yönetirken tam bir felaketti ve bu, Milei'nin aşırı sağının yükselmesine zemin hazırladı. Şimdi Milei'nin Buenos Aires'te kazanmasının nedeni de Kicillof'un söylediği gibi eyaletin "Milei'nin kemer sıkmasından etkilenmemesi" değil. Çünkü orada da yoksulluk, açlık, eğitim ve kamusal sağlıkta sefalet ücretleri hâkim. Peronizmin son iki yıldaki politikası "Milei yıpransın, biz de seçimlerde bundan faydalanalım" anlayışıydı. Bunun sonucu şudur: Peronist CGT sendikası hâlâ hükümetle uzlaşma içindedir; Garrahan Hastanesi işçileri, emekliler, işten çıkarılanlar gibi kahramanca mücadeleler karşısında sessiz kalmış, yüzde 1'lik toplu sözleşmelere imza atmıştır. Yani en azından Milei'nin "testeresine" bir sınır çekmek için dahi hiçbir şey yapmamıştır. Peronizmin yenilgisinin arka planı budur: Kendi toplumsal tabanında derin bir hayal kırıklığı yarattı ve bu tabanın bir kısmı Sol Cephe-Birlik'e (FIT-U) oy verdi.

Aynı şey *Provincias Unidas* ittifakının büyük yenilgisi için de geçerlidir.

Córdoba (Llaryora), Santa Fe (Pul-laro), Chubut (Nacho Torres), Jujuy (Sadir) ve Corrientes (Valdez) valilerinin desteklediği bu liste tam bir başarısızlık oldu. Yalnızca Valdez kıl payı kazandı, geri kalan hepsi kaybetti. Buenos Aires, CABA, Mendoza, San Luis, Tierra del Fuego eyaletlerinde Sol Cephe'nin gerisinde kaldılar ve 9 bölgede hiç aday göstermediler. En çarpıcı örnek, "büyük kazanan" olacağı öngörülen Córdoba'daki Schiaretto oldu; ancak o, tanınmayan bir Milei yanlısı -Gonzalo Roca adlı biri- karşısında yüzde 42 oy alarak, 14 puan farkla kaybetti. Sebep mi? Çünkü Milei'nin politikalarına ortak olmuşlar ve kendi eyaletlerinde de aynı kemer sıkma politikalarını uygulamışlardı.

Sol Cephe'nin 900 bin oyu, emekçi halkın ihtiyaç duyduğu köklü değişimler için tek işçi ve sosyalist alternatif olduğu gerçeğini pekiştiriyor

Sol Cephe-Birlik ulusal düzeyde büyük bir seçim başarısı elde etti: 900 bin oy (yüzde 3,7) aldı. Yani 2023'e göre 111 bin oy artışı elde etti. Sol Cephe-Birlik, Buenos Aires Eyaletinde yüzde 5,04 (438.747 oy) oranıyla iki milletvekilliği kazandı. Bu koltuklara 10 Aralık'ta Nicolás del Caño (PTS) ve Romina del Plá (PO) oturacak; daha sonra, rotasyon mekanizması gereği, Sosyalist Sol (*Izquierda Socialista*) adına bu koltukları biz devralacağız. Bu kapsamda demiryolu işçisi temsilcimiz

Mónica Schlotthauer de 10 Aralık'ta Buenos Aires eyalet meclisinde milletvekili olarak göreve başlayacak. Ayrıca CABA'da (Buenos Aires Özerk Şehri) yüzde 9,11 (148.438 oy) ile bir sandalye daha kazandı; bu göreve de Myriam Bregman (PTS) başlayacak ve daha sonra Sosyalist Sol'dan Mercedes de Mendieta (halen ulusal milletvekili) ile dönüşümlü olarak görev yapacak.

Sol Cephe-Birlik, eyaletler arasındaki doğal farklılıklara rağmen, bazı bölgelerde dikkat çekici oranlara ulaştı: Jujuy'da yüzde 9,85, Chubut'ta yüzde 5,13, Santa Cruz'da yüzde 4,86, Neuquén'de yüzde 4,51, San

Gelecekteki saldırılara karşı hazırlık zamanı

Milei'nin seçim zaferinin ardından önünde büyük bir sınav duruyor. "Testere" planını ilerletmek, işçi sınıfına ve halkın farklı kesimlerine yönelik yeni saldırılar başlatmak zorunda. Fakat Milei de biliyor ki, bu saldırılara karşı emekçi halk direnmeye devam edecek. Nitekim aşırı sağcı hükümetinin son iki yılı, bu direnişin çok sayıda örneğiyle dolu. Emekliler, Garrahan Hastanesi çalışanları, engelli bireyler, üniversiteler, öğretmenler, sağlık emekçileri, şoförler, Tierra del Fuego'daki metal işçileri, kadın ve lgbti+ hareketi, kültürel ha-

şünen hükümetler her zaman sorun yaşamıştır. Birçok kişi, 2017'de Macri'nin seçim zaferini ve hemen ardından gelen yenilgisini hatırlatıyor; çünkü Macri, tepkiyle karşılanan emeklilik reformunu dayatmaya kalkışmıştı.

Sol Cephe-Birlik olarak aldığımız güçlü desteğe dayanarak şimdi işyerlerinde, okullarda ve mahallelerde örgütlenme zamanı. Hedefimiz Milei'nin testeresiyle, valilerle, IMF ve Donald Trump'la hesaplaşmak; emek yasası reformuna "hayır" demek; maaşların ve emekli gelirlerinin acilen artırılması için mücadele etmek; paranın IMF'ye değil halkın ih-

Luis'te yüzde 3,49, Mendoza'da yüzde 3,44, Tierra del Fuego'da yüzde 3,24. Ayrıca başkent çevresindeki işçi banliyölerinde de önemli sonuçlar elde etti. Bu şekilde Sol Cephe; işçi sınıfı hareketinden, öğrenci hareketinden, kadın ve lgbti+ mücadelesinden, gençlikten, sanatçılarından, kültür ve çevre direnişlerinden gelen geniş ve değerli bir seçmen kesiminin desteğini kazandı. Bu başarı, Sol Cephe'nin kimliğini daha da belirginleştirdi: Milei'nin "testere" politikalarına, valilere ve IMF'ye karşı tutarlı bir mücadele yürütmesi; her toplumsal direnişte yer alması; İsrail'in soykırımına karşı Filistin davasını kararlılıkla savunması ve Milei'nin ABD emperyalizmi, Donald Trump ve IMF ile yaptığı sömürgeci anlaşmalara karşı çıkması sayesinde büyük bir saygınlık kazandı.

reketter ve daha pek çoğu hep bu mücadelenin ön saflarında yer aldı. Emekçi halkımız, CGT'nin ihanet içindeki rolüne rağmen, mücadeleyi hiç bırakmadı ve Milei'nin umduğu gibi yenilmedi. Hatta CGT'yi üç güçlü genel greve zorlamayı başardı.

Milei'nin zaferi; maaşların daha da düşürülmesi, işten çıkarmaların ve baskının artması için "açık çek" anlamına gelmiyor. Bu yüzden Milei kazansa da, ertesi gün ne sokaklarda ne de işyerlerinde bir sevinç havası vardı. Sadece borsalarda, IMF'de ve büyük sermaye çevrelerinde bir "kutlama" görüldü ya da İtalya'daki aşırı sağcı Meloni ve soykırımcı Netanyahu gibi isimlerden tebrikler geldi.

Bu tür zaferlerin kendilerine daha fazla saldırı yetkisi verdiğini dü-

tiyaçlarına harcanmasını sağlamak. Bunun için CGT'yi teşhir ediyoruz, hükümetle yaptığı anlaşmayı bozmasını ve mücadele eylemleri çağırısı yapmasını talep ediyoruz. Aynı zamanda, sendikal ve toplumsal alanlardaki yeni mücadeleciler liderleri güçlendirerek bu direnişi büyütme ve Sol Cephe-Birlik'i, hükümete ve Peronizme karşı emekçi halkın çıkarlarını savunan tek siyasi alternatif olarak sağlamlaştırmaya devam edeceğiz.

1 Milei'nin koalisyonu La Libertad Avanza ismine gönderme yapıyor.

2 Sol Peronist La Campora adlı örgüte referans veriliyor.

Mónica Schlotthauer

Sol Cephe'den önemli seçim başarısı: Mónica Schlotthauer milletvekili seçildi

Sol Cephe-Birlik (FIT-U), Buenos Aires eyaleti genelinde yüzde 4,37 oy oranına ulaşarak, özellikle yoksul ve emekçi nüfusun yoğun olduğu banliyölerde çarpıcı bir performans sergiledi. Eyaletin işçi ve emekçi nüfusunun en yoğun olduğu Üçüncü Seçim Bölgesi'nde oy oranını yüzde 5,71'e taşıyan birlik, parlamentoda iki sandalye kazandı: Nicolás del Caño (PTS) ve Mónica Schlotthauer (Sosyalist Sol).

Javier Milei'nin aşırı sağcı hükümetine yönelik büyük toplumsal tepki, sandıkta FIT-U oylarının artışıyla somutlaştı. İşçi ve emekçilerin en yoğun olduğu ilçelerde FIT-U'nun oy oranları belirgin şekilde arttı: La Matanza (yüzde 7,49), Merlo (yüzde 6,61), Quilmes (yüzde 6,28), Florencio Varela (yüzde 6), Almirante Brown (yüzde 5,78) ve Morón (yüzde 5,77) bunların başında geliyor.

Sosyalist Sol'un ulusal liderlerinden Mónica Schlotthauer, FIT-U listelerinden üçüncü kez ulusal milletvekili seçildi. Schlotthauer aynı zamanda, Sosyalist Sol lideri Rubén "Pollo" Sobrero'nun başkanlığını yürüttüğü Demiryolu Sendikası Batı Şubesi delege heyetinde yer alıyor.

La Matanza bölgesinin en yoğun işçi nüfusuna sahip semtlerinden Isidro Casanova'da yaşayan Schlotthauer, akımımız içinde köklü bir geçmişe sahip. Politik mücadeleye son askeri diktatörlük döneminde başlayan Schlotthauer, 80'li yıllarda sağlık sendikasında bürokrasi karşıtı bir delege olarak görev yaptı.

2015-2017 yılları arasında Buenos Aires Eyalet Meclisi'nde; 2019, 2021 ve 2024 yıllarında ise Ulusal Meclis'te milletvekilliği yaptı. Görev süresi boyunca yalnızca bir demiryolu işçisinin maaşına denk bir ücret alan ve kalan tutarı mücadele fonlarına ve parti inşasına bağışlayan Schlotthauer, her görev bitiminde istasyondaki temizlik işine geri döndü.

Bu tutumu, uluslararası basın da dahil olmak üzere medyada geniş yankı uyandırdı.

Mónica aynı zamanda sosyalist feminist örgütlenme Isadora'nın da liderlerinden biri. Yasal, güvenli ve ücretsiz kürtaj yasa tasarısının ilk imzacıları arasındaydı. İşyerinde eşitlik adına kazanımlar elde eden demiryolu işçisi kadınların grubu *Mujer Bonita es la que Lucha* ve sektörde kadına yönelik şiddetle mücadele eden *La Casa que Abraza*'nın öncülerinden biri olarak, feminist mücadeleyi işçi hareketinin kalbine taşıyan önemli bir isim oldu.

Milletvekilliği boyunca meclise sunduğu yasa tasarıları arasında demiryolu sisteminin yeniden kamulaştırılması, yağmacı mega madenciliğin yasaklanması, IMF ile bağların koparılıp dış borç ödemelerinin reddedilmesi ve bu kaynakla beş yüz bin sosyal konutun inşa edilmesi öne çıkmaktadır. Ücretsiz ve kaliteli bir kamusal sağlık sistemi kurulması ve ulaşım sektöründe translar için istihdam kotası getirilmesi de yasa teklifleri arasında yer almıştır.

Son döneminde; kripto para dolandırıcılığı (\$LIBRA) iddiaları nedeniyle Devlet Başkanı Milei hakkında azil süreci (siyasi yargılama) başlatılmasını talep etmesi, Garrahan Hastanesi'ndeki bütçe kesintileri nedeniyle Sağlık Bakanı'nın mecliste sorgulanmasını istemesi ve hükümetin kemer sıkma politikalarına karşı işçi sınıfından yana alternatif bir ekonomik plan sunmasıyla öne çıktı.

Onun meclisteki varlığı, işçi ve emekçi mücadelelerinin sesi olurken, işçi sınıfının köklü sosyalist programını temsil ediyor. Bu bağlamda elde edilen sonuçlar, FIT-U'ya, Milei'nin aşırı sağcı hükümetine karşı hem meclis sıralarında hem de sokaklarda mücadeleyi sürdürme sorumluluğu yüklüyor.

José Castillo

Mercedes Petit ile Zezé, Moreno ve Morenist Troçkizm üzerine

İşçilerin Uluslararası Birliği-Dördüncü Enternasyonal'in (İUB-DE/UIT-CI) Brezilya seksiyonu Sosyalist İşçi Akımı'nın (CST), Arjantin seksiyonu Sosyalist Sol (IS) ve İUB-DE önderlerinden Mercedes Petit ile gerçekleştirdiği söyleşiyi okurlarımızla paylaşıyoruz. Petit, söyleşide 24 Mart 2025'te, 80. yaşına az bir süre kala hayatını kaybeden ve Brezilya'daki Morenist Troçkist hareketin kurucularından biri olan Zezé, yani María José Lourenço da Silva ile arasındaki politik ilişkiye dair önemli bir anlatı yer alıyor. Söyleşide ayrıca Morenizmin politik yönelişi ve Nahuel Moreno'nun mirasının güncelliği üzerine süren tartışmalara da değiniliyor.

São Paulo'daki CSP-Conlutas genel merkezinde Zezé'nin onuruna düzenlenen ortak etkinlik, Brezilya'daki parti inşasının Punto de Partida (Başlangıç Noktası) dönemi, Liga Operaria (İşçi Birliği) ve Convergencia Socialista (CS) süreçlerinde birlikte mücadele etmiş eski kuşak devrimcileri bir araya getirdi. Bu inşa süreci, uluslararası düzeyde, henüz 1980'lerin başında UİB-DE/LIT-CI (Uluslararası İşçi Birliği-Dördüncü Enternasyonal) kurulmadan önceki FLT (Leninist Troçkist Fraksiyon) ve Bolşevik Fraksiyon dönemlerinde başlamıştı.

Mercedes Petit, IS ve İUB-DE'nin ön-

derlerinden biri olarak, bu etkinliğin uluslararası konuşmacılarından biriydi. Nahuel Moreno'nun kurduğu gelenekte her zaman yer alan Petit, Troçkist harekette uzun bir mücadele geçmişine sahip.

Brezilya'daki CST, bu vesileyle onunla bir söyleşi gerçekleştirdi. Petit ile yapılan bu söyleşi Morenist Troçkizmin zengin deneyimini yakından tanıma fırsatı sunuyor. Aynı zamanda Morenist hareketin çalışmalarının güncelliğini ve bugün Troçkist olmanın ne anlama geldiğini tartışmak için de değerli bir zemin sağlıyor.

Zezé ile nasıl tanıştınız?

Yarım yüzyıldan da uzun bir zaman önceydi! Zezé, Brezilya'daki askeri diktatörlüğün baskılarından dolayı, Salvador Allende'nin ve Halk Birliği'nin (Unidad Popular) iktidarda olduğu Şili'ye sürgüne gitmişti. Orada başka yoldaşlarla birlikte, Troçkizme katılan ve Nahuel Moreno'nun akımıyla temas kuran Punto de Partida adlı küçük bir grup kurmuşlardı. Onunla ne zaman tanıştığımı hatırlamam kolay çünkü Zezé, 1973'te Pinochet'nin soykırımcı darbesinin zaferinden sonra Buenos Aires'e gelmişti. O dönemde, 24 Kasım So-kağı'nda bir buluşma yerimiz vardı; orada, hem PST'nin (Emekçilerin Sosyalist Partisi, Arjantin) hem de

uluslararası akımımızın önderleri Nahuel Moreno ile buluşurdu. Zezé ve ben aşağı yukarı aynı yaştaydık.

Daha sonra Zezé bir süreliğine Brezilya'ya geri döndü, çünkü 1974'te São Paulo'da İşçi Birliği'ni (Liga Operaria) kurmaya karar vermişlerdi. Mart 1976'da Arjantin'de darbe oldu ve o yılın haziran-temmuz aylarında, Moreno ve diğer yoldaşlarla birlikte sürgün olarak Bogotá, Kolombiya'ya gitmeye başladık. Zezé de 1977 ya da 1978'de bize katıldı, tam olarak hatırlamıyorum. Bu onun, uluslararası Morenist hareketinin önderliğine katıldığı dönemdi; birlikte geçirdiğimiz çok güzel mücadele yıllarıydı.

Ve orada Zezé, hayat arkadaşı olacak kişiyle, yani bir zamanlar hapse atılmış, ardından sürgüne gitmiş ve Bogotá'ya yerleşmiş olan PST militanı Jorgito Sprovieri ile tanıştı.

Konuşmanızda, Zezé Kolombiya'da sürgündeyken birlikte yürüttüğünüz faaliyetlerden bahsettiniz. Moreno önderliğindeki Troçkist hareketin o dönemine dair bize daha fazla bilgi verebilir misiniz?

O zamana kadar, 1976'da Bolşevik Eğilim'i, ardından 1978'de Bolşevik Fraksiyon'u kurmuştuk. Dördüncü Enternasyonal'in (Birleşik Sekreterlik) içinde, Mandelizmin ve ABD'deki

SWP'nin (Sosyalist İşçi Partisi) oportünist çoğunluk kanadına karşı mücadeleye ediyorduk. Fikir ayrılıkları ve tartışmalar gittikçe keskinleşiyordu. 1979 Temmuz-Ağustos'unda, 10. Dünya Kongresi'nin hemen öncesinde bir ayrılık yaşandı.

O sırada Nikaragua'da, Sandinista Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin (FSLN) gerilla ordusunun önderlik ettiği Somoza diktatörlüğüne karşı halk seferberliği büyüyordu. Bogotá'dan, Kolombiya PST'sinin ve tüm Bolşevik Fraksiyon'un desteğiyle Moreno, silahlı mücadeleye katılmamız için Simón Bolívar Tugayı'nı kurmamızı teşvik etti. Bu tugay, FSLN ile birlikte güney cephesinde, Kosta Rika sınırından başlayarak savaşa katıldı. Ayrıca, Atlantik kıyısındaki Bluefields kentinde bağımsız bir operasyon da yürütüldü ve bu şehir Simón Bolívar Tugayı'nın bir birliği tarafından kuruldu.

19 Temmuz'da Somoza kaçtı ve diktatörlük devrildi. FSLN, Somoza karşıtı burjuvaziden Violeta Chamorro ve Alfonso Robelo ile birlikte bir hükümet kurdu. Mandel kanadı ve SWP (ki bunlar uzun süren diktatörlük karşıtı mücadeleye hiç katılmamışlardı), bu burjuva hükümeti destekledi. Öte yandan, Fidel Castro bizzat 26 Temmuz'da Sandinista önderliğine burjuvaziyle ittifakı sürdürmelerini, devrimi derinleştirmemelerini ve kamulaştırma yapmamalarını, bunun yerine kapitalist ekonomiyi ve silahlı kuvvetleri yeniden inşa etmelerini tavsiye etti.

Ağustos ayında Sandinista hükümeti tugay üyelerini tutukladı ve Panama'ya sürdü. Bunun ardından bir ayrılık yaşandı, çünkü SWP ve Mandelci eğilimler, Simón Bolívar Tugayı'na yönelik baskıları desteklediler. Bu, Troçkist çevrelerdeki süregelen fikir ayrılıklarında bir dönüm noktasıydı, çünkü artık ilkesel konular ihlal ediliyordu: örneğin, bir burjuva hükümetin baskısına karşı kendimizi savunma hakkı. Bu olay bizi, Birleşik Sekreterlik'in Dördüncü Enternasyonal'iyle yolları ayırmaya götürdü.

Bu kopuş süreci aynı zamanda bizi, Fransız Troçkizminin önemli bir eğilimi olan Lambertizm ve başka ülkelerdeki örgütlerle yakınlaşma sürecine soktu. Zezé ile birlikte, Aralık 1980'de Paris'te Dördüncü Enternasyonal-Uluslararası Komite'nin (CI-CI) kuruluşu ve birleşme toplan-

Maria José Lourenço da Silva (Zezé)

tilarına katıldık. Ne yazık ki bu birleşme süreci, Lambert ve ekibinin, sosyal demokrat Mitterrand'ın sınıf uzlaşmacı "halk cephesi" hükümetine teslim olması ile başarısız oldu. Biz de Bogotá'ya döndük ve Ocak 1982'de UİB-DE'yi kurduk.

1974'te Brezilya'da kurulan Morenist Troçkist örgüt için Enternasyonal'in önemi nedir? Ve sonrasında *Convergencia Socialista* (CS) için?

Enternasyonal örgütün varlık nedeni, her ülkede Troçkist partilerin gelişimini ilerletmektir. Bu, sıradan bir laf ya da bir ritüel söz değil; aksine Morenizm içinde her zaman bu şekilde hareket ettik. Çünkü bizler, ne kadar küçük olursa olsun bir Enternasyonal olmadan devrimci bir parti inşa etme görevinde başarı sağ-

lanamayacağı inancıyla şekillendik ve eğitildik.

Enternasyonal önderlik ise bu gelişimi yalnızca teorik ve politik üretimle, dergiyle, uluslararası belgelerle değil seyahatlerle, toplantılarla, sürekli temasla birlikte takip ederek beslenir ve olgunlaşır. İşte bu yüzden, Zezé ile birlikte, Bogotá'da akımın önderleriyle pek çok toplantı ve görüşme gerçekleştirdik. Ben de gençken çok seyahat ettim. Bu, tüm Morenist gruplar için ve Enternasyonal önderliği için öteden beri geçerli olan genel bir ilkedir.

Ayrıca Moreno'nun Zezé'ye duyduğu özel sevgi ve kişisel dostluk ilişkisinin de ötesinde, size iki şey söyleyebilirim: Birincisi, Brezilya'da Troçkist bir parti inşa etme girişimini desteklemek, diktatörlük koşullarında bunu

Nahuel Moreno

kararlılık ve cesaretle üstlenen bir grup yoldaşla birlikte hareket etmek anlamına geliyordu. İşçi Birliği (*Liga Operária*) ve ardından gelen *Convergencia Socialista* (CS) bu çabanın ürünüdür. Brezilya'da sadece 1960'larda (darbe 1964'te oldu) değil, 1970'lerin başında da baskı çok ağırdı. Zayıflamanın ilk işaretleri ancak 1970'lerin ortalarından itibaren görülmeye başladı.

İkincisi, genç ve dinamik Brezilya işçi sınıfına verdiğimiz önemden dolayıydı. Moreno her zaman şunu söylerdi: "Keşke Brezilya'nın São Paulo, ABC ya da Belo Horizonte bölgelerinde örgütlü ve Arjantin'deki gibi bir deneyime ve geçmişe sahip bir partimiz olsaydı." Brezilya'nın yeni işçi sınıfının o canlılığı, 1978-79'da başlayan grev dalgasıyla, fabrika işgalleriyle ve PT'nin (İşçi Partisi) kuruluşuna yol açan tüm devrimci süreçle birlikte kendini güçlü bir şekilde göstermeye başladı. CS, 1979'da Lins'teki o tarihi kongrede verdiği önergeyle, bu sürecin en başından itibaren PT'nin kuruluşunda yer aldı.¹

Ardından, "pelego" (işbirlikçi sendika bürokrati) yöneticileri süpüren yeni mücadeleci sendikaların öne çıktığı süreçte, CUT'un (Birleşik İşçi Merkezi) kuruluşunda ve kitlelere ulaşmasında da yer aldı. Bu da Troçkistlerin São José dos Campos'ta, Minas Gerais'teki Belo Horizonte/Contagem bölgelerinde ve bizzat CUT'un önderliğinde önemli roller üstlenebilmesini sağladı.

Yaşça büyük bir yoldaşımız bize 1978'deki uluslararası kampanya² sırasında yaşanan gözettiler dönemindeki faaliyetlerinden bahsetmişti. Moreno'nun Arjantin diktatörlüğü tarafından öldürülme tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı doğru mu? Bu konuda bize bir şeyler söyleyebilir misiniz?

Kesinlikle doğru. Bu tehlike çok gerçektir. Moreno, Mart 1976'dan önce bile AAA³ tarafından "mahkûm" edilenler listesinde yer alıyordu. PST, 1975'ten itibaren katı gizlilik kuralları altında faaliyet gösteriyordu ve özellikle Moreno'nun hareketleri oldukça kısıtlıydı. 1978'de Bogotá'dan São

Paulo'ya seyahat ettiğinde, CS liderliğinin büyük bir kısmı, Arjantin liderliğinden Ritita ve Portekiz partisinin bir üyesiyle birlikte tutuklandı. Tutuklananlar arasında, yakın zamanda hayatını kaybeden sevgili yoldaşımız Zezoka da vardı. Eğer Moreno Buenos Aires'e sınır dışı edilseydi, hayatı büyük bir tehlike altına girerdi çünkü iktidarda soykırımcı askeri cunta bulunuyordu. Kaçırımlar ve kayıplar her gün yaşanan olaylardı. Biz güçlü bir uluslararası kampanya yürüttük ve onları Kolombiya'ya "sınır dışı ettirmeyi" başardık. Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği, São Paulo'daki Kolombiya Konsolosluğu'na güvenli bir şekilde ulaşana kadar onlara eşlik etti. Sonra Bogotá'ya döndüler.

1985'te, CS liderliği ve özellikle 1978'de hapsedilen yoldaş Ze Cretton, Moreno'nun 1978'deki sınır dışı edilmesinden sonra ülkeye tekrar giriş yasağının kaldırılması için polis ve hükümet görüşmelerine önemli çaba harcadı. O dönemde São Paulo'da yaşıyordum ve Zezé ve Jorge ile Moreno'yu yeniden São Paulo'da karşılamamın büyük sevincini yaşadık.

Konuşmanızda Brezilya'daki faaliyetlerinizden de bahsettiniz. Bu dönem hakkında bir şeyler söyleyebilir misiniz? Askeri diktatörlük hâlâ iktidarda mıydı?

CS'nin gizli faaliyet yürüttüğü dönemde Bogotá'dan birkaç kez seyahat ettim. Örneğin 1981 başlarında, CS liderliği ve kadrolarıyla birlikte CI-CI Tezleri'ni⁴ okumak ve tartışmak için bir eğitim düzenledik. Katılım ve coşku çok yüksekti. Kısa süre sonra bu birlik dağıldı ama CS ve o dönemdeki tüm UİB-DE bunun üstesinden gelmeyi bildi ve ilerlemeye devam ettik. Lambertist grup ise bu ayrımadan sonra zayıfladı.

Zeze ve Jorge, yanlış hatırlamıyorsam 1980 veya 1981'de Brezilya'ya geri döndü. Mücadelelerin yükselişiyle birlikte, yeni sendikal hareket içinde önemli kazanımlar elde etmeye başladık. Bu nedenle 1984'ten 1985 sonuna kadar partinin inşasına eşlik etmek ve işçi hareketinin yeniden örgütlenmesi sürecinde kampanya yürütmek için São Paulo'ya gitmem gerekti. CUT'un (Birleşik İşçi Merkezi) kitleselleşmesi ve başlangıçta öncü işçilerin partisi olarak doğup zamanla kitle desteği kazanan PT'nin (İşçi Partisi) kuruluşunun

ilk adımları yaşıyordu. Grevdeki işçiler toplantılarını futbol sahalarında yapıyordu.

Brezilya'da Moreno ile yaptığınız toplantılardan da bahsettiniz. Bunlar önderlik ekiplerinin inşasına dair tartışmalardı. Morenist Troçkist bir partide ekip kurmanın önemi nedir?

Lenin'in ve Bolşeviklerin deneyimlerinden bize miras kalan parti anlayışında, militanlar "hücre" veya "ekip" dediğimiz nispeten küçük örgütler içinde faaliyet gösterirler. Bu nedenle ekip, parti politikasını ve faaliyetlerini hayata geçiren kolektif tartışma ve eylem alanıdır. Bu, önderlik işleyişi için de geçerlidir. Görevleri dağıtmak, her üyenin yeteneklerini geliştirmek, birlikte güncel durumu takip etmek, politika üretmek ve partiyi ve onun ekiplerini inşa etmek için çalışmak gerekir. Grup büyüdükçe, parti için tam zamanlı çalışan ve parti profesyonelliği yapan lider kadrolar oluşur. Yukarıdan aşağıya her şey örgütlerde tartışılır ve kolektif olarak verilen kararlar uygulanır.

Biz buna demokratik merkeziyetçilik diyoruz. Bu, Stalinist dikeyciliğin tam tersidir. Stalinist modelde "genel sekreter" unvanlı bir zorba (devrimci politikaya ve programa ihanet eden, SSCB'yi ve "reel sosyalizm" denilen her şeyi çöküşe ve kapitalizmin geri dönüşüne sürükleyen Stalin gibi), korkunç bürokratik bir aygıtın başıdır. 1920'lerde Lenin'in ölümünden sonra bu gerilemeye ve bürokratlaşmaya karşı mücadeleyi sürdüren Troçki oldu. Böylece Troçkizm ve Dördüncü Enternasyonal ortaya çıktı.

Yeni kadroların sınıf mücadelesine müdahale etmek üzere teorik eğitimine büyük önem verdiğiniz biliyoruz. Zezé ve eski yoldaşlar, Arjantin'deki efsanevi kadro okullarından bahsediyorlar. Devrimci bir partide teorik eğitimin önemi nedir?

1970'lerden bu yana Brezilyalı militanlar kurslara ve kadro okullarına katılmak için geliyorlardı. Önemli bir anı, 1982 sonrası Peru Caddesi'ndeki çok büyük binada düzenleyebildiğimiz okullar olabilir. Bu okullara "teorik okul" diydük ve bunlarda temel Marksist konular işleniyordu. Tarihsel materyalizm, "Feuerbach Üzerine Tezler", yabancılaşma ve diğer başlıkları çalışıyorduk. Ayrıca 20. yüzyılda gerçekleşen çeşitli devrim süreçleri üzerine başka konuları da

inceliyorduk. Kışın bizi ziyaret ettiklerinde eğitim ya da toplantılar için gelenler her zaman soğuktan çok şikâyet ederdi; yün şapkalar, eldivenler takmış ve atkılara sarınmış olurlardı.

Trump'ın olduğu, Gazze'deki soykırımın ve direnişin sürdüğü, Çin'de "komünist" bir partinin kapitalist bir diktatörlüğü yönettiği kaos içindeki bir dünyada Nahuel Moreno'nun teorik ve politik mirası hâlâ geçerli mi?

Moreno 1987'nin Ocak ayında öldü. Yaklaşık 40 yıl geçti. 20. yüzyılın sonu ile 21. yüzyılın başında Moreno'nun tanık olmadığı yeni olaylar ve büyük siyasi gelişmeler yaşandı. Örneğin Berlin Duvarı'nın yıkılması, eski SSCB'nin dağılması, burjuvazinin tasfiye edildiği ülkelerde kapitalizmin geri geliş gibi. Ayrıca dünya genelinde aşırı sağın yükselişi ve kapitalist çevre yıkımının ilerlemesi söz konusu. Ancak Nahuel Moreno'nun teorik ve politik mirası özünde hâlâ geçerliliğini koruyor. Devrimci Marksizm çerçevesinde yaptığı teorik ve politik katkılar, yeni devrimci kuşaklar için büyük önem taşımaya devam ediyor.

Moreno, yazılarında kapitalizmin hâlâ Lenin ve Troçki'nin I. Dünya Savaşı'ndan beri analiz ettiği çöküş sürecinde olduğunu ısrarla vurguladı. Ernest Mandel gibi, kapitalizmin gelişebileceğini savunan oportünist ve revizyonist sol kesimlerle ve Troçkistlerle mücadele etti. 1968'den itibaren bu çöküşün derinleştiğini ve kronik bir ekonomik krizin başladığını savundu. Onun ölümünden on yıllar sonra insanlık hâlâ aşırı sömür, yoksulluk ve küresel bir pandemi gibi felaketler yaşıyor. Kapitalizm, tarihinin en büyük krizini yaşıyor. Bunun bedelini milyarlarca insan mutlak yoksullukla ödüyor. Moreno, Karl Marx'ın artan sefalet eğilimi yasasının geçerliliğini yeniden teyit etti. 21. yüzyılda, kapitalist çevre felaketi, bu krizi daha da kötüleştiriyor. Bu nedenle Moreno, Troçki'nin "Ya sosyalizm ya barbarlık/felaket!" uyarısını hep vurguladı. Bu alternatif bugün de geçerlidir.

Onun mirasının bir başka temel yönü ise, 1938'de kurulan Dördüncü Enternasyonal'in kuruluş ilkelerinin hâlâ geçerli olduğunu doğrulamasıdır. En büyük görev, devrimci önderlik krizini aşmak ve işçi ve halk mücadelelerine müdahale ederek dünya çapında devrimci partiler inşa etmektir.

Morenizm kökenli olup farklı görüşleri olan akımlar var ve 2. Dünya Savaşı'ndan başlayarak her şeyin yeniden analiz edilmesi ve düşünülmesi gerektiğine inanıyorlar.

Siz bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Tekrar analiz etmeye ve düşünmeye her zaman ihtiyacımız var; bunu bize Moreno'nun kendisi öğretti. Yeni gerçekliklerle yüzleştirmiş Marksizmin açık görüşlü olması gerektiğinde ve analizlerimiz Marksist metodolojinin temellerine uygun olduğu sürece, önceden belirli kalıplarla hareket etmememiz gerektiğinde ısrarcıydı.

Mesela Moreno'nun göremediği yeni fenomenler sonucunda kendisinin bazı hipotezleri gerçekleşmedi. Moreno, kriz ve Stalinizmin düşüşü ile kitlesel devrimci hareketlerin ortaya çıkması ve bunun büyük devrimci partilerin inşasına yarayacağı ihtimali üzerinde duruyordu. Ne yazık ki bu tahmin en azından şimdilik gerçekleşmedi.

Ancak bu tür tekil örnekler, onun teorik ve politik mirasının genel geçerliliğini hiçbir şekilde değiştirmez. Biz bu tutumu, Morenizmin 90'ların başında içine girdiği krizden itibaren daha da güçlü biçimde savunuyoruz. Çünkü Moreno'dan sonra, onun yokluğunda liderliği üstlenenler olarak hepimizin hataları bu krizin nedeni oldu. Biz bunu akımımız ÜB-DE içerisinde uzun tartışmalardan sonra kabul ettik. 1997 yılında 1987-92 dönemine dair özeleştirel bir bilanço çıkardık ve bunu yıllar önce kamuoyuna açıkladık. Bildiğimiz kadarıyla Moreno'nun vefatı ardından gelen o kriz yıllarında kendi hataları, kusurlu politikaları ve yöntemlerinin eleştirisini yapanlar yalnızca bizlerdik. Bu yüzden, örneğin, 90'ların başındaki kriz ve bölünmeden sonra LIT-CI/ÜB-DE adını elinde tutan ve hâlâ kendisini "Morenist" olarak sunan akımın, Moreno'nun çalışmalarının büyük bir bölümüne yönelttiği eleştirileri çok hatalı buluyorum.

Bu akımın önderliği kendi internet sitelerinde paylaştıkları "Ulusal ve Uluslararası Sınıf Mücadelesi Üzerine" başlıklı uzun bir yazıda Moreno'nun en önemli çalışmalarını sorguladılar. Elbette, metinlerinde şaşırtıcı bir şekilde değindikleri her şeye yanıt verecek yerim yok. Eleştirilerinin ve revizyonlarının çarpıklığını ve temelsizliğini göstermek için sadece iki noktaya değineceğim. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra devrimci olmayan önderliklerin burjuvazinin mülksüzleştirildiği devrimlere (Yugoslavya, Çin, Küba, Vietnam) liderlik etmesi gerçeğiyle karşılaştık. Aynı şekilde Kızıl Ordu'nun Doğu Avrupa'da ilerlemesinde (Polonya, Macaristan, Romanya, Bulgaristan, Çekoslovakya ve Doğu Almanya) bunu gördük. Bu süreçlerin hiçbirin-

de işçi sınıfı toplumsal özne değildi ve de başlarında Marksizmin önerdiği gibi devrimci Marksist bir parti yoktu. Troçki, *Geçiş Programı*'nda bu ihtimali "en olasılık dışı olan" istisnai bir durum olarak nitelendirmişti. Fakat beklentisinin aksine, bu olasılık gerçekleşti. Savaş sonrası yeni gelişmeler konusunda Troçkizmde yaygın bir kafa karışıklığı yaşanırken, Moreno bu öngörülemez gerçekleri fark edip, karşıdevrimci Stalinist veya küçük burjuva (Küba) liderliklere uyarlanmadan bu gelişmeleri doğru bir şekilde yorumlayabildi. Moreno "gerçekliğin biz Troçkistlerin düşündüğünden çok daha Troçkist" olduğunu söyledi ve bu yeni duruma yol açan o dönemdeki kitlelerin devrimci seferberliğinin gücüne vurgu yaptı. Troçki'nin uzak bir ihtimal olarak gördüğü şey, hemen savaş sonrası dönemde "norm" veya "yasa" haline gelen yeni kamulaştırma biçimleri olmuştur. Devrimci zaferleri ve mülksüzleştirmeleri inkâr eden bir sekterliğe ya da karşıdevrimci önderlikleri güzelleyen bir oportünizme düşmeksizin bu gerçekliklerin analizini yaptı ve bunların ortaya çıkmasına yol açan nedenler bütününü açıkladı. UİB-DE önderliği ise metinlerinde Moreno'nun dediğini mutlak bir kural olarak yorumlayıp (metnin 14. maddesinde) çarpıttı. Bundan öncesinde ise Moreno'nun Troçki'yi bu gerçekleştirmemiş öngörüsü nedeniyle eleştirdiğini iddia ediyorlardı. Bu tamamen yanlıştır, Moreno Troçki'yi bu öngörüsü nedeniyle eleştirmede, zaten Troçki bu olaylar gerçekleşmeden beş yıl önce suikaste uğramıştı. Moreno sadece çelişkiye işaret etti ve kendi Marksist yorumunu sundu.

İkinci olarak, UİB-DE'nin mevcut önderliği Moreno'nun bunun bir "yasa" olduğu ve "bu sürecin gerekli sürekliliğini geleceğe yansıtmayı" önerdiği (bahsi geçen metnin 15. maddesi) yönündeki "hatalı" sonuca vardığını iddia ediyor. Bu iki misli yanlıştır çünkü Moreno metinlerinde asla "yasa" sözcüğünü kullanmamıştır (20. Yüzyıl Devrimleri veya *Geçiş Programının Güncellenmesi*) ve bunun bundan sonraki dönemde hâkim eğilim olacağını söylememiştir. Bu yalnızca Moreno'nun ölümünden sonra basılan ve gözden geçirme şansı bulamadığı sözlü bir röportajda geçmektedir ve bu kendi yazdığı "istisnai" olma durumu ile çelişmektedir. Fakat en önemlisi, Moreno'nun sosyalist devrimler için mücadeleyi dışlayacak ve işçi sınıfına önderlik etmek için mücadele etmeyi bıraktıracak; işçilerin iktidarının ve mülksüzleştirilmesinin Stalinizm ve reformist liderlikler tarafından ger-

çekleştirileceği dolayısıyla devrimci partiler inşa etmeyi bırakacağımız bir "yasa"dan söz ettiği yanlıştır. Moreno'nun düşüncelerini bu şekilde çarpıtan bir yazının kendilerine hâlâ Morenist diyen kişiler tarafından yazılmış olmasına inanmak güçtür. Bu çarpıtmalar, PTS (Sosyalist İşçiler Partisi/Troçkist Fraksiyon) veya PO (İşçi Partisi, Arjantin) gibi Moreno'yu sürekli devrim teorisini aşamacı bir şekilde revize etmekle suçlayan akımlara fırsat vermektedir.

Metnin başka bir bölümünde, UİB-DE önderliği 40 yıl sonra Moreno'nun objektivist olduğunu ve bundan dolayı bu "ciddi analiz ve karakterizasyon hatalarını" yaptığını keşfediyor (bahsi geçen metnin 91. maddesi). UİB-DE önderliğine göre objektivizm "devrimci krizin hızla aşılabileceği" beklentisine yol açtı ve (...) "görevlerimize ilişkin tanımlarda yapmış olmamız muhtemel hata sayısını hayal etmek yeterlidir." Ama dikkat çekici bir şekilde, Moreno hayattayken yaşanan hatalardan neredeyse hiç söz etmiyorlar. Sadece 1990 Tezlerini anıyorlar, ki bu da Moreno'nun artık hayatta olmadığı bir döneme ait. Yani Moreno'yu, ölümünden sonra yaşanan hatalardan dolayı suçluyorlar. Bizim özeleştirel değerlendirmimizde söylediğimiz gibi, bizim günahımız Moreno'nun öğretilerine karşı gitmiş olmamızdır. Dahası dürüst olmak gerekirse, metin UİB-DE önderliğinin, neredeyse 40 yıl sonra kendi krizlerini, başarısızlıklarını ve gerilemelerini Moreno'ya yüklemek istediği izlenimini veriyor. Biz, UİB-DE'nin sekter ve kendinden menkul yaklaşımlarını daha önce de eleştirmiştik. Fakat 1990'lardan beri süregelen, Morenizm içindeki diğer devrimci yapıları bile yok sayan bu sekter ve kendinden menkul anlayışın sorumlusu Moreno değildir. Moreno devrimcilerin birliğini, birleşik devrimci cepheyi, Dördüncü Enternasyonal'in yeniden kurulmasını önermiştir. Moreno oportünizme karşı savaştığı gibi sekterliğe ve kendinden menkul anlayışa karşı da mücadele etmiştir.

Bize bugün Troçkist olmanın ne anlama geldiğini kısaca açıklayabilir misiniz?

Bugün Troçkist olmak, her şeyden önce, işçi sınıfının ve emekçi halk kesimlerinin uzun sınıflar mücadelesi geleneğiyle uyum içerisinde ve tüm açıklığıyla mücadeleyi sürdürmektir. Aynı zamanda devrimci sosyalistlerin emperyalist kapitalizme karşı ve emekçilerin ezilen kesimlerin iktidarının zaferi ve sosyalizmin her ülkede ve tüm dünyada kazanması uğruna yürüttüğü mücadeleyi devam et-

tirmektir. Marx, Engels ve Komünist Manifesto'dan başlayarak bugünün sert ve acı gerçekliğine, tarihin en büyük kapitalist kriz ve çöküşüne kadar bazıları başarılı, bazıları başarısız bir buçuk yüzyıldan fazla deneyim söz konusudur. Bu bağlamda, biz Morenist Troçkistler olarak diyoruz ki, tüm haklı, demokratik ve antikapitalist mücadeleleri desteklemeli ve yeni alternatif önderlikler inşa etmek için mücadele etmeliyiz; devrimcileri birleştirerek Dördüncü Enternasyonal'in yeniden inşası perspektifiyle hareket etmeliyiz. Bu kolay bir iş değil, çünkü önümüzdeki seçenek ya sosyalizm ya da yok oluş. Yine de bu hedeflere ulaşmak için en büyük çabayı harcamaya değer. Troçkizmin varlık nedeni benim için tam olarak budur.

Söyleşiye zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. Bitirmeden önce okurlarımıza bir mesaj iletmek ister misiniz?

Sadece bu fırsat için minnettarlığımı ifade etmek istiyorum. Ayrıca, Zezé'ye adanan bugünün tamamında hissedilen yoldaşça ve saygılı atmosferi de takdir etmek isterim. Çünkü biz devrimcilerin karşı karşıya olduğu büyük görevleri ve zorlukları aşabilmek için yoldaşça ve saygıya dayalı ilişkiler hayati öneme sahiptir.

1 Sao Paulo metal işçilerinin 24 Ocak 1979'da gerçekleşen kongresinde, CS üyesi delegenin bir kitlesel işçi partisi kurulması önerisi kongrede kabul edildi ve bu karar PT'nin kuruluşuna giden yolu açtı. (ç.n.)

2 Moreno ve yoldaşlarının 1978'de Brezilya'daki askeri rejim tarafından tutuklanmalarının ardından serbest bırakılmaları için gerçekleştirilen uluslararası kampanya kast ediliyor. (ç. n.)

3 3 A olarak bilinen Arjantin Antikomünist İttifakı (Alianza Anticomunista Argentina). Sağ Peronistler tarafından kurulan bu paramiliter faşist örgüt sola ve işçi hareketine dönük yaygın saldırılar gerçekleştirmişti. (ç. n.)

4 Moreno'nun taslağını yazdığı bu tezler daha sonra Geçiş Programı'nın Güncellenmesi adıyla yayımlandı, Türkçesi 2014 yılında Enternasyonal Yayıncılık işbirliğiyle H2O Kitap tarafından basıldı. (ç. n.)

Ezequiel Peressini

İşçilerin Uluslararası Birliği – Dördüncü Enternasyonal’in 30 yılı

1995 yılı Nisan ayında, Barselona’da, Nahuel Moreno tarafından kurulan akımın devamı niteliğindeki Uluslararası Devrimci Akım (CIR) ile diğer enternasyonalist önderler ve militanların oluşturduğu Uluslararası Daimi Bağlantı Komitesi’nin (CEPI) çağrısıyla Uluslararası Açık Konferans düzenlendi.

Konferans, yeni bir uluslararası örgütün kurulmasına karar verdi: Böylece İşçilerin Uluslararası Birliği – Dördüncü Enternasyonal (İUB-DE/UIT-CI) doğdu. Konferans, devrimci seferberlikler yoluyla Stalinist diktatörlüklerin yıkılışını sahiplenen ve bunun büyük mücadelelerin yaşandığı bir döneme girdiğimizi gösteren “Siyasal Temeller” metnini onayladı. Bu metin, yeni kurulan devletlerin sınıfsal karakterine ilişkin tanımlamayı ise açık bırakıyordu. Ancak 2008 yılında Venezuela’nın Aragua kentinde gerçekleştirilen kongrede, eski SSCB, Çin ve Doğu Avrupa’da kapitalizmin yeniden tesis edildiğini tespit eden siyasi karar onaylandı. Daha sonraki yıllarda aynı yönde Küba ve Vietnam için de ilerleme kaydedildi ve hem Çin’in hem de Rusya’nın emperyalist ülkeler olduğu tanımı yapıldı. Bu konferans, devrimci önderlik krizinin aşılması mücadelesinde, demokratik merkezizetçilik ilkesine sahip bir enternasyonalin ve partilerin inşası görevini teyit etti.

İUB-DE için iki sınam: Latin Amerika devrimi ve Arap baharı

21. yüzyılın başında, İUB-DE büyük bir küresel sınamayla karşılaştı: Latin Amerika’daki muazzam kitle seferberlikleri ve yeni sınıf uzlaşmacısı hükümetlerin (Lula, Evo Morales, Kirchner) ortaya çıkışı karşısında ilkesel ve tutarlı bir şekilde politik müdahalede bulunmak. Özellikle de Fidel Castro ve Küba’nın desteğiyle “21. Yüzyıl Sosyalizmi”ni ilan eden Hugo Chávez hükümeti milyonlarca politik aktivist, mücadeleciler militan nezdinde yanlış bir sempati yarattı. Bu hükümet, sahte bir sosyalizm söylemiyle, yükselen kitle hareketi-

ni engellemeyi ve onu kapitalizmin çerçevesi içinde sınırlamayı amaçlıyordu.

Venezuela’da akımımızın önderleri Orlando Chirino, José Bodas ve Miguel Ángel Hernández ilkeli bir politikayla hareket ettiler. 2002-2003 yıllarında ABD yanlısı darbeyi yenilgiye uğratmak için mücadelenin ön saflarında yer aldılar. Aynı zamanda, işçi sınıfının siyasal bağımsızlığını savunarak yeni mücadeleciler işçi örgütlerinin inşasına öncülük ettiler. Akımımız, bu süreçte Troçkizm saflarındaki oportünizme ve sekterliğe karşı mücadele etti. Alan Woods liderliğindeki Militan akımı (IMT),

Marea Socialista (Sosyalist Dalga, Arjantin’deki MST ve Brezilya’daki MES-PSOL ile bağlantılıydı) ve Mandelistlerin yönettiği Fransa’daki NPA (Yeni Antikapitalist Parti) gibi Troçkist kesimler, Chavez hükümetine siyasi destek çağrısında bulundular. Hatta destek vermenin ötesine geçerek iktidar partisi PSUV’e (Venezuela Birleşik Sosyalist Partisi) katıldılar.

Troçkizmin diğer bazı akımları ise sekter bir tutum benimsedi; Brezilya’daki PSTU (Birleşik Sosyalist İşçi Partisi) ve uluslararası akımı LIT-CI, PTS’nin (Sosyalist Emekçilerin Par-

tisi, Arjantin) Troçkist Fraksiyonu ve Arjantin’deki PO (İşçi Partisi) gibi akımlar, tüm politikalarını Chávez hükümetini kapitalist olarak teşhir etmeye indirgediler ve Chávez ile Chavizm’e umut bağlayan mücadeleciler öncülerle diyalog kurmaktan kaçındılar. Ne var ki, PO ve PTS, Chávez’in Mart 2013’teki ölümünden sonra Chavizm’in siyasal çöküşü derinleştikçe şaşırtıcı bir dönüş yaparak sekterlikten, Maduro iktidardayken Chavizm’e önemli siyasi tavizler vermeye yöneldiler.

İUB-DE ise açık bir sınıf bağımsızlığı politikası geliştirdi. Ne Chávez hükümetini destekledik ne de onun içinde yer aldık. Troçkizmin halk cepheci hükümetler karşısındaki “teşhir ve talep” politikasını uyguladık. Bu doğrultuda, Orlando Chirino, 2012’deki başkanlık seçimlerinde, bizzat Chávez’e karşı, tek tutarlı, bağımsız, işçi ve sosyalist aday olarak yarıştı.

2011 yılında başka büyük bir devrim süreci İUB-DE için bir diğer büyük sınama oldu. Tunus’tan başlayarak Kuzey Afrika ve Ortadoğu bölgesinde, 30 yılı aşkın süredir iktidarda olan diktatörlüklere karşı büyük kitle seferberlikleriyle devrimler patlak verdi. Tunus’ta Bin Ali’nin, ardından Mısır’da Mübarek’in ve Libya’da Kaddafi’nin devrilmesi, bu seferberliklerin ilk devrimci zaferleriydi. Suriye’de ise devrimci ayaklanma Mart ayında başladı, yıllarca sürdü ve ancak 2017’de, Beşar Esad diktatörlüğü tarafından, Rusya’nın hava bombardımanlarının desteğiyle, bilinen adıyla Halep katliamı veya “21. Yüzyılın Guernica’sı” ile bastırıldı. Fakat süreç 2024’te yeniden canlandı ve diktatörlük nihayet yıkıldı.

Bu mücadele süreçlerinin ortaya koyduğu zorlukların bilincinde olan İUB-DE, Suriye solunun önde gelen şahsiyetleri ve örgütleriyle birlikte, 2015 yılı Temmuz ayında İstanbul’da “Suriye Devrimiyle Uluslararası Dayanışma Konferansı”ni örgütledi. Bu önemli etkinlik, Esad diktatörlüğüne karşı burjuva muhalefeti Suriye Ulusal Konseyi’nden (SUK/SNC), emperyalizmden, gerici İslamcı milis-

lerden ve İŞİD'den örgütsel ve siyasi olarak bağımsız bir tutumla mücadele edenlerin birliğine katkı sundu.

Devrimcilerin birliği: İUB-DE'nin asli özelliği

Bu büyük mücadele süreçleri ve özellikle Castro-Chavizm karşısında benimsenen ilkesel ve bağımsız tutum, neoreformist önderliklerle yüzleşme ve Arap devrimine ve Filistin davasına verilen destek, devrimcilerin birliği doğrultusunda ilerlemeler sağladı. Bu bağlamda İspanya devletinden Enternasyonalist Mücadele (LI), Türkiye'den İşçi Demokrasisi Partisi (İDP) ve bugün MAS (Sosyalizme Doğru Hareket) adını alan Meksika'daki POS'tan yoldaşlar İUB-DE'ye katıldı. Daha önce de Şili'den Sosyalist İşçi Hareketi (MST) bu birliğe katılmıştı. 2014 yılı Temmuz ayında Buenos Aires'te gerçekleşen Birleşme Kongresi'nde Latin Amerika, Avrupa, ABD ve Avustralya'dan toplam 14 ülke temsil edildi. Konuşmalar ve tartışmalar farklı dillerde yapıldı: Türkçe, İngilizce, Almanca, Portekizce ve İspanyolca. Böylece, dünya çapındaki mücadelelere destek sunmak ve devrimcilerin birliğini daha fazla güçlendirmek hedefiyle, güçlenmiş

yeni bir İUB-DE ortaya çıktı.

O tarihten bu yana İUB-DE, yeni mücadele süreçlerine müdahale etmeye ve ortaya çıkan yeni sosyal ve siyasal olgular üzerine siyasi değerlendirmeler yapmaya devam etti. Böylece, sosyalist feministler bir perspektifle, 2015'ten beri büyüyen ve dördüncü dalga olarak bilinen ve önemli kazanımlar elde eden kadınların ve lgbti+'ların isyanının bir parçası haline geldi. Ayrıca, kapitalist çevre tahribatına karşı uluslararası hareket içinde de aktif olmaya başladı. 2020'deki 7. Dünya Kongresi'nde bu konuya ilişkin "Bizi Tehdit Eden Felaket ve Bununla Nasıl Mücadele Edileceği" başlıklı metin onaylandı. Arjantin'de ise Sosyalist Sol (IS, *Izquierda Socialista*) devrimci sosyalist bir programla siyasi ve sendikalar düzeyinde alternatif bir önderliğin inşasına ve aynı zamanda Troçkist solun birliği için dünyaya yayılması gereken bir örnek olarak FIT-U'nun (Sol Cephe) güçlendirilmesine öncülük ediyor.

Putin ve Rusya'nın Ukrayna'yı işgaline ilişkin olarak, İUB-DE oybirliğiyle Ukrayna halkının silahlı direnişini destekledi. Bu destek elbette Ze-

lensky'ye siyasi destek vermeden ve "NATO'ya Hayır" diyerek gerçekleştirildi.

Aralık 2023'te düzenlenen 8. Kongre'de, "tarihin en ağır küresel kapitalist krizi" içinde bulunduğumuzu tanımlayan metin kabul edildi. Bu kongrede, Portekiz'den Birleşen İşçiler (TU, *Trabalhadores Unidos*), İtalya'dan MLMR (Devrimci Marksist Birlik Hareketi) ve Dominik Cumhuriyeti'nden MST'nin (Sosyalist İşçi Hareketi) tam üye olarak katılımlarıyla, İUB-DE'nin inşasında yeni bir ilerleme kaydedildi. Bu kongreye davetli olarak Kolombiya'dan UNIR (Devrimci Sol Birlik) ise 2024'te İUB-DE saflarına katıldı.

İUB-DE'nin kuruluşundan otuz yıl sonra, kendinden menkul ve sektör tutumlara karşı mücadele ederek devrimcilerin birliğini ilerletmeye devam ediyoruz. Lev Troçki'nin 1938'de kurduğu Dördüncü Enternasyonal'in inşasını tamamlamış olmaktan henüz uzağız. Ancak atılan adımlar ve kaydedilen ilerlemeler, devrimci önderlik krizini aşmaya yönelik stratejik hedefe ulaşmanın yolunu göstermektedir.

